GS CPA, INC.
ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਸਭ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲੋੜਾਂ ਲਈ
Gurpreet Singh, CPA, MBA
Certified Public Accountant
5820 W 56th Street, Suite # 1,
Lafayette Rd. & 56th St. Crossing,
Indianapolis, IN 46254
Ph:317-248-4802
Fax: 317-800-7947
e-mail: info@gscpainc.com
Website: www.gscpainc.com

Truck Insurance Specialist
• Preferred Carriers (A++)
• Bobtail Insurance
• Cargo and Primary Liability
TRI COUNTY INSURANCE
734 655 9090

10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ

AMANTEL.COM
$25 'ਚ 2600 ਮਿੰਟ (43.5 ਘੰਟੇ)
ਘਰ ਦੇ ਫੋਨ ਅਤੇ ਸੈਲ ਫੋਨ ਲਈ ਇਕੋ ਰੇਟ
24/7 Customer Service
ਟੌਲ ਫਰੀ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ
ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰੋਗੇ ਉਨੇ ਹੀ ਮਿੰਟ ਕੱਟੇ ਜਾਣਗੇ
1-888-652-6268,732-983-4332/4333

USPS - PP 1
Sixteenth Year of Publication
ਮਿਡਵੈਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ
Price 50¢
Email:punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com
ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 16, Issue 16, April 18, 2015
20451 N Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074
Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਧੂਰੀ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਦਾ ਚਿੱਤ ਫਿਰ ਡੁਲ੍ਹਾਇਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ): ਧੂਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਉਪ ਚੋਣ ਵਿਚ ਫਤਿਹ ਹਾਸਲ ਕਰ ਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕੋਲ ਆਪਣੇ 58 ਵਿਧਾਇਕ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਬਹੁਮਤ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਵਿਧਾਇਕ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧੂਰੀ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਨੇ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਜਿੱਤ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਭਾਜਪਾ ਦੇ 'ਚੁੰਗਲ' ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਗੱਦੀ ਨੇੜੇ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਸੁਖਬੀਰ) ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਹੀ ਵੱਡਾ ਰੋੜਾ ਹੈ। ਉਧਰ, ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਵੀ ਐਤਕੀਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੂਰਾ ਗਿਆਨ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੀ ਰਹੀ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਆਪਸੀ ਕਲੇਸ਼ ਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਸ ਚੋਣ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਰਹਿਣਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤਿਆ। ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਿਮਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਹੀ 4067 ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਲੀਡ ਲੈ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹਰ ਗੇੜ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪਿੱਛੋਂ ਇਹ ਲੀਡ ਵਧਦੀ ਹੀ ਗਈ। ਆਖਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ. ਸਿਮਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੂੰ 37501 ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਪਛਾੜ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਇਹ ਆਸ ਉਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਸਿਮਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ

ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ

ਹਰ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਮੌਕਾ

ਧੂਰੀ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਜਿੱਤਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। 1957 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ, 1962 ਵਿਚ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਦੇ ਭਾਨ ਸਿੰਘ, 1967 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਟੀ ਸਿੰਘ, 1969 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੰਤ ਸਿੰਘ, 1972 ਵਿਚ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਦੇ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ, 1977 ਤੇ 1980 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੰਤ ਸਿੰਘ, 1985 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, 1992 ਤੇ 1997 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਤੌਰ ਉਤੇ ਧਨਵੰਤ ਸਿੰਘ, 2002 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਗਗਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ, 2007 ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ 2012 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਅਰਵਿੰਦ ਖੰਨਾ ਇਸ ਸੀਟ ਤੋਂ ਜਿੱਤੇ ਸਨ।

'ਆਪ' ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਦੂਰੀਆਂ ਹੋਰ ਵਧੀਆਂ

ਬਾਗੀਆਂ ਵਲੋਂ 'ਸਵਰਾਜ ਅਭਿਆਨ' ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਦੇ ਬਾਗੀ ਆਗੂਆਂ ਯੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਰਣਨੀਤੀ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਵਾਏ 'ਸਵਰਾਜ ਸੰਵਾਦ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ 'ਸਵਰਾਜ ਅਭਿਆਨ' ਨਾਂ ਦਾ ਗਰੁੱਪ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਕਰਵਾਈ ਰਾਇਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਚ 70 ਫੀਸਦੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਲਈ ਲੜਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਇਸ ਸਮਰੋਹ ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। 'ਆਪ' ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਸੰਜੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਅਗਲੇ ਕਦਮ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਸਵਰਾਜ ਸੰਵਾਦ' ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਮਰੋਹ ਨਹੀਂ ਹੈ।

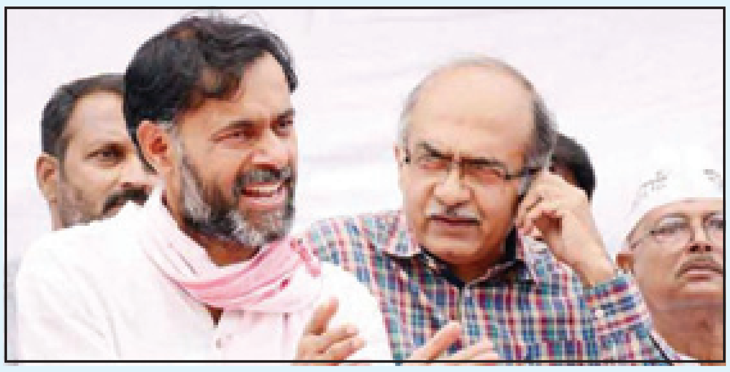

'ਆਪ' ਦੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਆਗੂ ਤੇ ਅਹਿਮ ਹਸਤੀਆਂ ਬਾਗੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਕਨਵੈਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਹੀ ਰਹੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

Dhade & Associates, PC
Immigration Lawyers
WE FIGHT FOR YOUR RIGHTS!
ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਵਕੀਲ
*ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਵੀਜ਼ੇ (ਡਾਕਟਰ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਆਦਿ)
*ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ *ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ *ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ ਆਫ ਸਟੇਟਸ
*ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ *ਰਿਫਿਊਜ਼ੀ ਕੇਸ *ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸਭੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ
*ਅਸੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ 6 ਤੋਂ 12 ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ
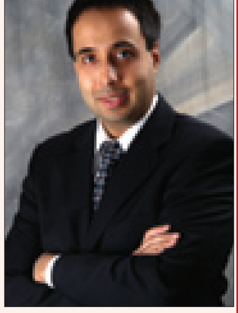
Herman Singh Dhade
Immigration Lawyer
Ph:248-254-3441
Fax:(248) 254-3443 www.eagle.pro, Email: info@eagle.pro
7071 Orchard Lake Rd, Suite 320, W. Bloomfield, MI 48322

Estb. 1975
World Wide Travel
www.fly2world.com
ਸਸਤੇ ਟਿਕਟ ਬਿਹਤਰ ਸੇਵਾ
DETROIT 734 838 9998
TOLL FREE 866 66 INDIA
CHICAGO 312 224 8800
DELTA KLM AIRFRANCE ETIHAD QATAR Air India Continental Airlines Lufthansa American Airlines

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਚਾਰ ਅਹਿਮ ਸੰਗਠਨਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਚੋਣ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰਿਕਾਰਡ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਸਬਸਿਡਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ (ਈ. ਸੀ. ਓ. ਐਸ. ਓ. ਸੀ.) ਦੀ ਤਾਲਮੇਲ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਬੈਠਕ ਦੌਰਾਨ ਸਬਸਿਡਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਵੋਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਥੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ 100 ਫੀਸਦੀ ਜਿੱਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਨੂੰ 13 ਹੋਰਨਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਲ ਕੋਸ਼ (ਯੂਨੀਸੇਫ) ਵਿਚ ਜਨਵਰੀ 2016 ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 2016-18 ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਖੁਰਾਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਜਨਵਰੀ 2016 ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੇ ਲਈ ਅਪਰਾਧ ਰੋਕਥਾਮ ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਆਯੋਗ (ਸੀ. ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਜੇ.) ਵਿਚ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਈਰਾਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ, ਆਸਟਰੀਆ, ਫਰਾਂਸ, ਸਵੀਡਨ ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਮੇਤ 19 ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵੀ ਸੀ.ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ.ਜੇ. ਵਿਚ ਚੋਣ ਹੋਈ ਹੈ।

ਨੇਹਾ ਵਾਲੀਆ ਪੀ ਏ ਓ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਸਥਾਨਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾ 'ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰੀਕਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ' (ਪੀ ਏ ਓ) ਨੇ ਨੇਹਾ ਵਾਲੀਆ ਨੂੰ ਸਾਲ 2015-17 ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡੀਪੌਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਬੀ.ਐਸਸੀ ਨੇਹਾ ਨਾਨ ਪਰਾਫਿਟ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀ ਏ ਓ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਵਜੋਂ ਨੇਹਾ ਸੀ ਵੀ ਐਸ ਹੈਲਥ ਵਿਚ ਕੰਸਲਟੈਂਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦੋ ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਇਕ ਭਰਾ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰੀਕਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸਾਲ ਤੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਆਉਂਦੀ 26 ਜੁਲਾਈ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਬਰਿਸਟਲ ਬੈਂਕੁਇਟ ਹਾਲ, ਮਾਊਂਟ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਨੇਹਾ ਵਾਲੀਆ, ਮਿਨੀ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਨੈਨਾ ਸਿੰਘ, ਸੁੱਖੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ ਏ ਓ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ ਪੁੱਜਾ

ਜਲੰਧਰ: ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ 100 ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਛੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਕੇ ਛੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਪੱਤਰ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਛੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲਖਵੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਖਿਲਾਫ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਜ਼ਕੀ-ਉਰ ਰਹਿਮਾਨ ਲਖਵੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਸਰਕਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਪੁੱਜ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਸਾਲ 2008 ਦੇ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰ ਲਖਵੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 'ਅਹਿਮ ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸਬੂਤ' ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਅਨਵਰ-ਉਲ ਹੱਕ ਨੇ 10 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਲਖਵੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਛੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਲਖਵੀ ਨੂੰ 10 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਅਡਿਆਲਾ ਜੇਲ੍ਹ (ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ) ਵਿਚੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

Personalized Service-Committed To Quality

Purchase and Refinance Your Home Loans.

Pre approval in one day, no cost, no obligation.

Conventional, ARM, Jumbo, FHA, VA, USDA & HARP Loan Programs

ਆਪਣਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਘਰ ਉਪਰ ਲੋਨ ਰੀਫਾਇਨਾਂਸ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

AMRIK P. SINGH
Mortgage Loan Originator
NMLS # 232904

C&R MORTGAGE CORP.
NMLS # 227317

7788 N. Milwaukee Ave.
Niles, IL 60714
Ph: 847-966-6700
Fax: 847-966-6723

Illinois Residential Mortgage Licensee.

Cell 312-608-0006

Email: asingh@candrmortgage.com
Website: www.candrmortgage.com

Want to Buy/Sell Home!

Call Madan Khatri

847-530-1550

www.PropertyZoo.com

Recognized as the 2013 Multi-Family Broker of the Year by the MORe* MLS Board Committee.

Top Producer at the office in 2011 & 2013

*****A Broker who can work with you from Beginning to End, Call Now!!!*****

25 Turner Ave, Elk Grove Village, IL

Madan Khatri

BERKSHIRE HATHAWAY HomeServices
American Heritage Real Estate

EXceed Insurance Agency, Inc.
An Independent Insurance Agency

Home
Auto
Business
Life
Retirement Solutions

Call Randeep Chawla!
855-R-CHAWLA (724-2952)

EXceed Insurance Agency, Inc.
An Independent Insurance Agency
HOME | AUTO | BUSINESS | LIFE | RETIREMENT SOLUTIONS

Office Toll Free: 1-855-539-2333
Direct Office: 317-291-6300
Office Fax: 317-293-9691
E-Fax: 1-866-652-9039
Inquiries: Info@exceedinsurance.com
Visit: www.exceedinsurance.com

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ, ਲੈਨਸਿੰਗ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ)

4701 Pleasant Grove, Lansing, MI 48910 Ph: 517-272-0231, www.LansingGurdwara.Com

ਲੈਨਸਿੰਗ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਚ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ, ਸਾਊਥਬੈਂਡ, ਮਿਲਵਾਕੀ, ਡਿਟਰਾਇਟ, ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼, ਮਸਕੀਗਨ, ਜੈਕਸਨ, ਫਲਿੰਟ, ਸਾਗੀਨਾਅ, ਕੈਲਮਜ਼ੂ, ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ, ਬੈਂਟਨ ਹਾਰਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੂਰ-ਨੇੜੇ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ

ਮਹਾਨ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ

ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 25 ਅਪਰੈਲ 2015

Ferris Park: 500 W. Shiawassee Lansing, MI 48915 (Exit 6 Walnut Street from HYW 496)

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 25 ਅਪਰੈਲ 2015 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ ਸਵੇਰੇ 7.00 ਵਜੇ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕੀਰਤਨੀਏ ਅਤੇ ਕਥਾਵਾਚਕ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਕਥਾ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਨਵੀਂ ਥਾਂ ਫੈਰਿਸ ਪਾਰਕ (500 ਵੈਸਟ ਸ਼ਿਆਵਸੀ, ਲੈਨਸਿੰਗ) ਵਿਚ ਇਕੱਤਰ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸੇ ਪਾਰਕ ਤੋਂ ਪਰੇਡ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਅਰੰਭ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰੇਡ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਪੁਸ਼ਾਕਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲਣਗੇ। ਪਰੇਡ ਆਪਣੇ ਰੂਟ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਵਾਪਸ ਇਸੇ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਹੀ ਆ ਕੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰੇਡ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਫੈਰਿਸ ਪਾਰਕ (500 W. Shiawassee Lansing, MI 48915) 'ਚ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਦਾ ਖ਼ਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੱਦੋਵਾਲ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਦਾ ਢਾਡੀ ਜਥਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਢਾਡੀ ਵਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿਹਾਲ ਕਰੇਗਾ

*ਤਾਜ਼ਾ ਜਲੇਬੀਆਂ *ਗਰਮਾ ਗਰਮ ਪਕੌੜਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ
*ਧਾਰਮਿਕ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਪੇਂਟਿੰਗ ਦਾ ਸਟਾਲ ਲੱਗੇਗਾ

ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਅਤੇ ਜਲੇਬੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲਪੁਰ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ

ਗਿੱਧੇ ਅਤੇ ਭੰਗੜੇ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੱਦਾ
(15 ਅਪਰੈਲ ਤੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ)

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਗਿੱਧੇ-ਭੰਗੜੇ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਗੀਆਂ।

ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ

ਡਾ. ਔਸਾਫ ਸੱਈਅਦ
ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ

ਮੇਅਰ ਵਰਜ ਬਰਨੇਰੋ
ਲੈਨਸਿੰਗ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ

Contacts:

Gurudwara Sahib (517) 272-0231
Ladi Multani (517) 204-4171
S. Balbir Singh (517) 402-1811
S. Kuldip Singh (President)
Ph: 517-402-4910

ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੇਨਤੀ

ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਜਣ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਸ਼ੀਲੀ ਵਸਤੂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਕੇ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ।

Sponsors:Grill of India, Flint (MI) 810-230-7090
Ajay Badhwar Tax and Accounting Services
Ph: 517-393-0720
Syan Video, Ph:734-261-0936
Karn Gill, Ph: 734-612-9984
Bombay Wedding Events, Ph: 586-604-6881
Paradise Insurance Agency, Ph: 517 499 4883
Worldwide Travel: 1-800-504-3044
Khalsa Sikh Center, Flint, Michigan, Ph: 810-618-7280
Jassi S. Sachdev (Attorney At Law) , Ph: 734-779-1662)

Ladi Multani, Balbir Singh, Gurdev Singh, Kuldeep Singh, Bakhsish Singh, Jaswant Singh, Karnail Singh, Sukhjinder Singh, Kulvir Singh, Kashmir Singh, Balwinder Singh, Gurjinder Singh, Balvir Singh Habibwal, Kulwant Singh, Rinku, Resham Singh, Daler Singh, Manjit Singh, Nirmal Singh, Swarn Singh, Ruby, Bila, Gulab Singh, Sukhwinder Singh, Kulwinder Singh, Rajinder Singh, Jaswant Singh Grewal, Rajvir Singh Virk, Gurbaksh Singh, Gian Singh.

Global Punjab and Globalpunjabtv.com will cover this event LIVE.

ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਗੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿਖੇ ਲੰਘੀ 11 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਬਟਾਲਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਜਥੇ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਈ ਬਟਾਲਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਇਕ ਦਮ ਮੱਧਮ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਦਮ ਆਪਣਾ ਸਰੀਰ ਢਿੱਲਾ ਛੱਡ ਦਿਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਦੌਰਾਨ ਸਾਥ ਦੇ ਰਹੇ ਤਬਲਾਵਾਦਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਭਾਈ ਬਟਾਲਾ ਪਿਛੇ ਨੂੰ ਡਿੱਗ ਗਏ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸਟੇਜ ਦੇ ਲਾਗੇ ਬੈਠੇ ਇਕ ਸੰਗਤ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛਾਤੀ ਦੀ ਮਾਲਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਭਾਈ ਬਟਾਲਾ ਪਲਾਂ 'ਚ ਹੀ ਸੁੱਧ-ਬੁੱਧ ਖੋ ਬੈਠੇ। ਭਾਈ ਬਟਾਲਾ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣ ਰਹੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਡੂੰਘਾ ਸਦਮਾ ਪੁੱਜਾ।

ਭਾਈ ਬਟਾਲਾ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਦੀ ਖਬਰ ਪੰਜਾਬ ਰਹਿੰਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਈ ਬਟਾਲਾ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਭੇਜਣ ਦੇ ਯਤਨ ਵਜੋਂ ਫੰਡ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੋਨ 718-846-3333 ਜਾਂ 718-974-4827 ਉਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੱਦੋਵਾਲ ਬੀਬੀਆਂ ਦਾ ਢਾਡੀ ਜਥਾ ਐਟਲਾਂਟਾ ਪੁਜਾ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਸ਼ਾਨਾਂਮੱਤਾ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬੱਦੋਵਾਲ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਦਾ ਢਾਡੀ ਜਥਾ ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਟਲਾਂਟਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਉਹ 19 ਅਤੇ 26 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਢਾਡੀ ਵਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਸ਼ਾਨਾਂਮੱਤਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਰਵਣ ਕਰਵਾਏਗਾ।

ਹਾਸਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਜਥਾ ਲੈਨਸਿੰਗ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਖੇ ਸਜਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਾਲਾਨਾ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਉਪਰੰਤ ਜਥਾ ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੇ ਹੋਰ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਜਾਏਗਾ। ਜਥੇ ਵਲੋਂ ਵੀਡੀਓ, ਡੀ.ਵੀ.ਡੀ ਅਤੇ ਐਮ.ਪੀ-3 ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਭੇਟਾ ਰਹਿਤ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਜਥੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਫੋਨ 516-710-2424 (ਅਮਰੀਕਾ) ਜਾਂ 91-98558-79288 (ਇੰਡੀਆ) ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗਲਾਸਗੋ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ

ਲੰਡਨ: ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਗਲਾਸਗੋ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਕੰਧ 'ਤੇ ਇਸਲਾਮ ਵਿਰੋਧੀ ਤਸਵੀਰ ਵਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾਜ਼ੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵਾਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਪੌਂਡ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਲਈ ਅਜੇ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪੱਤਰਕਾਰ ਕੰਵਰ ਸੰਧੂ 19 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੌਰੇ 'ਤੇ

ਫਰੀਮਾਂਟ (ਬਿਊਰੋ): ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸ. ਕੰਵਰ ਸੰਧੂ 19 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਗਲੋਬਲ ਪੰਜਾਬ ਟੀ. ਵੀ. 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਲਾਈਵ ਸ਼ੋਅ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੰਵਰ ਸੰਧੂ ਗਲੋਬਲ ਪੰਜਾਬ ਟੀ. ਵੀ. 'ਤੇ ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਤੱਕ 'ਹੈਲੋ ਗਲੋਬਲ ਪੰਜਾਬ' ਸ਼ੋਅ ਦਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਕੰਵਰ ਸੰਧੂ

ਗਲੋਬਲ ਪੰਜਾਬ ਟੀ. ਵੀ. ਚੈਨਲ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ 20 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ ਕੰਵਰ ਸੰਧੂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਹੈਲੋ ਗਲੋਬਲ ਪੰਜਾਬ' ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ. ਸੰਧੂ 20 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ.ਸੀ., 21 ਨੂੰ ਨਿਊ ਯਾਰਕ, 22 ਨੂੰ ਨਿਊ ਜਰਸੀ, 23 ਨੂੰ ਲੌਂਗ ਆਈਲੈਂਡ, 24 ਨੂੰ ਨਿਊ ਜਰਸੀ, 27 ਨੂੰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, 28 ਨੂੰ ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ, 29 ਨੂੰ ਫਰਿਜ਼ਨੋ, 30 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਬੇ-ਏਰੀਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਮਈ ਨੂੰ ਟੋਰਾਂਟੋ ਤੋਂ 'ਹੈਲੋ ਗਲੋਬਲ ਪੰਜਾਬ' ਸ਼ੋਅ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਕਰਨਗੇ।

ਚੈਨਲ ਅਨੁਸਾਰ ਗਲੋਬਲ ਪੰਜਾਬ ਟੀ. ਵੀ. 15 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ 29 ਅਪਰੈਲ ਤੱਕ ਡਿਸ਼ ਨੈਟਵਰਕ ਦੇ ਚੈਨਲ ਨੰਬਰ 739 'ਤੇ 24 ਘੰਟੇ ਮੁਫ਼ਤ ਉਪਲਬਧ ਰਹੇਗਾ। ਗਲੋਬਲ ਪੰਜਾਬ ਟੀ. ਵੀ. ਦਾ 24/7 ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਨ (ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) www.GlobalPunjabTv.com 'ਤੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ ਨਾਲ 916-543-1313 ਜਾਂ ਗਿੱਲ ਪਰਦੀਪ ਨਾਲ ਫੋਨ 646-520-6706 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਟਾਰੀ ਦੀ ਦਰਸ਼ਕ ਗੈਲਰੀ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਾਇਆ ਕਲਪ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਅਟਾਰੀ ਸਰਹੱਦ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਦਿਖ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ.ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. ਡੀ ਦਰਸ਼ਕ ਗੈਲਰੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਗੈਲਰੀ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਵਿਚ ਦੁੱਗਣੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਟਾਰੀ ਸਰਹੱਦ ਉਤੇ ਦਰਸ਼ਕ ਗੈਲਰੀ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ 5000 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 13525 ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਦਸੰਬਰ 2016 ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਤਹਿਤ 24 ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਨਵੀਂ ਗੈਲਰੀ, ਅਜਾਇਬ ਘਰ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਤੇ ਸੋਵੀਨਾਰ ਲਈ ਸਥਾਨ, 20 ਬੈਡਾਂ ਵਾਲਾ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਲ, 31 ਸੀਟਾਂ ਵਾਲਾ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹਾਲ, ਰਸੋਈ ਨਾਲ ਡਾਇਨਿੰਗ ਹਾਲ, 11 ਕਮਰੇ ਤੇ ਗਾਰਡਾਂ ਲਈ ਇਕ ਬੈਰਕ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਸ਼ਕ ਗੈਲਰੀ ਦੇ ਨੇੜੇ 85 ਵਾਹਨ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਤਹਿਤ ਕੈਫੇਟੇਰੀਆ, ਸੰਗੀਤਕ ਫ਼ੁਹਾਰਾ, ਬੁੱਤ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ, ਯਾਤਰੀਆਂ ਲਈ ਉਡੀਕ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ, ਪਖਾਨੇ, ਯਾਤਰੀਆਂ ਲਈ ਪਾਰਕਿੰਗ ਤੇ ਚਾਰ ਲਿਫ਼ਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਦਿੱਖ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਾਂਝੀ ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਜਿਥੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੈਲਾਨੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਦਿੱਖ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ.ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. ਡੀ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਭਰਿਆ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਟਰੀਟ ਸੈਰੇਮਨੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਿਆਂ ਉਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਗੈਲਰੀ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਨਵੀਂ ਗੈਲਰੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵੀ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਦਰਸ਼ਕ ਗੈਲਰੀ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ 22 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਟਾਰੀ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ
ਚੌਥਾ ਮਹਾਨ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ
ਸਨਿਚਰਵਾਰ 2 ਮਈ 2015
ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਵੇਰਵਾ
ਅਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ: 30 ਅਪਰੈਲ 2015 (ਦਿਨ ਵੀਰਵਾਰ)
ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ: 2 ਮਈ 2015 (ਸਨਿਚਰਵਾਰ)
ਤਿੰਨੇ ਦਿਨ ਦਰਬਾਰ ਸਜਣਗੇ
ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤੇਗਾ
ਢਾਡੀ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਡਿਆਣਾ 20 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ 10 ਮਈ ਤੱਕ
ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਢਾਡੀ ਵਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ।
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
1050.SOUTH GRAHAM RD, GREENWOOD ,46143
Ph 317-884-4708
ਇਹ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਹੈ
ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ
ਭਾਈ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ) 317-919-4068
ਭਾਈ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਉਪ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ), ਭਾਈ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਜਰ (ਸਕੱਤਰ) 916-416-2499, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭਾਊ (ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ),
ਭਾਈ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਠ (ਚੇਅਰਮੈਨ) 240-381-2266, ਭਾਈ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ (ਮੀਤ ਚੇਅਰਮੈਨ), ਭਾਈ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ,
ਭਾਈ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਬੁੱਕਣ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਣਵੈਤ, ਭਾਈ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ
ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰ
Quik Signs *661-703-8795 *661-900-7357

Punjab Times

Established in 2000
16th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388
Email:punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com

Editor:
Amolak Singh Jammu
Astt. Editors:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Photographer
Kamaljit Singh Virdi
Ph. 847-502-2703

Our Columnists
Ashok Bhaura
Tarlochan Singh Dupalpur
Baljit Basi
Major Kular
Corrspondents
Detroit, MI
Rajinder Syan
734-261-0936
New York
Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395

Postmaster: Please send address changes to Punjab Times, 20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Ohio, Michigan, Wisconsin, Missisipi, Iowa, Arkansas, Texas, Virginia, Nevada, Washington, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, New York, New Jersey, Connecticut, Oklahoma, Pennsylvania, Missouri, Kentucky

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 95 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 450 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਚ ਧਸਿਆ ਪਾਵਰਕਾਮ

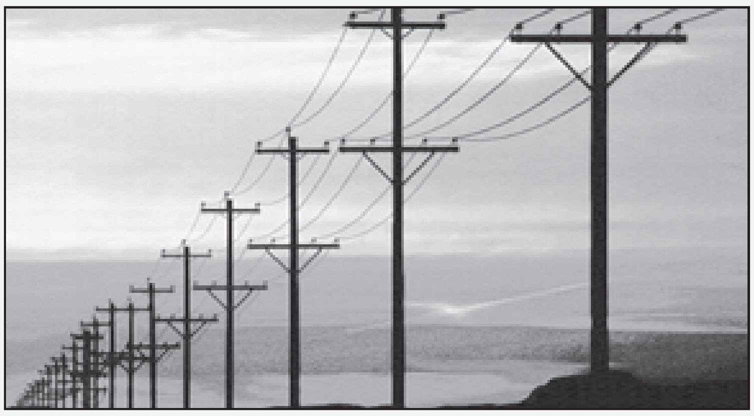

ਜਲੰਧਰ: ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕਈ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬਿਜਲੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਘਾਟੇ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਯਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਘਾਟੇ ਕਰਕੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬਿਜਲੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਹੋਰ ਵੀ ਮਾੜੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਸਗੋਂ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਸਤੀ ਬਿਜਲੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਪਾਵਰਕਾਮ ਦਾ ਘਾਟਾ 23000 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ-2003 ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਤੋੜ ਕੇ ਬਿਜਲੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਟੁੱਟਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਘਾਟਾ 17000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸੀ ਜਦ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਘਾਟਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦਾ ਹੋਇਆ 23000 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਿਜਲੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੁਧਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਬੈਂਕ, ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਪਣਾ 33-33 ਫ਼ੀਸਦੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਕੇ ਬਿਜਲੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਤੋਂ ਉਭਾਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਘਾਟਾ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਖ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ ਤੇ ਉਹ ਖ਼ੁਦਮੁਖ਼ਤਿਆਰ ਸੰਸਥਾ ਬਣ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਧੂਰੀ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਦਾ ਚਿੱਤ ਫਿਰ ਡੁਲ੍ਹਾਇਆ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਇਸ ਹਾਰ ਦਾ ਫਰਕ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਚੋਣ ਅਖਾੜੇ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਵੱਲੋਂ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾਬੂਲਾ, ਜੈ ਜਵਾਨ ਜੈ ਕਿਸਾਨ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਸੁਖਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਧਨੌਲਾ, ਜ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ, ਰਣਜੀਤ ਭਸੀਨ, ਰਤਨ ਲਾਲ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੇਧਨੀ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਤਰੇ ਸਨ।

ਇਸ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਇਸ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਨੇ 2017 ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਜਪਾਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਅੱਖਾਂ ਵਿਖਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਮਾੜੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਸਿਆਸੀ ਭਵਿੱਖ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਭਰਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਛੇੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਕਿਆਸਅਰਾਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਆਪਣੇ ਦਮ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਲੜੇਗੀ, ਪਰ ਧੂਰੀ ਚੋਣਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਲੱਤ ਫਿਰ ਉਤੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਤ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਮੁਥਾਜੀ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚ ਗਿਆ ਹੈ।

ਧੂਰੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚੇ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਕਰ ਕੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਸਿਮਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੂੰ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਾਰ ਕੇ ਨਵਾਂ ਚਿਹਰਾ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਸੱਤ ਵਾਰ ਚੋਣ ਲੜ ਕੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਆਗੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੂੰ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਾਰਿਆ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਭਖਾਉਣ ਲਈ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਸਟੇਜ ਉਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਕਮੁੱਠਤਾ ਦਾ ਪਾਠ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਤਣਾਅ ਸਾਫ ਤੌਰ ਉਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਰੱਜ ਕੇ ਫਾਇਦਾ ਲਿਆ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੀ ਖਾਸਾ ਸੁਸਤ ਚਾਲ ਚੱਲਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਮੈਚ ਖੇਡਣ ਵਾਂਗ ਜਾਪੀ। ਕੁਝ ਕਾਂਗਰਸੀ, ਬਰਨਾਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਨਾਖੁਸ਼ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਬਰਨਾਲਾ ਜਾਂ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਰਗਿਆਂ ਦੀ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਵੀ ਚੱਲਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਾ ਜਾਣ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪਾਟੋਧਾੜ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੌਮੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਡਾ. ਸ਼ਕੀਲ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਕਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਤੋੜ ਨਾ ਸਕੀਆਂ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਧੂਰੀ ਤੋਂ ਅਧਵਾਟੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਗਏ ਵਿਧਾਇਕ ਅਰਵਿੰਦ ਖੰਨਾ ਨੇ 2012 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 12473 ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫ਼ਰਕ ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਚੋਣ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ 51536 ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ 39063 ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। 2014 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗਰੂਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਧੂਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਇਸ ਹਲਕੇ ਤੋਂ 'ਆਪ' ਨੂੰ 63189, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ 29352 ਵੋਟਾਂ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 17398 ਵੋਟਾਂ ਹੀ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ।

'ਆਪ' ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਦੂਰੀਆਂ ਹੋਰ ਵਧੀਆਂ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੌਮੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢੀ ਗਈ ਕ੍ਰਿਸਟੀਨਾ ਸਾਮੀ, ਸਮਾਜਕ ਕਾਰਕੁਨ ਅਰੁਨਾ ਰਾਏ, ਮੇਧਾ ਪਾਟੇਕਰ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵੀ ਰੜਕ ਰਹੀ ਸੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਯਾਦਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਏਗਾ, ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ 'ਸੈਟਿੰਗ ਤੇ ਦਲਾਲੀ' ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜੁੜੇ ਸਨ।ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ ਨੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਪਾਰਟੀ ਸਿਰਫ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੌਕੜੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਈ ਲੋਕ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬਣਾਇਆ, ਉਸ ਉਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਵੱਖਰੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਲੰਮੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੇ ਸਵਰਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਏ.ਸੀ. ਤੇ ਕੌਮੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਇਕ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਐਡਮਿਰਲ ਐਲ. ਰਾਮਦਾਸ ਦਾ ਆਡੀਓ ਸੁਨੇਹਾ ਮੰਚ ਤੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਰਾਮਦਾਸ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੋਕਪਾਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੁਨੇਹੇ ਵਿਚ ਰਾਮਦਾਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਾਦ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਰੋਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹਿਆ ਜਾਵੇ: ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ

ਮੁੰਬਈ: ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਸੰਜੇ ਰਾਊਤ ਨੇ ਵਿਵਾਦਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੰਜੇ ਰਾਊਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਾਕਾਰ ਖੋਹ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਮੁਸਲਿਮ ਵੋਟ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਸੰਜੇ ਰਾਊਤ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ 'ਤੇ ਤੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਕੌਮੀ ਜਮਹੂਰੀ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਉਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਵਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਨੇ 2016 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਖੈਰਖਾਹ ਹਿਲੇਰੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ।

67 ਸਾਲਾ ਹਿਲੇਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ "ਹੁਣ ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਸਮਾਂ ਹੈ" ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਉਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਉਂ ਚੋਣ ਲੜਨਾ ਚਾਹ ਰਹੀ ਹੈ, ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਵਰਗ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਕੀ-ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਿਲੇਰੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਨ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਆਪੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੁੰਬਈ ਹਮਲੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ 2008 ਦੇ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਨਿਬੇੜਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲਸ਼ਕਰ-ਇ-ਤੋਇਬਾ ਦੇ ਕਮਾਂਡਰ ਜ਼ਕੀ-ਉਰ-ਰਹਿਮਾਨ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਵੇਗੀ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ੀ ਲਖਵੀ ਤੇ ਛੇ ਹੋਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ 55 ਸਾਲਾ ਲਖਵੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਉਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ
ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਥਿਆੜਾ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਾਲਾਇਕੀ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਾ 70 ਕਰੋੜ ਦਾ ਰਗੜਾ

ਬਠਿੰਡਾ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਰਸ਼ ਕਾਰਨ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਹੋਏ ਖਰਾਬੇ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਡੀਕ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਾਲਾਇਕੀ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਤਕਰੀਬਨ 70 ਕਰੋੜ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਹੁਣ ਇਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਨਵੇਂ ਬਜਟ ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਲ 2014-15 ਲਈ 203.22 ਕਰੋੜ ਦੇ ਫੰਡ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 101.61 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਿਲੀਜ਼ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਪਰ ਇਹ ਫੰਡ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਜਾਰੀ ਹੋਈ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿਚੋਂ 70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਪੰਜ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਫੰਡ ਰਿਲੀਜ਼ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਕਿਸ਼ਤ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਨਾ ਮਿਲ ਸਕੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਤੰਬਰ 2014 ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਪਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਨਸਾ, ਬਠਿੰਡਾ, ਮੁਕਤਸਰ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਤੇ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਉਗਰਾਹਾਂ) ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਭੈਣੀ ਬਾਘਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਰਸ਼ ਨੇ ਦੂਜੀ ਦਫਾ ਮਾਰ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਖਰਾਬੇ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 23 ਫਰਵਰੀ 2015 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਨੂੰ 19.33 ਕਰੋੜ, ਮੁਕਤਸਰ ਲਈ 22.79 ਕਰੋੜ, ਮਾਨਸਾ ਲਈ 2.20 ਕਰੋੜ ਤੇ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਲਈ 8.26 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ 44 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਨ, ਜੋ 444 ਨੁਕਸਾਨੇ ਘਰਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਜੱਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਮੁਕਤਸਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਾਲਾ ਪੱਤਰ ਤਾਂ ਮਿਲ ਗਿਆ ਪਰ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਪੈਸਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮੁਕਤਸਰ ਜਸਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰ ਰਾਸ਼ੀ 31 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ, ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਫੰਡ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੰਗੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 31 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਡਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਵਧੀਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਚਰਨਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਾਲ 2014-15 ਦੌਰਾਨ 1.06 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਫਸਲ ਦਾ ਮੀਂਹਾਂ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ 14,494 ਘਰਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਲੰਘੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਵਿਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਾਸਤੇ ਐਸ.ਡੀ.ਆਰ.ਐਫ. ਤਹਿਤ 270.96 ਕਰੋੜ ਦੇ ਫੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ 67.74 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਗੰਨੇ ਦਾ ਬਕਾਇਆ 19 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਟੱਪਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਗੰਨੇ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਨਿਘਰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਖੰਡ ਮਿਲਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਖੰਡ ਦੇ ਭਾਅ ਉਤਪਾਦਨ ਲਾਗਤ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਖੁਰਾਕ ਮੰਤਰੀ ਰਾਮ ਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੰਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਰਸਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਕਾਇਆ 19,243 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਖੰਡ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਮੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਕੋਈ ਦਖ਼ਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਰਾਜਸਥਾਨ 'ਚ ਭੁੱਕੀ ਠੇਕਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਪੁੱਜਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਭੁੱਕੀ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਮਾਰਗਾਂ ਕਿਨਾਰੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਤਾਰ ਅਦਾਲਤੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੀ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ 'ਅਰਾਈਵ ਸੇਫ' ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਬਾਬਤ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈਕੋਰਟ (ਜੈਪੁਰ) ਨੇ ਆਉਂਦੀ 19 ਅਪਰੈਲ ਤੱਕ ਹੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਰਕਾਰ, ਆਬਕਾਰੀ ਕੰਟਰੋਲਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਬਿਊਰੋ, ਕੋਟਾ ਤੇ ਗਵਾਲੀਅਰ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਸਣੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜੁਆਬਤਲਬੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗ ਤੇ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਤੱਤ ਨਿਯਮ 1985 ਦੇ ਰੂਲ 45 ਤਹਿਤ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਖ਼ਪਤ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਭੁੱਕੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ 'ਅਰਾਈਵ ਸੇਫ' ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸ. ਹਰਮਨ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ 1975 ਦੀ ਧਾਰਾ 74-ਏ ਅਧੀਨ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਰਚ 2015 ਮਗਰੋਂ ਭੁੱਕੀ (ਐਲ.ਪੀ.ਐਚ.-ਲੈਂਸਡ ਪੋਪੀ ਹੈਡਸ) ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਕਰੀ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਲ 2015-16 ਲਈ ਭੁੱਕੀ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਮੁੜ ਨਿਵਿਆ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਰਾਸਰ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਤੇ ਤੁਰੰਤ ਰੋਕ ਲੱਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਤੰਦੂਰੀਏ ਅਤੇ ਕੱਰੀ ਕੁੱਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਅਟਲਾਂਟਾ, ਜਾਰਜੀਆ 'ਚ ਵਧੀਆ ਚਲਦੇ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਤੰਦੂਰੀਏ ਤੇ ਕੱਰੀ ਕੁੱਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।
ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ, ਮੁਫਤ ਰਿਹਾਇਸ਼
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ
ਫੋਨ: 757-240-9348
15-16

ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਕਾਊ ਹੈ
ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ, ਇੰਡੀਆਨਾ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਲੋਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸਥਿਤ 80 ਸੀਟਾਂ ਵਾਲਾ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਕਾਊ ਹੈ
New India Restaurant For Sale
■80 Seats ■Cater Large/Small Parties
■Liquor Licenses ■Free Parking For Customers
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 317-313-9651
15-16

ਕੱਰੀ ਕੁੱਕ ਤੇ ਵੇਟਰ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਇੰਡੀਆਨਾ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਚਲਦੇ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਕੱਰੀ ਕੁੱਕ ਤੇ ਵੇਟਰ ਦੀ ਫੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋੜ ਹੈ। *ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ *ਸਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਪਾਂਸਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
Restaurant Help
Immediately hiring CURRY COOK & WAITER for Indian restaurant in Indiana. *Good salary and free accommodation. *Sponsorship is available for right candidate.
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਟੋਨੀ, ਫੋਨ: 317-340-1470
14-16

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ! ! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ! !
ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ (ਇੰਡੀਆਨਾ) ਵਿਚ
ਨਵਾਂ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ
ਖੁਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ
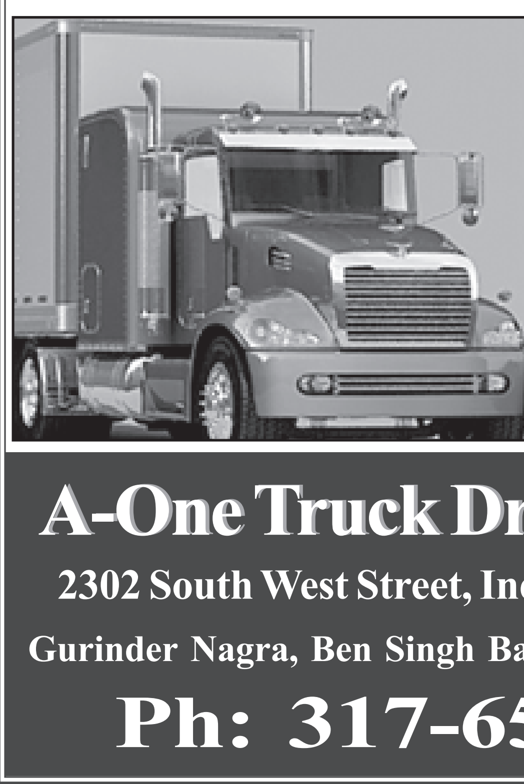
Truck Driving School
Lic. # 0027
A-One Truck Driving School
2302 South West Street, Indianapolis, IN 46225
Gurinder Nagra, Ben Singh Bashal, Gurnam Dhaliwal
Ph: 317-653-6666
10-13

ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਘਮਾਸਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਬਾਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਲਈ ਸਟੈਂਡ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਘਮਸਾਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 33 ਵਿਧਾਇਕ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ 25 ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਜਿਥੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ 19 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਕਿਸਾਨ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਬੋਤਾਜ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ 33 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਉਤੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ। ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬਾਜਵਾ ਵਰਗੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਰਮਨਪਿਆਰੇ ਆਗੂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਰਮਨਪਿਆਰੇ ਆਗੂ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਸ੍ਰੀ ਬਾਜਵਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬੋਲ ਕੇ ਕੋਈ ਸਿਆਸੀ ਫਾਇਦਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਭੁੱਲ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੈਪਟਨ ਵਿਰੁੱਧ ਚੱਲਦੇ ਆ ਰਹੇ ਅਮਲੋਹ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਰਣਦੀਪ ਨਾਭਾ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਆਗੂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸਟੈਂਡ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਬਾਜਵਾ ਉਪਰ ਵਾਰ ਕੀਤਾ।

ਉਂਜ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਅਤਿ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਾਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬਾਜਵਾ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਦਾਈ ਨੇੜੇ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਸ੍ਰੀ ਜਾਖੜ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉਪਰ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਧੜੇ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੂਬਾਈ ਤਰਜਮਾਨ ਨਿਮਿਸ਼ਾ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਆਗੂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੇਠ ਸੋਟਾ ਫੇਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਹੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਲਈ ਹੋਰ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਘੜਮੱਸ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਉਧਰ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਉਪਰ ਤਿੱਖੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਂ ਰਾਹੁਲ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਅਨਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਵਾਂਗ ਰਾਹੁਲ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਆਸੀ ਹਾਲਾਤ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਸਮਝੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਬਿਆਨ ਦਾਗ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲੱਭਣਾ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਸ ਸੰਕਟਮਈ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਲੰਮੇ ਤਜਰਬੇ ਵਾਲੇ ਤੇ ਸੁਲਝੇ ਆਗੂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਆਪਣਾ ਵੇਲਾ ਯਾਦ ਕਰੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ: ਬਾਜਵਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਗਿਰਦੀ ਵੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ 14 ਸਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਲ 1998 ਵਿਚ ਮੁੜ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸੂਬਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵੱਲ ਝਾਤ ਮਾਰਨ। ਸੂਬਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 1959 ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ 42 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 49 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਸੀ। ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਉਭਾਰੇ ਭੂਮੀ ਬਿੱਲ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ

ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ: ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਧੜਾ ਗਾਇਬ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੀਬੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਵੀ ਗ਼ੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੀ ਰਹੇ। ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਬਿੱਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੋਧਾਂ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਮਾਰੂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਪੱਖੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖੂੰਡੇ 'ਤੇ ਵਿਅੰਗ ਕੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਖੂੰਡਾ ਖੜਕਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲਣ 'ਤੇ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਦੋ ਹੱਥ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੇ ਹਨ।

ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਇੰਨਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਤਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਨਅਤਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਫਿਰ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡੱਬੇ ਵਾਲਾ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਵਰਗੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਕੋਈ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚੋਂ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗੜ, ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਗਾਗੋਵਾਲ ਅਤੇ ਹਰਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ ਵੀ ਗ਼ੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ।

ਨਦੀਆਂ ਜੋੜਨ ਲਈ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਬਣਾਈ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਨਦੀਆਂ ਜੋੜਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਜਲ ਤੇ ਸਰੋਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਆਇਆ ਹੈ। ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬੀ.ਐਨ. ਨਵਲਵਾਲਾ ਹੋਣਗੇ ਤੇ ਇਹ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਨਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ ਵਿਚਾਰੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਗੈਰਵਿਹਾਰਕ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਹਾਰਕ ਯੋਜਨਾ ਉਪਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

'ਆਪ' ਦੀ ਅੱਖ ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ

ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ (ਬਠਿੰਡਾ): ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਨੇ ਇਥੇ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਆਪਣੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 2017 ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਪਾਰਟੀ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੋਂ ਹੀ ਅਗਾਮੀ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਜੁਟਣ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਦਿੱਤੀ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰਨ। 'ਆਪ' ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਕਾਫੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਵੀ ਵੱਡੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ। ਉਂਝ, ਪਾਰਟੀ ਵਿਚਲੇ ਤਿੰਨ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

'ਆਪ' ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸੰਜੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਗਾਮੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਲੜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਦਿੱਲੀ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਗਾਮੀ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਫੈਲ ਰਹੇ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਤੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਉਠਾਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਬਿੱਲ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਚਿਹਰਾ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਚੁੱਪ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਮੋਹ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਇਕੱਠ ਉਤਾਵਲਾ ਰਿਹਾ। ਉਹਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਲੂਣਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 2017 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਆਖਰੀ ਮੌਕਾ ਹਨ ਤੇ ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮੌਕਾ ਖੁੰਝਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਫਿਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਲੱਭਣਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗੁੰਡਾ ਰਾਜ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਐਚ.ਐਸ. ਫੂਲਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਤਾਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਟੀਮ ਨੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਧੜੇਬੰਦੀ ਵੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਬਠਿੰਡਾ ਸੰਸਦੀ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਹੇ ਜੱਸੀ ਜਸਰਾਜ ਨੂੰ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਬੋਲਣ ਸਮੇਂ ਟੋਕਿਆ ਗਿਆ। ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਨ ਹਲਕਾ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਦੀ ਇੰਚਾਰਜ ਪ੍ਰੋ. ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ। 'ਆਪ' ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ, ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਸੀ ਸੇਖੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਖਿਲਾਫ ਭੜਾਸ ਕੱਢੀ

ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਇਥੇ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਸਿਆਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਤਖ਼ਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਚੱਲੀ ਸਿਆਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦਿਹਾੜੇ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੱਤੀ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਝੋਨੇ ਦੇ ਐਲਾਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਅ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਦੱਸਦਿਆਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਾਲਾ ਧੰਦਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਚ-ਤਾਕਤੀ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਕਰੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਾਗਤ ਤੇ ਭਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁਨਰਮੰਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਠੇਕੇ ਨੂੰ ਲਾਗਤ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਖੂਬ ਭੜਾਸ ਕੱਢੀ, ਪਰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਖਿਲਾਫ਼ ਇਕ ਵੀ ਲਫਜ਼ ਨਾ ਬੋਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮ 'ਨਾਨਕ ਸ਼ਾਹ ਫਕੀਰ' ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਵੱਟੀ ਰੱਖੀ।

ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 70 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇੜੀ ਆਖ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬਿੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਤੇ ਦਾਜ ਦਹੇਜ ਵਰਗੀ ਅਲਾਮਤ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੜਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕੀਤੀ। ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰ ਰਹੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਮੰਤਰੀ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲੂਕਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਠੇਕੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਮਤੇ ਨਸ਼ੇ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚੋਂ ਭਾਜਪਾ ਗ਼ੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹੀ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਿਹਾਤੀ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਗਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨੇਤਾ ਜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਸੂਸੀ ਤੋਂ ਸਿਆਸਤ ਭਖੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਬਿਊਰੋ (ਆਈ.ਬੀ.) ਵੱਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੁਰਾਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਸਮੇਂ ਆਈ.ਬੀ. ਨੇ ਨੇਤਾ ਜੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ 'ਤੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਤਿੱਖੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਇਸ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਸਿਆਸੀ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਈ.ਬੀ. ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਕਾਰਡ ਮੁਤਾਬਕ ਆਈ.ਬੀ. ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ 20 ਸਾਲ (1948 ਤੋਂ 1968) ਤੱਕ ਨੇਤਾ ਜੀ ਦੇ ਭਰਾ ਸਰਤ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਸਿਸਿਰ ਕੁਮਾਰ ਬੋਸ ਤੇ ਅਮੀਆ ਨਾਥ ਬੋਸ ਦੀ ਜਾਸੂਸੀ ਕੀਤੀ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 20 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚੋਂ 16 ਸਾਲ ਤੱਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਹਿਰੂ ਸਨ। ਹੁਣ ਕੌਮੀ ਪੁਰਾਲੇਖ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਇਸ ਫਾਈਲ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੁੱਡਬਰਨ ਪਾਰਕ ਤੇ 38/2 ਇਲਗਿਨ ਰੋਡ ਉਤੇ ਸਥਿਤ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇਤਾ ਜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਉਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਨੇਤਾ ਜੀ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਤੇ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸੁਗਾਤਾ ਬੋਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਸੂਸੀ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਪਿਤਾ ਤੇ ਚਾਚੀ (ਨੇਤਾ ਜੀ ਦੀ ਪਤਨੀ) ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਕਾਪੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ ਤੇ ਸੰਗਰਾਮੀ ਲਹਿਰ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਹੈ।

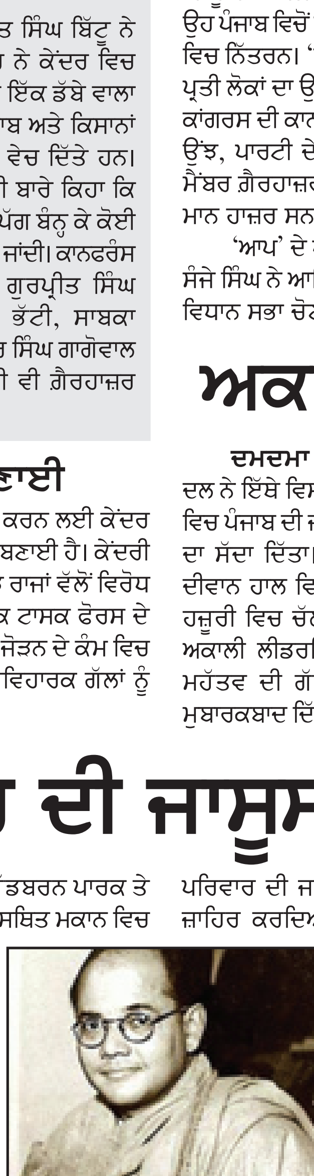

ਨੇਤਾ ਜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਸੂਸੀ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਨਾ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਵਿਚ ਹੈ।

ਪੰਡਿਤ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਨੇਤਾ ਜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਸੂਸੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ 'ਤੇ ਕੌਮੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਚੋਣਵੇਂ ਤੇ ਗਲਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲੀਕ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਨੇਤਾ ਜੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਚੰਦਰਾ ਬੋਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਸੂਰਯ ਕੁਮਾਰ ਬੋਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਨੇਤਾ ਦੇ ਭੇਤਭਰੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ। ਜਾਸੂਸੀ ਉਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਐਮ. ਵੈਂਕਈਆ ਨਾਇਡੂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਮਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਨੇਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ 1941 ਵਿਚ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਜਾਪਾਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਮੀ ਬਣਾਉਣ ਬਾਅਦ ਨੇਤਾ ਜੀ ਸਾਲ 1945 ਵਿਚ ਲਾਪਤਾ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਨੇਤਾ ਜੀ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਭੇਤ ਅੱਜ ਤੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ।

ਕਤਲੇਆਮ 84 ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ 'ਚ ਉਡਾਈਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਸਾਲ 1984 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਰਜਿਸਟਰ ਮੁਤਾਬਕ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ.) ਤਹਿਤ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਥਾਣਾ ਕੋਤਵਾਲੀ ਕਾਨਪੁਰ ਨਗਰ (ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਦੇ ਮੁਖੀ ਨਿਰੀਖਿਕ ਵੱਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਰਾਹਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੋਗਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਬੇਗੁਨਾਹ ਪੀੜਤ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਲਈ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਹਕੂਮਤਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਪਾਸਾ ਵੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ ਤਹਿਤ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੱਚਮੁਚ ਹੀ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬਾਗ ਕਾਂਡ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ ਤੱਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਕਾਰਡ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ, ਉਥੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ 1984 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਤੇ ਜਮੂਹਰੀਅਤ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਕਰਾਰੀ ਚਪੇੜ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ। ਭੋਗਲ ਨੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰਿਕਾਰਡ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਜਦ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਥਾਣੇ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਜਵਾਬ ਦੇ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ. ਭੋਗਲ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਖਿਲੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਿੰਸਾ ਕਾਨਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਥੇ 300 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਿੱਖ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਦਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜੇ ਸਿਰਫ਼ 127 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਨਪੁਰ ਵਿਚ 2700 ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਫਾਰਮ ਭਰੇ ਗਏ ਪਰ 31 ਵਰ੍ਹੇ ਬੀਤਣ ਉਤੇ ਵੀ 1300 ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅੱਧਾ-ਅਧੂਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਹੋਏ ਅਹਿਮ ਖੁਲਾਸੇ

ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਕੋਲ 5 ਸਿੱਖ ਫੌਜੀ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੰਬਰ 1984 ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿਚ ਜੇ.ਸੀ.ਓ. ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਫੌਜ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿਚ 15 ਸਿੱਖ ਫੌਜੀ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਫੌਜ, ਅੱਠ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਤੇ ਦੋ ਸਮੁੰਦਰੀ ਫੌਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ। ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਫੌਜੀ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੇਰਵੇ ਹੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾ ਰਹੇ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਡਿਫੈਂਸ ਬ੍ਰਦਰਹੁੱਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜੇ ਫੌਜੀ ਜਵਾਨ ਤੇ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਹੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਲਾਪਤਾ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕੇਬਲ ਕਾਂਡ: ਜੱਸੀ ਨੂੰ ਤੜਫਦਾ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜ ਨਿਕਲੇ ਸਨ ਜੱਜ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਜੱਜਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਬਲ ਆਪ੍ਰੇਟਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਜੱਸੀ ਵੱਲੋਂ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਹਾਈਕੋਰਟ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ 92 ਸਾਲਾ ਜਸਟਿਸ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੌਕੇ ਉਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਜੱਜ ਵੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਗਵਾਹ ਨਾ ਬਣੇ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਠ ਜਾਇਗਾ। ਇਥੇ ਸੈਕਟਰ-2 ਵਾਲੀ ਅਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਉਤੇ ਜਸਟਿਸ ਬੈਂਸ ਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੇਰਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁਢਲੀ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈ ਤੇ ਘਟਨਾ ਵੇਲੇ ਖਿਸਕ ਗਏ।

ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਾਈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੇਸ ਵਿਚ ਗਵਾਹ ਬਣੇ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨ ਨੇ 28 ਮਾਰਚ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਵੀ ਵਿਖਾਈ ਤੇ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਥੇ ਹਾਜ਼ਰ ਕੇਬਲ ਆਪ੍ਰੇਟਰ, ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਤੇ ਮੰਚ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਜੱਜ ਉਥੋਂ ਚਲਦੇ ਬਣੇ ਜਦਕਿ ਜਸਵਿੰਦਰ ਜੱਸੀ ਨੇ ਮੌਕੇ ਉਤੇ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਪੀ ਲਿਆ ਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਤੜਫਦਾ ਰਿਹਾ। ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੱਸੀ ਨੇ ਮੰਚ ਉਤੇ ਜਾ ਕੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਆਤਮ ਹਤਿਆ ਦਾ ਨੋਟ ਦਿੱਤਾ, ਜ਼ਹਿਰ ਪੀਤੀ ਤੇ ਕੁਝ ਭਲਾ-ਬੁਰਾ ਬੋਲਿਆ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸ ਵਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਕੇਬਲ ਆਪ੍ਰੇਟਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ ਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੇ 14 ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਤਿੰਨ ਸਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਬਲ ਆਪ੍ਰੇਟਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਜੱਸੀ ਨੇ ਤੁਹਾਡੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰ ਪੀਤੀ ਤੇ ਤੁਸੀ ਬਤੌਰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ, ਆਪਣੀ ਮੁਢਲੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਏ ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਾਈ। ਪੰਜਾਬ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ 23 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜ ਰੱਖੀ ਹੈ, ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਨਕਲੀ ਤੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦਾ ਪਰਦਾਫ਼ਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਿਟੀ ਕੇਬਲ ਸੈਕਸ ਸਕੈਂਡਲ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕਈ ਜੱਜ ਵੀ ਫਸੇ ਸਨ। ਗੁਰਦਾ ਵੇਚ ਕਾਂਡ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਤੇ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਹੁਣ ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਭਾਏ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਬੈਂਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਖ਼ੁਦ ਜੱਜ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਗ਼ਲਤ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਉਂਗਲੀ ਉਠਾਉਣਾ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਜੱਜਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਸਟਿਸ ਬੈਂਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੀ ਨਿਆਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਤੇ ਖ਼ੌਫ਼ਨਾਕ ਜ਼ਰਾਇਮਪੇਸ਼ਾ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਡਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਕਰਕੇ ਖ਼ੁਦ ਜ਼ੁਲਮ ਵਿਰੁੱਧ ਡਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ 14 ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਕੇਬਲ ਆਪ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਸਟਿਸ ਆਫ਼ਤਾਬ ਆਲਮ, ਇਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਜਸਟਿਸ ਆਦਰਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ ਤੇ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਜਸਟਿਸ ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਤਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਨਕਲੀ ਵਿਆਹਾਂ ਪੱਖੋਂ ਮੋਹਰੀ ਕਰਾਰ

ਟੋਰਾਂਟੋ: ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਲੈਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਠੇ-ਸਿੱਧੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਜੱਗਜ਼ਾਹਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ ਬੋਲ ਪਏ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਵਿਆਂਦੜਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਤੀਜਾ ਹਿੱਸਾ 'ਜਾਅਲੀ ਵਿਆਹਾਂ' ਉਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਕ ਦੀ ਸੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀ (ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਏ.) ਦੀ 2013 ਦੀ ਜਨਤਕ ਹੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰਾਹ ਪੱਕੇ ਹੋਣਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਾਖ਼ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣਨ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਧੰਦਾ ਇਕ ਵਿਉਂਤਬੱਧ ਅਪਰਾਧ ਹੈ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਵਕੀਲ ਰਿਚਰਡ ਕਰਲੈਂਡ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਧੰਦਾ ਚੀਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ, ਵੀਅਤਨਾਮ, ਇਥੋਪੀਆ, ਹੈਤੀ ਆਦਿ 10-15 ਮੁਲਕਾਂ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਉਂਗਲ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇਧਰੋਂ ਹੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਕੁੱਲ ਸਪਾਂਸਰ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ 36 ਫੀਸਦੀ 'ਨਕਲੀ ਫਾਈਲਾਂ' ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਆਂਦੜਾਂ ਦੇ ਕੇਸ 2008 ਤੋਂ 2011 ਤੱਕ 14 ਫੀਸਦ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਏ ਤੇ 2012 ਵਿਚ ਇਹ ਵਧ ਕੇ 17 ਫੀਸਦ (ਕਰੀਬ 4500) ਹੋ ਗਏ।

ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਧਦੀ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਤੇ ਲਿੰਗ-ਅਨੁਪਾਤ ਵੱਲ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਲਈ 'ਇੰਡੋ-ਕੈਨੇਡੀਅਨ' ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਣ ਦਾ ਧੱਕਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਆਵਾਸ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲ ਆਵਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

Matrimonial

ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ

Wanted suitable match for US born, handsome Sikh clean shaven Bachelor, MBA, 37, 6'-0", runs his own business. Contact: 513-546-7246, e-mail: sunjeet1@hotmail.com

14-17

SUPER TRAVEL

847-676-9090, 773-465-5566

E-mail: supertravel2003@yahoo.com

Lowest Fares With Excellent Service

United Airlines
British Airways

Jet Airways, Air India, KLM, Lufthansa, Delta, Qatar Airlines.

For Emergency Call anytime at 847-673-3825

EARLY BIRD SALE!!!!

Domestic fares available

UMA TRAVELS

2535 W. Devon Ave., Chicago, IL 60659

For Lowest Fares & Reliable Service
Call For Special Sale Fares

Call: 773-338-5603

WEBSITE - DHOLRADIO.CO

DHOL RADIO

ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ

REQUEST SONG
MUSIC 24/7
LISTEN ON PHONE

ਹੁਣ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਤੋਂ

Application For Android and iPhone - Dhol Radio

LIVE CALLS → USA 951-824-6365

skype - DHOLRADIO.ORG

LISTEN BY CALL → USA 702-489-0211

Sukhpal Gill 10 pm to 12 am (IST)

Puran singh waraich 2:30 pm to 4 pm (IST)

Desi Bazar

916 E. Main Street #118, Greenwood, IN, 46143
Tel: 317-888-2040, Fax: 317-887-6116

We specialize in all kind of Indian Groceries and Sweets

J FRESH VEGETABLES EVERY THURSDAY
J FRESH GOAT MEAT

10% off on all Gurudwara supplies and Religious programs!!

We Are Open 7 Days a Week

ਖੁਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਸਟੋਰ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 18 ਅਪਰੈਲ 2015

ਮੋਦੀ ਦਾ ਮਿਹਣਾ

ਜਰਮਨ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖੀਆਂ (ਸੈਕੂਲਰਿਸਟਾਂ) ਨੂੰ ਮਿਹਣਾ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੀ ਲੀਹੇ ਪਾਉਣ ਤਹਿਤ ਮੋਦੀ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਾਂ-ਜਥੇਬੰਦੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਤਿੱਖੀ ਸਰਗਰਮੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਹਿਤ, ਖਾਸ ਕਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬੜੇ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਵਸੀਲੇ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਸਿਮਰਿਤੀ ਇਰਾਨੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦਿਆਲਿਆਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ ਜਰਮਨ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਥਾਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬੀਬੀ ਇਰਾਨੀ ਜੋ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀ ਖੁਸ਼ਾਮਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬੜੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ, ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚਕਾਰ ਹੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਰੰਭ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਯਕਦਮ ਅਰੰਭ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਅਗਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਉਦੋਂ ਛੇਤੀ ਪਿਛੋਂ ਜੀ-20 ਦੇਸਾਂ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਲਈ ਗਏ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਜਰਮਨ ਚਾਂਸਲਰ ਏਂਜਲਾ ਮਾਰਕਲ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਔਖਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਮੋਦੀ ਨੇ ਇਸੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਲਟਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਰਮਨ 'ਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਚੱਲਦੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਰੇਡੀਓ ਬੁਲੇਟਿਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੇ; ਨਾਲ ਹੀ ਕਹਿ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਇੰਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਹੀ ਖਤਰਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਵੇ!

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਗੱਦੀ ਉਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਾ ਇਉਂ ਮਖੌਲ ਉਡਾਇਆ ਹੈ। ਉਂਜ ਇਹ ਕੋਈ ਇਤਫਾਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਵਾਰ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੌਰੇ ਉਤੇ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਉਹ ਜਪਾਨੀ ਦੌਰੇ ਮੌਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ 'ਗੀਤਾ' ਲੈ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਪਾਨੀ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਅਕੀਹਿਤੋ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਥੇ ਇਉਂ ਗੀਤਾ ਲਿਜਾਣ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰਕ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਥੇ ਜੋ ਕੁਝ ਬੋਲਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਅਰਥ ਜਰਮਨ ਦੌਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੜੇ ਗੜ੍ਹਕੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ 'ਗੀਤਾ' ਭੇਟ ਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖੀਆਂ 'ਤੇ ਬੜੇ ਤਿੱਖੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਸਨ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਉਥੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਦਾ। ਪ੍ਰਸੰਗ ਤਾਂ ਖੈਰ, ਹੁਣ ਜਰਮਨ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ 1960ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਜਰਮਨੀ ਨੇ 'ਰੇਡੀਓ ਡਿਊਸ਼ ਵੈਲੇ' ਤੋਂ ਗੈਰ-ਜਰਮਨ ਭਾਸ਼ਾਈ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਰੰਭ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਇਕ ਬੁਲੇਟਿਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਂਜ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਬੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਅਤੇ 'ਰੇਡੀਓ ਮਾਸਕੋ' ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਕਸਰ ਨਸ਼ਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 'ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ' ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਹੀ 1956 ਵਿਚ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਮੋਦੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹਨ।

ਉਂਜ, ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦੀ ਐਂਡ ਪਾਰਟੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀ ਫਿਰਕੂ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਕਸਰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਾ ਮਖੌਲ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਖੌਲ ਦੀ ਧਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ 'ਅਖੌਤੀ' ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਬਹਿਸ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਕਿੰਨੀ ਊਣੀ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਤਿਕਾਰ ਤੋਂ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖੀ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਗਦਰੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਪਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੋਧਿਆਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਢੀ, ਤਾਂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਮਸਲਾ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ। ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਦਰੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਸਿੱਖ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਛਿੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਵਾਂਗ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਕ ਤਬਕੇ ਨੂੰ ਵੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਬਾਬਤ ਕੁਝ ਵਧੇਰੇ ਹੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਹਨ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਤੋੜਨ-ਮਰੋੜਨ ਦਾ ਸਦਾ ਹੀ ਯਤਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀ ਜ਼ਹਿਰੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਵਿਚਾਰਨਾ ਹੁਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਗਦਰੀ ਯੋਧੇ ਮਿਸਾਲ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਦੌਰ ਵਿਚ ਖੁਦ ਨੂੰ 'ਹਿੰਦੀ' ਅਖਵਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਖਾਤਰ ਜਾਨਾਂ ਹੂਲੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਹਿੰਦੀਆਂ' ਦੀ ਇਸੇ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚੋਂ ਫਿਰ ਮੋਦੀ ਐਂਡ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 'ਹਿੰਦੂਤਵ' ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਰਾਰਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਆਓ, ਮੋਦੀ ਦੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਗਦਰੀ ਯੋਧਿਆਂ ਦਾ ਅਨਮੋਲ ਖਜ਼ਾਨਾ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਫਰੋਲੀਏ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਕਰੇ ਕੀ ਕਲਮ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਦੀ...

ਹੋਣੀ ਕਦਰ ਕੀ ਲਾਲ ਤੇ ਹੀਰਿਆਂ ਦੀ, ਭਾਅ ਸੋਨੇ ਦੇ ਵਿਕ ਰਿਹਾ ਕੱਚ ਹੋਵੇ।
ਉਥੇ ਫ਼ਲਸਫ਼ਾ ਕਾਟ ਨਾ ਕਰੇ ਕੋਈ, ਕੁਫ਼ਰ ਟਹਿਕਦਾ, ਸਹਿਕਦਾ ਸੱਚ ਹੋਵੇ।
ਭੇਡਾਂ ਵਾਂਗ ਜੋ ਤੁਰਨ, ਕੀ ਜਾਣ ਸਕਦੇ, ਕਿੱਦਾਂ ਖੰਡੇ ਦੀ ਧਾਰ 'ਤੇ ਨੱਚ ਹੋਵੇ।
ਆਟੇ ਦਾਲ ਤੇ ਮੁਫਤ ਦੇ ਸਾਈਕਲਾਂ ਦਾ, ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਜੇ ਲੱਚ ਹੋਵੇ।
ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਹੀ ਰੱਖਦੇ ਅਕਲ ਵਾਲੇ, ਪੈਂਦੀ ਢੋਲ-ਢਮੱਕੇ ਦੀ ਖੱਚ ਹੋਵੇ।
ਉਥੇ ਕਰੇ ਕੀ ਕਲਮ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਦੀ, ਜਿਥੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਰ ਗਿਆ ਮੱਚ ਹੋਵੇ।

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਦਰਬਾਨ-ਰਾਜ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ

ਇਸ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਫ਼ਰਯਾਫ਼ਤਾ ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੋਦੀ ਯੂਰਪ ਦੇ ਦੌਰੇ ਉਤੇ ਗਏ। ਮੋਦੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੇ ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਜਰਮਨ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ। ਫਰਾਂਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਆਲਮੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਭਾਰਤੀ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਆਲਮੀ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵਿਚ ਫ਼ਰਾਂਸ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਰਮਨ ਦੇ ਹਾਨੋਵਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਵਪਾਰ ਮੇਲੇ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਉਦਘਾਟਨੀ ਤਕਰੀਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ 130 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ 125 ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਯੂਰਪੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 'ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ ਮੋਹਰੀ' ਬਣਾ ਕੇ 'ਮੇਕ ਇਨ ਇੰਡੀਆ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੁਆਲ ਕੀਤੇ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਮਸਲਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਭਾਰਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦਲਜੀਤ ਅਮੀ
ਫੋਨ: 91-97811-21873

ਯੂਰਪੀ ਬਸਤਾਨਾਂ ਦੀ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਵਾਮ ਨਾਲ ਖੁਦਮੁਖ਼ਤਾਰੀ, ਜਮਹੂਰੀਅਤ, ਇਨਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਾਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ, ਸਿਆਸੀ-ਸਮਾਜਕ ਵਧੀਕੀ, ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਗ਼ੁਰਬਤ, ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਜ਼ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਓਟੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਆਵਾਮੀ ਖ਼ਾਸੇ ਨੇ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨਾਲ ਬਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵਿਚ ਮੋਦੀ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਭਾਰਤ ਦੇ 'ਆਵਾਮ ਦੇ ਪਿਆਰ' ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਵਿਚ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਮਾਹੌਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰਜ਼ ਉਤੇ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਿਰਫ਼ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਦੀ ਹਰ ਔਕੜ ਦੂਰ ਕਰ ਕੇ ਨਿੱਘਾ ਸੁਆਗਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਬੂਹਾਂ ਉਤੇ ਬਗ਼ਲਗੀਰ ਹੋਣ ਲਈ ਬੇਤਾਬ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।

ਬਸਤਾਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਇਲਜ਼ਾਮ ਤਾਂ ਇਹੋ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਆਏ ਅਤੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਬਣ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਹਵਾਲਾ ਲੋਕਧਾਰਾ ਵਿਚੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗ ਲੈਣ ਆਈ ਘਰ ਦੀ ਮਾਲਕਣ ਬਣ ਬੈਠੀ। ਜਦੋਂ ਵਪਾਰੀ ਹੁਕਮਰਾਨ ਬਣੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗ਼ੁਲਾਮ ਮੁਲਕ ਦੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਕਰਵਾਈ। ਬੇਗ਼ਾਨੀਆਂ ਧਰਤੀਆਂ ਉਤੇ ਜੰਗੀ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਆਬਾਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੇਲ ਪਟੜੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਗ਼ੁਲਾਮਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਇਆ। ਗ਼ੁਲਾਮ ਮੁਲਕ ਤੋਂ ਰੇਲਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਭਰ-ਭਰ ਗੱਭਰੂ ਬਸਤਾਨੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੱਠੀਆਂ, ਬੇਗ਼ਾਨੀਆਂ ਧਰਤੀਆਂ ਉਤੇ ਬਣੀਆਂ ਕਬਰਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੋਏ ਹਉਕੇ-ਹਾਵੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਪੱਖ ਉਤੇ ਅਸਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗੀ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵਿਚ ਬਸਤਾਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਤਮਗ਼ੇ, ਤਾਮਰ ਪੱਤਰ, ਰੁਤਬੇ ਅਤੇ ਮੁਰੱਬੇ ਵੰਡੇ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਬਸਤਾਨੀ ਜੰਗਾਂ ਤਾਂ ਹੱਕ-ਸੱਚ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਆਲਮੀ ਜੰਗ ਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮਨਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਸਤਾਨਾਂ ਦੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਝਾੜੂਬਰਦਾਰ ਹੁਣ ਵੀ ਉਸ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਨੂੰ ਬਸਤਾਨ ਅਤੇ ਗ਼ੁਲਾਮ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਭਰਤੀ ਵਿਚ ਮੋਹਰੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਸੇ ਤਰਜ਼ ਉਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਤਕਰੀਰਾਂ ਕਰਨ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਸਤਾਨ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਗ਼ੁਲਾਮ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਵਜੋਂ ਵਡਿਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਨਸਲੀ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਜੰਗੀ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਬਹਾਦਰੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਫ਼ੌਜੀ ਪਲਟਣਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵੇਲੇ ਦੇ ਤਮਗ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਤਾਮਰ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਇਸੇ ਲੜੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਬਸਤਾਨ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਫ਼ੌਜੀ ਕਿਸੇ ਹੁਨਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਲਈ ਅਰਬ-ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੇ ਤੱਤੇ ਰੇਤਿਆਂ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਦੀਆਂ ਬਰਫ਼ੀਲੀਆਂ ਥਾਂਵਾਂ ਵਿਚ ਗਰਕ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੋਏ। ਉਹ ਬਸਤਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪ ਸਹੇੜੀਆਂ ਮਾਨਸਖ਼ੋਰੀ ਜੰਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕ ਜਾਂ ਕੌਮ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਬਸਤਾਨੀ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੰਗੀ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਵਡਿਆਉਣਾ ਬਸਤਾਨੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਡਿਆਈ ਦੀ ਸਦੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਪਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਨੁੱਖੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਹਾਦਤ ਲੱਭਣਾ ਬਸਤਾਨਾਂ ਦੀ ਅਣਸਰਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਬਸਤਾਨ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਠਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਕਦੇ ਆਪਣਿਆਂ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਨੂੰ ਝੱਲਣ ਦਾ ਧਰਵਾਸਾ ਬਣੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਕਤੀ ਧਰਵਾਸੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਜੰਗੀ ਹੁਨਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਹੱਕ-ਸੱਚ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਨ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਜੰਗੀ ਹੁਨਰ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਜਾਬਰਾਂ ਦਾ ਜੰਗੀ ਹੁਨਰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਬਸਤਾਨ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਆਲਮੀ ਜੰਗ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਫ਼ੌਜੀ ਬਗ਼ਾਵਤਾਂ ਤਕਰੀਬਨ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਗ਼ੁਲਾਮ ਮੁਲਕ ਦੇ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਨੇ ਬਸਤਾਨ ਮੁਲਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਛੋਟੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਬਗ਼ਾਵਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਕਈ ਬਸਤਾਨ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਨੇ ਜੰਗਾਂ ਦੇ ਨਿਹੱਕੇ ਖ਼ਾਸੇ ਉਤੇ ਸੁਆਲ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਬਗ਼ਾਵਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਬਸਤਾਨੀ ਜੂਲੇ ਹੇਠੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਬਗ਼ਾਵਤੀਆਂ ਨੇ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰੀਆਂ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਗ਼ਾਵਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਜਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ, ਤੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਬਸਤਾਨ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਪੱਬਾਂ ਭਾਰ ਹੋਏ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਖ਼ਾਸਾ ਬਸਤਾਨ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਵਿਚ ਬਸਤਾਨ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ 'ਅੰਤਿਮ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ? ਕੀ ਪੁਰਾਣੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਬਸਤਾਨ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜੰਗੀ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦਾ ਖਾਜਾ ਬਣਿਆ ਆਵਾਮ ਹੁਣ ਮੁੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਜੰਗੀ ਸਨਅਤ ਦਾ ਸੀਲ ਖ਼ਪਤਕਾਰ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ? ਫ਼ਰਾਂਸ ਵਿਚ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਦੀ ਬਸਤਾਨ ਸੋਚ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸਵਾ ਅਰਬ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ?

ਜਰਮਨ ਦੇ ਵਪਾਰ ਮੇਲੇ ਉਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ੋਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਉਤੇ ਲੱਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਹਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਰ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੂੰਜੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੋਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਰਾਹ ਸੁਖਾਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਬਸਤਾਨ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗ਼ੁਲਾਮ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਆਮਤਾਂ, ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਉਜਰਤ ਬਸਤਾਨਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵਸਤਾਂ ਤੁਰੀਆਂ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੱਚਾ ਮਾਲ ਤੁਰਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ, ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਅਤੇ ਲੁੱਟ ਵਜੋਂ ਸਰਮਾਇਆ ਬਸਤਾਨ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਇਸੇ ਦਲੀਲ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਾਸਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੀ ਬਸਤਾਨੀ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਸ਼ਕ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੱਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ ਬਸਤਾਨ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਨ ਤੱਕ ਕਿਉਂ ਮਹਿਦੂਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਪਹਿਲਾਂ ਵਪਾਰੀ ਤੋਂ ਹੁਕਮਰਾਨ ਬਣਿਆ ਬਸਤਾਨ, ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਪੁਰਾਣੇ ਗ਼ੁਲਾਮ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਆਵਾਮ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤਹਿਤ ਉਹ 'ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੋਧ' ਲਈ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਟਾਪੂ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਖ਼ਾਨੇਦਾਰ ਦੀ ਖ਼ੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਖ਼ਪਤਕਾਰ ਦੀ ਹਰ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਤੋਂ ਕਾਰਖ਼ਾਨੇਦਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ, ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਵਾਮ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਦ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਤਾਂ ਮੋਦੀ ਦੀ ਤਕਰੀਰ ਦਾ ਸਾਫ ਅਰਥ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਲਕ ਕਾਰਖ਼ਾਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਰਜਿਆਂ ਅਤੇ ਸੀਲ ਖ਼ਪਤਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਦੇਸੀ ਸਨਅਤ, ਚੌਗਿਰਦੇ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਪੂੰਜੀ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਵਰਗਾ ਝੂਠ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਜੇ ਭਾਰਤੀ ਸਰਮਾਏ ਨੇ ਹੀ ਮਾਰੀਸ਼ਸ ਵਰਗੇ ਕੁਝ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਗ਼ਜ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੂੰਜੀ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੇਸੀ-ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦਾ ਫ਼ਰਕ ਕੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਫਰਾਂਸ-ਜਰਮਨ ਫੇਰੀ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਜ਼ਾਮ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਰਮਜ਼ ਬੇਪਰਦ ਹੋਈ ਹੈ? ਉਹ ਫਰਾਂਸ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਰਮਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦਾ ਖਾਕਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਬੁਨਿਆਦ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਸਿਆਸਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਇਸ ਫੇਰੀ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਜ਼ਾਮ ਬਸਤਾਨਾਂ ਅਤੇ ਗ਼ੁਲਾਮਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਪੈਂਤੜੇ ਤੋਂ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਇਹ ਨਿਜ਼ਾਮ ਬਸਤਾਨਾਂ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਦਰਬਾਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬਸਤਾਨੀ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਿਚ ਖੁਦਮੁਖ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਸੁਫ਼ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਕੀ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਆਵਾਮੀ ਪੈਂਤੜੇ ਤੋਂ ਸਮਝ ਕੇ ਖੁਦਮੁਖ਼ਤਾਰੀ ਵਾਲੀ ਸਿਆਸਤ, ਅਰਥਚਾਰੇ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਸੁਆਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖ਼ਾਤਬ ਹੋਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਰਾਜਕੀ ਅਤਿਵਾਦ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤ-ਪਨਾਹੀ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੱਤ ਅਪਰੈਲ ਦੇ ਦਿਨ ਦੋ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ 25 ਬੰਦੇ ਫਰਜ਼ੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਵਿਚ 5 ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ 20 ਆਦਿਵਾਸੀ ਲੱਕੜਹਾਰਿਆਂ ਦੇ ਫਰਜ਼ੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਕੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇ ਬੋਲਬਾਲੇ ਵਾਲੇ ਇਸ ਰਾਜਤੰਤਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿੰਨੀ ਸਸਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਰਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 1999 ਦੀ ਇਕ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਬਾਬਤ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ "ਰਾਜਕੀ ਪੁਸ਼ਤ-ਪਨਾਹੀ ਵਾਲੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ" ਕਿਹਾ ਸੀ।

ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੀ ਘਸੀਪਿਟੀ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕਾਬਲੇ ਖਾਸ

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 91-94634-74342

ਮਨੋਰਥ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਪੰਜ ਬੰਦੀਆਂ (ਵਿਕਾਰੂਦੀਨ, ਅਮਜਦ ਅਲੀ, ਮੁਹੰਮਦ ਹਨੀਫ, ਜ਼ਾਕਿਰ ਅਲੀ ਅਤੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਖਾਨ) ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਹਾਣੀ ਬਣਾਈ ਕਿ ਜਦੋਂ 17 ਮੈਂਬਰੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੈਨ ਵਿਚ ਵਾਰੰਗਲ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ੀ 'ਤੇ ਲਿਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ਾਬ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਚਲਾਈ ਗੋਲੀ ਵਿਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਮਾਰੇ ਗਏ। 2010 ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡੱਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਉਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 'ਮੁਸਲਿਮ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ' ਜਥੇਬੰਦੀ 'ਤਹਿਰੀਕ ਗ਼ਲਬਾ-ਏ-ਇਸਲਾਮ' ਦੇ ਕਾਰਕੁਨ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਉਪਰ ਹਮਲਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੇ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ। ਗ਼ੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਛੇਤੀ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਗਿਣ-ਮਿਥ ਕੇ ਮੁਸਲਿਮ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਦਸ-ਦਸ ਬਾਰਾਂ-ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਾੜਨ ਦੇ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਤੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਕਸੂਰ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਬਰੀ ਕਰਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਬੇਕਸੂਰ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਨੋਰਥ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਕਸੂਰ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ 'ਚ ਖਾਕੀ ਵਰਦੀ ਹੋਰ ਕਲੰਕਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਮੀਡੀਆ ਅੱਗੇ ਆਪਣੀ 'ਪ੍ਰਾਪਤੀ' ਪਰੋਸਦੇ ਵਕਤ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮਾਹਿਰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਚੇਤੇ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਵੈਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਿੱਜੇ ਪਏ ਇਹ ਲੋਕ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਵਿਚ ਜਕੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ 17 ਪੁਲਸੀਆਂ ਕੋਲ ਹੱਥਕੜੀਆਂ 'ਚ ਜਕੜੇ ਪੰਜ ਨਿਹੱਥੇ 'ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ' ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹੀ ਇਕੋ ਇਕ ਢੰਗ ਸੀ ਕਿ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਆਂਧਰਾ ਦੇ ਚਿਤੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸ਼ੇਸ਼ਾਚਲਮ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਹੋਏ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਇਸੇ ਦਿਨ ਮਾਰੇ ਗਏ 20 ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਂ ਵੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਫਰਜ਼ੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੀ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਚੰਦਨ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਵਿਰੋਧੀ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਅਫਸਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਤਸਕਰਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਹ ਲੋਕ ਉਦੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਦੋਂ ਰੁੱਖ ਵੱਢਦੇ ਵਕਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਸਮਰਪਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤੇ ਅੱਗਿਉਂ 100 ਤੋਂ ਉਪਰ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਪੱਥਰਾਂ ਤੇ ਦਾਤਰਾਂ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਉਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੇ ਬਚਾਓ ਲਈ ਫੋਰਸ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਵਿਚ 20 ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ; ਪਰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਦਨ ਦੇ ਤਸਕਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਬੇਥਾਹ ਕੀਮਤੀ ਲੱਕੜੀ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਜੰਗਲ 'ਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 12 ਬੰਦੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਵੈਲੋਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਠ ਤਿਰੂਵਨਮਲਾਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅਰਜੁਨਪੁਰਮ ਪਿੰਡ ਦੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 7 ਨੂੰ ਬੱਸ ਵਿਚੋਂ ਉਦੋਂ ਉਤਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ 6 ਅਪਰੈਲ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਤਿਰੁਵਨਮਲਾਈ ਤੋਂ ਬੱਸ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਚਿਤੂਰ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕ ਸਾਥੀ ਉਪਰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਪਈ ਅਤੇ ਉਹ ਬਚ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਇਉਂ ਅਸਲ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਉਠ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਉਪਰ ਅਖੌਤੀ ਪਥਰਾਓ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਤਨ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਚੰਦਨ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਗੇਲੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਖਾਮੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਚੰਦਨ ਦੇ ਕੋਈ ਰੁੱਖ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਵੱਢ ਰਹੇ ਸਨ? ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਇਹ ਕਿ ਮਹਿਜ਼ ਪਥਰਾਓ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ

ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਮਾਰਚ।

ਆਪਣੇ ਬਚਾਓ ਲਈ ਚਲਾਈ ਗੋਲੀ ਵਿਚ 20 ਬੰਦੇ ਕਿਵੇਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਬਚਾਓ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੱਥਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕਿਉਂ ਲੱਗੀਆਂ?

ਚੰਦਨ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਡੇ ਤਸਕਰਾਂ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹੇ ਰੁਪਈਆਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਰੁੱਖ ਵੱਢਣ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਵੱਡੇ ਤਸਕਰ ਫੜੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰਾਜਮੁੰਦਰੀ ਵਰਗੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਐਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਵੱਡੇ ਤਸਕਰ ਜੰਗਲਾਤ ਤੇ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀਤੰਤਰ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਚੰਦਨ ਦੀ ਲੱਕੜੀ ਚੋਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਭਾਅ 3-4 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਹੈ। ਚੰਦਰਬਾਬੂ ਨਾਇਡੂ ਵਲੋਂ ਆਂਧਰਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰ ਚੰਦਨ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੇਠ ਲੈਣ ਦਾ ਮਨਸੂਬਾ ਦਮਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਦੌਰ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਸੀ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਬਦਨਾਮ ਚੰਦਰਬਾਬੂ ਨਾਇਡੂ ਦਾ ਮੁਜਰਮਾਨਾ ਕਿਰਦਾਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੁੱਲਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਚੰਦਨ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਉਪਰ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਨੇ ਅਖੌਤੀ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਸਕਰ ਗਰੋਹਾਂ ਉਪਰ ਦਬਾਓ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਮਨਮਾਨੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

ਫਰਜ਼ੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਹਿਸ਼ੀ ਦਮਨ ਰਾਹੀਂ ਨਕਸਲਵਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਪੱਖੋਂ ਆਂਧਰਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਜ਼ਰੀਏ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦਾ ਲਹੂ ਇਸ ਕਦਰ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਾਓਵਾਦ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਉਸ ਪੱਧਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦੇ ਧੜਾਧੜ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਣਾ ਕੇ ਇਨਾਮ-ਸਨਮਾਨ, ਤਰੱਕੀਆਂ ਅਤੇ ਫੰਡ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ, ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਇਸ ਨੇ ਮੁਸਲਿਮ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਅਤੇ ਚੰਦਨ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਖਤਰੇ ਵਜੋਂ ਈਜਾਦ ਕਰ ਲਿਆ।

ਦਰਅਸਲ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਹੁਕਮਰਾਨ, ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਕੜੇ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ਾਂ, ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਗੈਰਾ ਨੂੰ ਹੁਕਮਰਾਨ ਜਮਾਤ ਟਿੱਚ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਚੋਟੀ ਦੇ ਮਾਓਵਾਦੀ (ਮਰਹੂਮ) ਆਜ਼ਾਦ ਨੇ ਸਟੇਟ ਦੇ ਹਕੀਕੀ ਖਾਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਟੱਟੀ ਪੂੰਝਣ ਵਾਲੇ ਕਾਗਜ਼ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਦੱਸੀ ਸੀ ਤਾਂ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ-ਚਿਦੰਬਰਮ ਸਮੇਤ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਰਾਖਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਐਂਕਰਾਂ-ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਹਰਾਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਮਹਾਂ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਹੈ! ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਸੀ ਪੁਸ਼ਤ-ਪਨਾਹੀ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਇਦੇ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਬੇਲਗਾਮ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਖੁਦ ਕੇਂਦਰੀ ਤੇ ਸੂਬਾਈ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਘੋਰ ਤੌਹੀਨ ਕਦੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਾਧਾਰਨ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ, ਦਲਿਤਾਂ, ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਤਸਕਰਾਂ/ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੇ ਹੀ ਕਿਉਂ ਬਣਦੇ ਹਨ?

ਇਥੇ ਰਾਜਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਮਨਮਾਨੀਆਂ ਵਿਚ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੁਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਜੱਜ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕਦੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਜਦੋਂ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਫਰਜ਼ੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਸੂਤਰਧਾਰਾਂ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਤੇ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਹੇਤੇ 'ਐਨਕਾਊਂਟਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ' ਆਹਲਾ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਡੀ.ਜੀ. ਵੰਜਾਰਾ ਤੇ ਪਾਂਡੇ ਵਰਗਿਆਂ ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਹਾਸ਼ਿਮਪੁਰਾ ਕਤਲੇਆਮ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ; ਜਦੋਂ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬੱਧੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ 'ਚ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਚ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਂਦੇ ਮਜ਼ਲੂਮ ਹਰਾ-ਥੱਕਾ ਕੇ ਬਿਰਥ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋਣ; ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਬਾਰੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਆਂਧਰਾ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੂੜ ਪਾ ਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਕੰਨਾਬਿਰਨ ਵਰਗੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਅਣਥੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਸੰਭਵ ਹੋਈਆਂ ਸਨ; ਤੇ ਨਾਇਡੂ, ਮੋਦੀ ਤੇ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਵਰਗੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਸ ਸੂਰਤ 'ਚ ਆਂਧਰਾ, ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਂਵਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮਨਮਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਲਾਕਾਨੂੰਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਤਾਂ ਵਧਣਗੇ ਹੀ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੂਨੀ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਜਮਹੂਰੀ ਲਹਿਰ ਦਰਕਾਰ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉਪਰ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਾਂਝੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰ ਲੈਣਗੀਆਂ, ਉਨਾ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਗੈਰਨਿਆਂਇਕ ਹੱਤਿਆਵਾਂ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ

{ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਾਲੀਆ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਸਾਲੇ 'ਇਕਨਾਮਿਕ ਐਂਡ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਵੀਕਲੀ' ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਟਿੱਪਣੀ। ਰਤਾ ਕੁ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤੀ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਤਰਜਮਾ ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ -ਸੰਪਾਦਕ}

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਮੁੰਬਈ ਤੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਤੱਕ, ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਗੈਰਨਿਆਂਇਕ (ਐਕਸਟ੍ਰਾ-ਜੂਡੀਸ਼ਲ) ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚੱਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ "ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮੌਤਾਂ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਾਧਾ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ, ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਆਪਮੁਹਾਰੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦਰਸਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਉਪਰ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਗਈ, ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਮੁਜਰਿਮ ਮਾਰੇ ਗਏ।

ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮੌਤਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਆਮ ਤੌਰ ਉਤੇ ਇਸੇ "ਗੋਲੀ ਚੱਲਣ" ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ, ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਅਖੌਤੀ "ਫਰਜ਼ੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ" ਦਰਮਿਆਨ ਨਿਖੇੜਾ ਭੁਲੇਖਾ-ਪਾਊ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਇਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਝੂਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਫਰਜ਼ੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ: ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਹਥਿਆਰ ਤੇ ਗੋਲੀਸਿੱਕਾ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਾਰੇ ਗਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ ਪੋਸਟ-ਮਾਰਟਮ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਹੀ ਦਫਨਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰੇ ਗਏ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ "ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ" ਸੀ। ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਕਤਲਾਂ ਬਦਲੇ ਇਨਾਮਾਂ-ਸਨਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜ ਕੇ ਹੋਰ ਕਤਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਉਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਉਸ ਹੱਕ ਦਾ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰ ਦਰਜਾ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰਨਿਆਂਇਕ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜੋ ਉਂਝ ਹੀ ਦਬਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਜਿਹੜੇ ਮਾਮਲੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਹਾਲਤ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗੈਰਨਿਆਂਇਕ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਕਾਮੀ ਦੀ ਮਿਸਾਲ 2009 ਦੀ ਗੈਰਨਿਆਂਇਕ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ ਉਪਰ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਲਗਾਈ ਰੋਕ ਹੈ ਜੋ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 2014 ਦੇ ਇਕ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ "ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੀ ਛਾਣਬੀਣ ਦੀ ਵਿਧੀ" ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਧੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ। ਆਂਧਰਾ ਪੁਲਿਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਆਂਧਰਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣੀ ਹੈ।

ਆਂਧਰਾ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਉਠਾਏ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਸਪਸ਼ਟ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਆਂਧਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ-ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਗੈਰਅਦਾਲਤੀ ਮੌਤ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਗੈਰਨਿਆਂਇਕ ਹੱਤਿਆ ਬਿਨਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਚ ਨਾ ਸਕੇ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਹੀ ਤੌਰ-ਤਰੀਕਾ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੌਰ-ਤਰੀਕੇ ਵਿਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਅੰਦਰ ਹਰ ਹੱਤਿਆ ਨੂੰ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕਰਨਾ, ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ ਅਦਾਰੇ ਵਲੋਂ ਹਰ ਵਾਕਿਆ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ, ਤੇ ਉਸ ਵਾਕਿਆ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਉਪਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰੋਕ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਅਣਸੁਲਝਿਆ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਉਪਰ ਅਣਮਿੱਥੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਗੈਰਨਿਆਂਇਕ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿਣਾ ਹੈ; ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਕਤਰਫ਼ਾ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੈਰਨਿਆਂਇਕ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਉਪਰ ਅਦਾਲਤੀ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ, ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਚਾਓ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹਾਨਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦੇ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਗੈਰਨਿਆਂਇਕ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਕਸਰ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਾਂ ਬਸ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਿ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਰਵਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਸਲਨ, ਕੌਮੀ ਜੁਰਮ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ ਵਲੋਂ ਅੰਕੜੇ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਕੈਟੇਗਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਰਫ਼ "ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣ ਦੇ ਚਾਰ ਹਾਲਾਤ" ਹੁੰਦੇ ਹਨ: "ਫ਼ਸਾਦਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਸਮੇਂ", "ਡਕੈਤਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਮੇਂ", "ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼" ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਮੇਂ, ਤੇ "ਬਾਕੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼" ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਗੋਲਮੋਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ। 2009 ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈ ਗੋਲੀ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਕੁਲ ਮੌਤਾਂ ਅਤੇ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ 49.9 ਫ਼ੀਸਦੀ ਨੂੰ ਮਗਰਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਖਾਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੌਮੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਕਤੂਬਰ 1993 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ 2560 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ 1224 ਫਰਜ਼ੀ ਮੰਨੇ ਗਏ। ਉਂਝ, ਸਦਮਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਗੈਰਨਿਆਂਇਕ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਅਜਿਹੇ ਵਤੀਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਅਖਾਉਤੀ "ਐਨਕਾਊਂਟਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ" ਪੁਲਸੀਆਂ ਦਾ ਨਾਮਣਾ ਖੱਟਣਾ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਗੈਰਨਿਆਂਇਕ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ।

"ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ" ਵਿਚ ਗੈਰਨਿਆਂਇਕ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਂਝ ਹੀ ਮਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਵਲੋਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਢਾਹੇ ਗਏ ਜਬਰ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ ਨੂੰ ਅਣਮਿੱਥੇ ਵਕਤ ਲਈ ਲਟਕਾ ਕੇ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਲਸਿਲੇ ਨੂੰ ਇਕਤਰਫ਼ਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਝਿਜਕ, ਇਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕ ਮਨਸੂਖ ਕਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੇ ਜੁਰਮ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੱਦਾਂ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਿਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਬੇ-ਮੌਕਾ ਬੱਦਲ ਕਿਉਂ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਵਰ੍ਹਦੇ?

ਲਿਖਤੁਮ

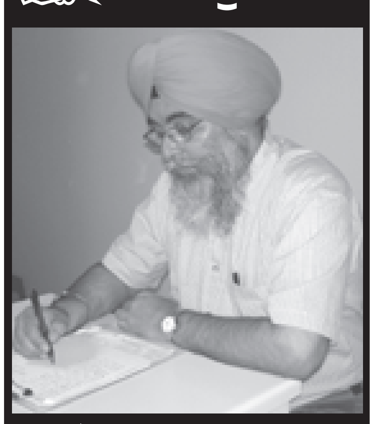

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਫੋਨ: 408-915-1268

ਵਾਤਾਵਰਨ ਬਾਰੇ ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਝਵਾਨ ਨੂੰ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਿਗਾੜ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਮੌਸਮ ਦੇ ਬਦਲ ਰਹੇ ਮਿਜਾਜ਼ 'ਤੇ ਹੋਰ ਤਬਸਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਬਿਪਤਾ ਆਪ ਸਹੇੜੀ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਕਾਸੀ ਨਾਲ ਲਾਲਚੀ ਬਿਰਤੀ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਛੇੜਛਾੜ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਦਰਖਤਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਬੇ-ਮੌਸਮੀ ਵਰਖਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਤੱਥ, ਸਿੱਕੇ-ਬੰਦ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਝੁਠਲਾਇਆ ਜਾਂ ਉਲਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿੱਧੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹੀਏ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੱਚ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਪਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਉਹ ਮਿੱਥਾਂ/ਮਨੌਤਾਂ ਜੋ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ 'ਤੇ ਖਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦੀਆਂ, ਉਹ ਸਭ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਪਈਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੀਨਾ-ਬ-ਸੀਨਾ ਚਲੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਨੌਤਾਂ/ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਖਾੜ ਕੱਢਣਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੈ।

ਅਕਸਰ ਮੂੰਹ-ਜ਼ੋਰ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅੱਗੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਸੱਜਣ ਵੀ ਛਿੱਥੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸੱਚੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਲੋਕ ਭਾਖਿਆ ਦਾ ਦਬਾਅ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਾਤ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹ ਮਚਦੀ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਈ ਅਜਿਹੀ ਇਕ 'ਕਮਜ਼ੋਰੀ' ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਗਿਆਨੀ ਗੈਲੀਲੀਓ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਕ ਵਾਰ ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਬਣਾਈ ਦੂਰਬੀਨ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਦੇਖ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਚੰਦਰਮਾ ਵੀ ਧਰਤੀ ਵਾਂਗ ਗ੍ਰਹਿ ਹੈ ਜਿਸ ਉਤੇ ਟੋਏ ਟਿੱਬੇ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਗੈਰਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਮਾਂ ਦੱਸਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਬੱਚਿਓ, ਆਸਮਾਨ ਵਿਚ ਚਮਕਦਾ ਚੰਦ, ਪਨੀਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਹੈ। ਕਿੱਡੀ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਗੈਲੀਲੀਓ ਦੇ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਇਟਲੀ ਦੇਸ ਦੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ ਚੰਦ ਨੂੰ ਪਨੀਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਦੱਸਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਸਾਡੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਚੰਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ 'ਮਾਮਾ' ਦੱਸਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਉਹਤੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਕੰਮ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਵੀ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਨੇ;... ਉਹ ਹੈ-ਕਰਵਾ ਚੌਥ ਮੌਕੇ ਛਾਨਣੀ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ 'ਚੰਦ ਭਰਾ' ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਪਤੀਆਂ ਦੀ 'ਉਮਰ ਵਧਾਉਣ' ਦਾ ਕੰਮ!

ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਉਸ ਜਵਾਬ ਦੀ ਜਿਹੜਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੱਚ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਜੜ੍ਹਾਂ ਜਮਾਈ ਬੈਠਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਜਾਂ ਅਧਪੜ੍ਹ ਲੋਕ ਸੋਲਾਂ ਆਨੇ ਸੱਚ ਸਮਝ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਅੱਗੜ-ਪਿੱਛੜ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕਣਕ ਸੋਨੇ ਰੰਗੀ ਹੋਈ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਸੋਨੇ ਦੀ ਕਿਣੀ ਪੈਣ ਤੋਂ ਵੀ ਤ੍ਰਾਹ-ਤ੍ਰਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਸ ਸਾਲ ਮੋਹਲੇਧਾਰ ਵਰਖਾ ਨੇ ਜਲ-ਥਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਤੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਬੱਦਲ ਚੁੱਕ ਹੋਏ। ਪੁੱਤਾਂ ਵਾਂਗ ਪਾਲੀ ਫਸਲ ਦਾ ਹਾਲ-ਹਵਾਲ ਦੇਖਣ ਲਈ ਘਰਾਂ ਦੇ ਕਾਮੇ ਬੰਦੇ ਤਾਂ ਖੇਤਾਂ ਵੱਲ ਨਿਕਲ ਗਏ, ਪਰ ਬੇ-ਮੌਸਮੀ ਵਰਖਾ ਨਾਲ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਝੂਰਦੇ ਉਦਾਸ ਬਜ਼ੁਰਗ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਜਾ ਬੈਠੇ। ਅਪਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਹੋਈ ਠੰਢ ਤੋਂ ਬਚਦਿਆਂ, ਉਤੇ ਚਾਦਰ ਲਈ ਬੈਠੇ ਇਕ ਬਾਪ ਨੇ ਇਉਂ ਕਥਾ ਸੁਣਾਈ-

...ਲਓ ਜੀ, ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਰਗੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪਏ ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਇਕ ਸੌਦਾਗਰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੇੜੇ ਵਿਚ ਸਮਾਨ ਲੱਦ ਕੇ ਵਪਾਰ ਲਈ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਠਿੱਲ੍ਹ ਪਿਆ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸਫਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦ ਉਹਦਾ ਬੇੜਾ ਕਿਸੇ ਟਾਪੂ ਕੰਢੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਤਾਂ ਕਰਨੀ ਰੱਬ ਦੀ...ਐਸਾ ਭਿਆਨਕ ਤੂਫ਼ਾਨ ਉਠਿਆ ਕਿ ਭਰਿਆ-ਭਰਾਇਆ ਬੇੜਾ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨੇ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਦੀ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤਾਂ ਬਚ ਗਈ, ਪਰ ਉਹਦਾ ਬੇੜਾ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ।

ਤਕੜਾ ਤੈਰਾਕ ਹੋਣ ਨਾਤੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਜਾ ਉਤਰਿਆ। ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬੇੜਾ ਡੁੱਬਣ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਦੱਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਮਦਰਦੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਸੌਦਾਗਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਈ, ਇਸ ਟਾਪੂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰਹਿਮ-ਦਿਲ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਸੰਦ ਹੈ, ਤੈਨੂੰ ਸੈਂਕੜੇ-ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਾ ਜੋ ਘਾਟਾ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ, ਤੂੰ ਰਾਜੇ ਕੋਲ ਫਰਿਆਦ ਲੈ ਕੇ ਜਾਹ, ਉਹ ਤੇਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਇਮਦਾਦ ਕਰਨਗੇ।

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਹੇ-ਕਹਾਏ ਉਹ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲੈ ਕੇ ਟਾਪੂ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਵੜਿਆ ਅਤੇ ਪੁੱਛਦਾ-ਪੁਛਾਉਂਦਾ ਰਾਜੇ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਰਾਜੇ ਦਾ ਸਾਧਾਰਨ ਜਿਹਾ ਘਰ ਦੇਖ ਕੇ ਸੌਦਾਗਰ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਅੰਦਰ ਵੜਿਆ। ਅੰਦਰੋਂ ਸਾਦੀ ਜਿਹੀ ਔਰਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਜਾ ਘਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਗਿਆ ਹੋਇਐ।

ਦੱਸੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਵਪਾਰੀ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਜਾ ਲੱਭਿਆ। ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਕਹੀ ਚੁੱਕੀ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਾ ਰਹੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਸੌਦਾਗਰ ਨੇ ਸਾਰੀ ਵਿਥਿਆ ਸੁਣਾਈ। ਦਰਖਾਸਤ ਉਤੇ ਕੁਝ ਲਿਖ ਕੇ, ਰਾਜੇ ਨੇ ਸੌਦਾਗਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਸੌਦਾਗਰ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਘਰੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਕੰਮ-ਧੰਦਾ ਕਰਨ ਗਿਆ ਹੋਇਆ। ਉਹਨੂੰ ਲੱਭਿਆ, ਉਹਨੇ ਵੀ ਸੌਦਾਗਰ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ ਉਪਰ ਕੁਝ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਦਰਖਾਸਤ ਉਥੇ ਸੁੱਟ ਦੇਈਂ, ਜਿਥੇ ਕੁ ਤੇਰਾ ਬੇੜਾ ਡੁੱਬਿਆ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ ਸੌਦਾਗਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨੇ ਉਵੇਂ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਦਰਖਾਸਤ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਸੁੱਟਦਿਆਂ ਸਾਰ ਉਹਦਾ ਡੁੱਬਿਆ ਬੇੜਾ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਤੈਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਉਹਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ ਉਸ ਟਾਪੂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਘੁੰਮ-ਫਿਰ ਕੇ ਵੇਚਿਆ। ਪੈਸਾ-ਧੇਲਾ ਸਾਂਭ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਰਾਜੇ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ। ਕੁਦਰਤੀ ਉਸ ਦਿਨ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਅਤਿ ਸਾਦਗੀ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸੌਦਾਗਰ ਨੇ ਸਭ ਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਉਸਤਤ ਕੀਤੀ।

ਆਪਣੀ ਸੋਭਾ ਸੁਣ ਕੇ ਫੁੱਲ ਕੇ ਕੁੱਪਾ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਰਾਜੇ ਤੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੇ ਉਲਟਾ ਸੌਦਾਗਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲਿਆ ਕਿ ਭਾਈ ਸੌਦਾਗਰਾ! ਜਿਸ ਦੇਸ ਦਾ ਤੂੰ ਬਸ਼ਿੰਦਾ ਏਂ, ਉਥੋਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨੇ? ਉਹ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਨਹੀਂ?

ਆਪਣੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫ਼ਤਾਂ ਸੌਦਾਗਰ ਨੇ ਭਰੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਗਿਣ-ਗਿਣ ਦੱਸੀਆਂ ਕਿ ਉਹਦੇ ਦੇਸ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ-ਸੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਲੁੱਟ ਮਚਾਈ ਹੋਈ ਹੈ! ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਐਨੀ ਧਨ-ਸੰਪਤੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਵਿਹਲੀਆਂ ਬਹਿ ਕੇ ਖਾ ਸਕਦੀਆਂ ਨੇ। ਸਾਦਗੀ ਦੀ ਥਾਂ, ਉਹ ਲਗਜ਼ਰੀ ਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਹਰਲ-ਹਰਲ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਨੇ। ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਦੋਹੀਂ ਹੱਥੀਂ ਲੁੱਟਦਿਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੁੱਗਣੀਆਂ-ਤਿੱਗਣੀਆਂ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਨੇ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਗੱਦੀ 'ਤੇ ਬਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਪੁੱਤ-ਭਤੀਜੇ, ਸਾਲੇ-ਨੂੰਹਾਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਰੀਆਂ ਦੇ ਗੱਫ਼ੇ ਬਖ਼ਸ਼ਦਾ ਹੈ। ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਉਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਚਾਰ ਦਿਨ ਘੁੰਮ-ਫਿਰ ਲੈਂਦੇ ਨੇ, ਫਿਰ ਪੂਰੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਆਮ ਆਦਮੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਹਿਲਾਂ ਵਰਗੇ ਬੰਗਲਿਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਫਟਕ ਸਕਦਾ। ਗਰੀਬ ਜਨਤਾ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹਦੇ ਦੇਸ ਦੇ ਰਾਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖ਼ੂਨ...!

ਸੌਦਾਗਰ ਨੂੰ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਟੋਕਦਿਆਂ ਉਸ ਸਭਾ ਦੇ ਮੁਖੀਏ ਨੇ ਫੌਰਨ ਵਰਖਾ ਦੇ 'ਇੰਚਾਰਜ' ਇੰਦਰ ਦੇਵਤੇ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪਾਪੀ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਦੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਮੀਂਹ ਕਿਉਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੁੰਨਾਂ?

"ਦੇਖੋ ਜੀ, ਰਿਜ਼ਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਵਰਖਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਮੇਰੀ ਡਿਊਟੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ...।" ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੌਦਾਗਰ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਕੇ ਹੋਰ ਆਖਿਆ, "ਹਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਮੀਂਹ ਪਾਉਣ ਲੱਗਿਆਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ...ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੁੱਡੀਆਂ ਫੂਕ-ਫੂਕ, ਦਲੀਏ ਦੇ ਦੇ, ਮੀਂਹ ਲਈ ਅਰਦਾਸਾਂ ਕਰਨ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਟੱਸ ਤੋਂ ਮੱਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਜਦ ਇਹ ਸੋਨੇ ਦੀ ਕਣੀ ਵੀ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਣ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਝੜੀ ਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਇੰਡੀਅਨ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਦਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਟੇਸ਼ਨ

ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

Sandhugulzar@yahoo.com

ਸਾਡਾ ਭਤੀਜਾ ਵਿੰਗ ਕਮਾਂਡਰ ਐਚ ਐਸ ਸੇਖੋਂ ਇੰਡੀਅਨ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਦੀ ਵੀਹ ਸਾਲ ਸਰਵਿਸ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਪੂਨਾ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ, ਬੰਗਲੌਰ, ਆਗਰਾ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ, ਪਾਲਮ, ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ ਤੇ ਜੋਰਹਾਦ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਂਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਖਾਣ-ਪਹਿਨਣ ਦੀ ਵਸਤਾਂ ਤੋਂ ਵਧ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਿਖਾਂਦੇ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਉਹ ਲੰਮੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਵਿਦਾਇਗੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਮੁਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸਾਂ। ਦਰਜਨਾਂ ਅਫਸਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਏਅਰ ਕਮੋਡੋਰ ਐਫ ਕੇ ਇੰਦੌਰੀਆ ਤੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਅਮੀਤਾਭ ਭੱਲਾ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ।

ਏਸ ਪਾਰਟੀ ਸਮੇਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ। ਏਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇਲਯੂਸ਼ਨ 76 ਤੇ ਐਨਟੋਵ 32 ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਤੇ ਮਿੱਲ 26 ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਲੇਹ, ਲੱਦਾਖ ਤੇ ਸਿਆਚਿਨ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਕੁਝ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚੀ ਦੌਲਤ ਬੇਗ ਓਲਡੀ ਨਾਂ ਦੀ ਰੇਤਲੀ ਗਰਾਊਂਡ ਵੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਥੱਲੇ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਉਚਾ ਰਣ ਖੇਤਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਸੇਖੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸ ਅਫਸਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਟੀਸੀ ਉਤੇ ਉਤਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰਖਦੇ ਸਨ। ਸਿਵਲ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਓਥੇ ਉਤਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਉਤਰਾਂਚਲ ਦੀ ਹੜ੍ਹਾਂ ਮਾਰੀ ਵੱਸੋਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਸਮਗਰੀ ਪਹੁੰਚਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

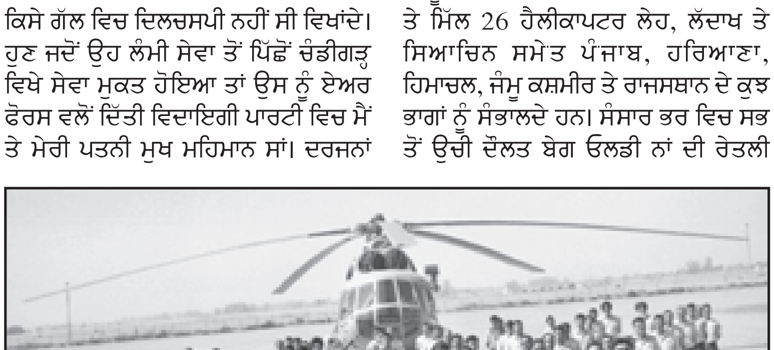

ਇੰਡੀਅਨ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਦਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੰਗ

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ: ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਵਲੋਂ ਰਚਾਈ ਪੰਜਾਬੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਗੋਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਬਚਿੰਤ ਕੌਰ ਦੀ 'ਪਗਡੰਡੀਆਂ' ਦੇ ਸੱਚ ਤੇ ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ 'ਖਾਨਾ ਬਦੋਸ਼' ਦੇ ਕਚ-ਸੱਚ ਉਤੇ ਭਰਵੀਂ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਜੇ ਸੱਚ ਨਿਰਾ ਸੋਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕੱਚ-ਸੱਚ ਸੋਨੇ ਤੇ ਸੁਹਾਗਾ। ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਮਰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਚਾਰ ਦਰਜਨ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਡੇਢ ਦਰਜਨ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀਆਂ ਭਾਰੂ ਰਹੀਆਂ। ਇਥੇ ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਕੱਚ-ਸੱਚ ਨੂੰ ਡਾ. ਵਨੀਤਾ ਨੇ ਪਛਾਣਿਆ ਤੇ ਪੁਣਿਆ ਤੇ ਪਗਡੰਡੀਆਂ ਦੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਡਾ. ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸਤਰੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਗੌਰਵ ਗਾਥਾ ਵੱਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਾ. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਭੁੱਲੀ ਵਿਸਰੀ 'ਰਸੀਦੀ ਟਿਕਟ' ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ।

ਗੋਸ਼ਟੀ ਦਾ ਅਰੰਭ ਅੰਮੀਆ ਕੰਵਰ ਦੇ 16 ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਿਕਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਲਿਖੀਆਂ 16 ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ 'ਘਨੇਰੀ ਚੜ੍ਹੇ ਵਰ੍ਹੇ' ਤੇ ਅਫਜ਼ਲ ਤੌਸੀਫ ਦੀ 'ਮਨ ਦੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ' ਨੂੰ ਬੜੇ ਆਦਰ ਤੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਚੇਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ ਤੇ ਕਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਤ੍ਰੈ-ਲੜੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀਆਂ ਦੀ ਪੁਣ ਛਾਣ ਵੀ ਬੜੇ ਪਾਰਖੂ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸੀ ਪਰ ਬਲਬੀਰ ਮਾਧੋਪੁਰੀ ਦੀ 'ਛਾਂਗਿਆ ਰੁੱਖ' ਦੀ ਨਵੇਕਲੀ ਸ਼ੈਲੀ ਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਬਿਆਨ ਵਧੇਰੇ ਚਰਚਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣੇ। ਗੋਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ ਦੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਵੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਏਸ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਕਵਿਤਾ 'ਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ,

ਕੱਚ ਮੇਰੇ ਗਲ ਲਟਕੇ
ਨੀ, ਮੈਂ ਹੀਰਾ ਸਮਝ ਸੰਭਾਲਾਂ,
ਤੱਤੀ ਨਾ ਭੁਲੇਖਾ ਹੀਰਿਆ,
ਮਤੇ ਕੱਚ ਵੀ ਹੱਥੋਂ ਗੁਆ ਲਾਂ।

ਇਹ ਵੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀਆਂ 'ਪੀਰੋ ਪ੍ਰੇਮਣ' ਤੇ 'ਉਪਦੇਸ਼' ਸੰਤਣੀ ਦੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਧਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਅਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਗਿਲੇ ਸ਼ਿਕਵਿਆਂ ਤੇ ਭੁੱਲਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਕਿ ਏਥੇ ਆਪ ਬੀਤੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਬਣਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ ਵਧੇਰੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਮਾਨਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਖੇਡ ਦਿਵਸ: ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਸਵੈ-ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾ ਖੇਡਸ਼ਾਲਾ ਨੇ ਏਸ ਵਾਰੀ ਦਾ ਖੇਡ ਦਿਵਸ 6 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੁਰਾਲੀ-ਬੱਦੀ ਮਾਰਗ ਉਤੇ ਪੈਂਦੇ ਮਾਜਰਾ ਨਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ। ਖੇਡਸ਼ਾਲਾ ਦਾ ਮੰਤਵ ਤੇ ਮਨੋਰਥ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਟੈਨਿਸ, ਬੈਡਮਿੰਟਨ, ਵਾਲੀਬਾਲ, ਬਾਸਕਟਬਾਲ, ਰੱਸਾਕਸ਼ੀ ਤੇ ਦੌੜਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰ ਕੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਏਸ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਢਾਈ ਸੌ ਬੱਚੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਮਾਜਰਾ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਵਲੋਂ ਏਸ ਘਟਨਾ-ਕ੍ਰਮ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨਾ ਬੜਾ ਉਤਸ਼ਾਹਜਨਕ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਵੀ ਰਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਖੇਡਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਗਵਾਂਢੀ ਪਿੰਡ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਖੇਡਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸਤਿੰਦਰ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ।

ਅੰਤਿਕਾ: (ਅਦਮ)
ਮਰਨੇ ਵਾਲੇ ਤੋ ਖੈਰ ਬੇਬਸ ਹੈਂ।
ਜੀਨੇ ਵਾਲੇ ਕਮਾਲ ਕਰਤੇ ਹੈਂ।

ਮੋਦੀ ਦਾ ਯੂਨੈਸਕੋ 'ਚ ਦਿੱਤਾ ਭਾਸ਼ਣ ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਦੂਰ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੜ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਹੋਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੌਰੇ ਲਈ ਤੁਰ ਗਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਪੈਰਿਸ ਵਿਚ ਯੂਨੈਸਕੋ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਜਿਹੜਾ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਸੀਂ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਫਿਰ ਇਹੋ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਧੂ ਸਮਝਣ ਜਾਂ ਬੁੱਧੂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਵਿਚ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦਾ ਰਾਜ਼ ਵੀ ਸਮਝਣਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਮੋਦੀ ਨੇ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਕੱਠ ਦਾ ਅਗਾਊਂ ਪਤਾ ਕਰ ਕੇ ਭੀੜ ਵਿਚ ਪੰਜਵਾਂ ਕੁ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੇ ਬੰਦੇ ਪੁਚਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 'ਮੋਦੀ-ਮੋਦੀ' ਦਾ ਜਾਪ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹ ਲੈਣ ਜੋਗੇ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹੋ ਕੁਝ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਲੋਕ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬੰਦੇ ਉਸ ਭਾਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨ ਮਿਲਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜਦੋਂ ਤਾੜੀ ਮਾਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਲੋਕ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੰਜ ਤਾੜੀਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿਚ ਕੋਰੀਆਂ ਗੱਪਾਂ ਵੀ ਸੁੱਚੇ ਸੋਨੇ ਵਾਂਗ ਵਿਕੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਯੂਨੈਸਕੋ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਭਾਸ਼ਣ ਮੋਦੀ ਨੇ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਸਨ ਕਿ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ 'ਉਮੀਦ ਦੀ ਚਮਕ' ਨਾਲ ਮਾਪਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਉਹ ਬੰਦਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਕਾਲਾ ਧਨ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦੇ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਤੇ ਪੰਜਾਂ ਜੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਿਰਫ ਸੌ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਹੁਣ ਤਿੰਨ ਸੌ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਲੰਘ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਪਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਟੋਟਕੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਬੋਲਣੇ ਹੀ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਘਟ ਗਈਆਂ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਵੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵੀ ਤੇ ਸਕੈਂਡਲਾਂ ਦੀ ਸੜ੍ਹਿਆਂਦ ਵੀ। ਤਾਜ਼ਾ ਮਾਮਲਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤਿਨ ਗਡਕਰੀ ਵਿਰੁਧ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਉਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਨਹੀਂ, ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇੱਕ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਆਗੂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਵਿਹੜੇ ਵੱਲ ਵੇਖੇ ਬਿਨਾਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ 'ਉਮੀਦ ਦੀ ਚਮਕ' ਦਾ ਚੋਗਾ ਪਾਉਂਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਨਾ ਕਦੀ ਖੜੋਤੇ ਹਾਂ, ਨਾ ਖੜੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਹੜੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਹਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੌਰੇ ਸਮੇਂ ਉਥੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਸਮੇਤ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਸ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਉਹ ਭਾਰਤ ਆਣ ਕੇ ਕਰੇ, ਬਾਹਰ ਤਮਾਸ਼ਬੀਨੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਮਾਸ਼ਬੀਨੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ, ਸੱਚਮੁੱਚ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਵੀ ਮਗਰਮੱਛ ਨਾਲ ਵੈਰ ਪਾਉਣ ਤੱਕ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਵਜ਼ਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਹਕੀਕਤਾਂ ਦੇ ਚੌਖਟੇ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਫਰਾਂਸ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਉਪਰ ਵਾਲੀ ਤਕਰੀਰ ਮੁੜ-ਮੁੜ ਪੜ੍ਹਨੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨੀ ਪਈ ਹੈ ਕਿ ਅਮਲ ਇਸ ਤਕਰੀਰ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਉਥੇ ਇਹ ਉਭਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਇਹੀ ਸਾਡਾ ਪੱਖ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਹਰ ਸ਼ਰਧਾ, ਹਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਹਰ ਨਸਲ ਦੇ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਵੇ।' ਮੋਦੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵੰਡਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ, ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੱਟੜਵਾਦ, ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੀਆਂ ਉਚੀਆਂ ਉਠਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਉਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਕਰੀਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵੀ ਗੱਲ ਸਾਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਕਿੰਤੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਟੀਮ ਦੇ ਅਮਲ ਇਸ ਤਕਰੀਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ।

ਮੋਦੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਇੱਕ ਬੀਬੀ ਮੰਤਰੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੱਟੜ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦਾ ਅੰਗ ਰਹੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਹਿੰਦੂਆਂ ਬਾਰੇ ਭੱਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਰਤਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਬੀਬੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚੋਣ ਜਲਸੇ ਵਿਚ ਰਾਮ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ 'ਰਾਮ-ਜ਼ਾਦੇ' ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਲਈ 'ਹਰਾਮਜ਼ਾਦੇ' ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਣ ਤੱਕ ਦੀ ਬਦਤਮੀਜ਼ੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦ ਪੈਰਿਸ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਆਖੇ ਹਨ, ਜੇ ਵਿਚਾਰ ਪੱਖੋਂ ਮੋਦੀ ਏਦਾਂ ਸੋਚਦੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਾਧਵੀ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਬਿਸਤਰਾ ਸਿਰ ਉਤੇ ਚੁਕਵਾ ਕੇ ਡੇਰੇ ਵੱਲ ਤੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਏਦਾਂ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਗਿਰੀਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਬਾਰੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਨਸਲੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਫਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਵਲੂੰਧਰੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਉਹ ਬੰਦਾ ਅਜੇ ਵੀ ਮਾਣਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ। ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ।

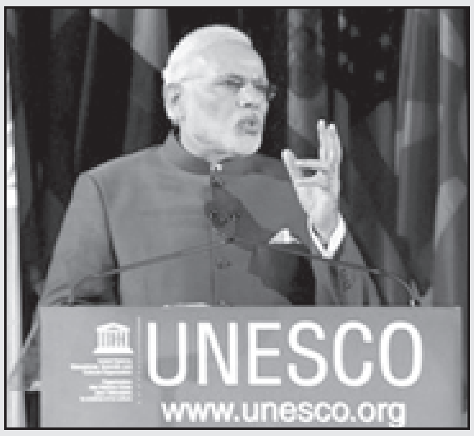

ਪੈਰਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇਪਣ ਤੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਅਦਭੁਤ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਜ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੋ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਅਦਭੁਤ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ' ਵਾਲਾ ਸਮਾਜ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਜ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਤੱਕ ਪੁਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਲੋਕ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਖੋਖਲੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਰੋਕਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਇਹੋ ਨਹੀਂ, ਪੈਰਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇਪਣ ਤੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਅਦਭੁਤ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਜ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੋ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਅਦਭੁਤ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ' ਵਾਲਾ ਸਮਾਜ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਜ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਤੱਕ ਪੁਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਲੋਕ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਖੋਖਲੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਰੋਕਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਜਿਸ ਦਿਨ ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਤਾਜ਼ਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੌਰੇ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਬਿਆਨ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਜੈਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਓਨੇ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ, ਜਿੰਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਨੇਤਾ ਨੇ ਹਰ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਗੂ ਨੇ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੇ ਦਸ-ਦਸ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਦਿੱਲੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਾਰ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਖੜੇ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆਈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਏਨੀ ਤਿੱਖੀ ਬੋਲੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਫਿਰ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਮੋਹਣ ਭਾਗਵਤ ਨੇ ਸਮਝਾਉਣੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਏਦਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ, ਭਾਰਤੀ ਔਰਤਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਹਨ, ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ 'ਪਰਿਵਾਰ' ਦਾ ਮੁਖੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਟੱਬਰ ਦੇ ਜੀਅ ਵੀ ਕੁਝ ਅਕਲ ਕਰਨਗੇ, ਪਰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਧਵੀ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, "ਅਸੀਂ ਦਸ-ਦਸ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ, 'ਦੂਸਰੇ' ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਦਸ-ਦਸ 'ਕਤੂਰੇ' ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ।" ਇਹ ਬਿਆਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛਪੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਬਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਪਰ ਪੈਰਿਸ ਜਾ ਕੇ ਕੱਟੜਪੰਥ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਬਣਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ।

ਅਜੇ ਵੀ ਗੱਲ ਮੁੱਕ ਨਹੀਂ ਗਈ। ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਹੋਰ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਛਾਪਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਦੇ ਸੇਵਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਗੋਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਭਾਰਤੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬਚਾ 'ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ' ਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ 'ਈਸਾਈਅਤ ਤੇ ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ' ਨਾਂ ਦੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਦਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਮਾਂ ਸਮਾਜਕ, ਧਾਰਮਕ ਅਤੇ ਆਰਥਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਦੌਰ ਸੀ ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਤਿੱਤਰ-ਬਿੱਤਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੜਾ ਕੁਝ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਛੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਲੰਮੀ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸੰਘਰਸ਼ਮਈ ਰਹੀ ਅਤੇ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਹਤ ਬਦਲਣ ਲਈ ਹੋਈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਦਾ ਬੈਕਲਾਗ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਆਪਣੀ ਸੁਭਾਵਕ ਤਾਕਤ ਤੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਖੜਾ ਹੈ।' ਇਸ ਕਿਤਾਬਚੇ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਿਸ਼ਨਰੀਓ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਵਾਪਸ ਜਾਓ।' ਗੋਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਈਸਾਈ ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਰਤ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਾਂਗੇ।'

ਇਹ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਘਰ-ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਹਿੰਮ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈ, ਬਲਕਿ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਰੂਸ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ 'ਰਿਸ਼ੀ-ਗਾਨ' ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਰੂਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ 'ਵਾਪਸ' ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। 'ਦੇਸ਼ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ' ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਫਾਰਮੂਲਾ ਜਦੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਉਦੋਂ ਹਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਨ ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹੋਰ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੌਰੇ ਲਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਕੀ ਮੂੰਹ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵਾਂਗਾ? ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਵਿਚ ਏਨਾ ਦਬਾਅ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਵਾਜਪਾਈ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਦੂਸਰਾ ਭਾਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਪੈ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਆਪ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਵੱਸਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਸਣ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਉਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਨੂੰ ਬੋਲੀ ਬਦਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਆਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਕੇ ਸਾਧਵੀਆਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਾਲੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦੇਵੇ ਕਿ ਜ਼ਰਾ ਜ਼ਬਾਨ ਨੂੰ ਬਰੇਕਾਂ ਲਾਓ, ਮੈਂ ਪੈਰਿਸ ਵਿਚੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਚੱਲਿਆ ਹਾਂ। ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਬੋਲਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਹਕੀਕੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਨੂੰ ਭੁਚਲਾਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੀ ਸੀ ਡੀ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਪਾਸਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਮੋਦੀ ਤੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ 'ਮੋਦੀ-ਮੋਦੀ' ਦੇ ਜਾਪ ਵਿਚ ਹੀ ਉਲਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ।

INDIAN BAZAAR ਇੰਡੀਅਨ ਬਜ਼ਾਰ
334 S. Emerson Ave.,
GREENWOOD, IN 46143

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਗਰੌਸਰੀ ਅਤੇ ਮਿਠਾਈਆਂ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ

- ਖਾਣਾ ਸ਼ੁੱਧ ਵੈਸ਼ਨੋ, ਤਾਜ਼ਾ ਸਮੋਸੇ, ਚਾਟ, ਥਾਲੀ
- ਕੈਟਰਿੰਗ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
- ਵੱਡੇ ਆਰਡਰ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੇਟ
- ਤਾਜ਼ਾ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਹਰ ਵੀਰਵਾਰ

ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ 10% ਛੋਟ

ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ, ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਹੀ ਆਓਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਿਟੀ 'ਚ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਰੇਟ 'ਤੇ ਮਿਲੇਗੀ।
ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਗਰੌਸਰੀ ਸਟੋਰ
ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ-ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ

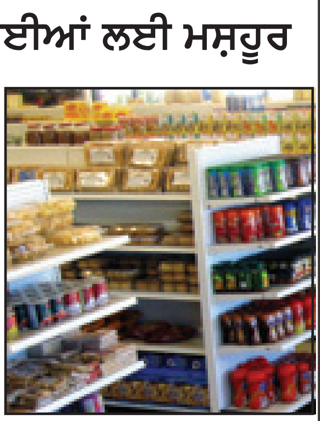

Ph: 317-534-5151, 916-524-0045

ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸ਼ਗਨਾਂ ਲਈ ਕਲੀਰੇ, ਗਾਨੇ, ਸੁਰਮੇਦਾਨੀ, ਕਿਰਪਾਨ, ਕਲਗੀ, ਸਿਹਰਾ, ਚੂੜਾ, ਜਾਗੋ ਮਟਕੀ, ਪਰਾਂਦੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਕੁਝ ਮਿਲਦਾ ਹੈ
Call: 317-603-4018, 317-332-1387
E-mail:spkaurus@yahoo.co.in
Facebook preetboutique

ਭਾਰ ਘਟਾਓ, ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਬਚੋ
ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਭਾਰ ਵਧਣ, ਸ਼ੂਗਰ, ਕੋਲੈਸਟਰੋਲ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਕਬਜ਼, ਕਮਰ ਦਰਦ, ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਦਰਦ, ਹਰਦਮ ਥਕੇ ਰਹਿਣ, ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਤੁਰਨ ਨਾਲ ਸਾਹ ਚੜ੍ਹਨ ਆਦਿ ਅਲਾਮਤਾਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?
> ਸਾਡੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਦੇਸੀ ਦਵਾਈਆਂ ਵਰਤ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਵਜ਼ਨ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕੋਈ ਸਾਈਡ ਇਫੈਕਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।
> ਸਾਡੀ ਕੰਪਨੀ ਪਿਛਲੇ 32 ਸਾਲ ਤੋਂ 72 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹਰਬਲ ਦਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।
Safe & Easy Weight Loss
Ph:317-886-4858
www.punjabiweightloss.blogspot.com
www.goherbalife.com/skaur

ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਦੇ ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਖੂਬ ਲੱਗੀਆਂ ਰੌਣਕਾਂ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਸਥਾਨਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਪੀ ਸੀ ਐਸ) ਵਲੋਂ ਲੰਘੀ 4 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਇਥੇ ਮੈਡੋਜ਼ ਕਲੱਬ, ਰੋਲਿੰਗ ਮੈਡੋਜ਼ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਸ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ 'ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ 5 ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 50 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਗਿੱਧੇ, ਭੰਗੜੇ, ਹੋਰ ਨ੍ਰਿਤ ਆਈਟਮਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਆਏ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਦਾ ਹਰ ਸਾਲ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ 21ਵਾਂ ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ।

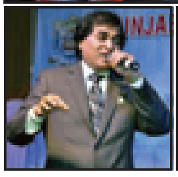

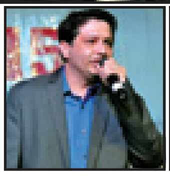

ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰੀਬ 22 ਆਈਟਮਾਂ ਵਿਚ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੰਦ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਤਸੱਲੀ ਨਾਲ ਮਾਣਿਆ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਗਰੈਂਡ ਸਪਾਂਸਰ ਮਿਲਵਾਕੀ ਤੋਂ ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਸਨ ਜਦਕਿ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿੱਕ ਸਨ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਪਾਲ ਡੰਡੋਨਾ ਨੇ ਕਰਵਾਈ। ਇਲੀਨਾਏ ਦੇ 8ਵੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਾਜਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਥੀ ਅਤੇ ਗਰੇਟਰ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਏਰੀਏ ਤੋਂ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਕਾਂਗਰਸਮੈਨ ਮੈਟ ਫਲੈਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਜ਼ਰੀਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕੰਮ ਬਦਲੇ ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚਾਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭੰਗੜੇ ਅਤੇ ਗਿੱਧੇ ਦੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਲੀਨਾਏ, ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ, ਇੰਡੀਆਨਾ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਤੋਂ ਆਏ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।

ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਪੁਸ਼ਾਕਾਂ ਵਿਚ ਸਟੇਜ ਉਤੇ ਭੰਗੜਾ ਤੇ ਗਿੱਧਾ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ-ਚਿੜੀਆਂ ਇਉਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਪਰੀਆਂ ਨੱਚ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਦੇ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਵਲੋਂ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਮਿਲਵਾਕੀ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਨ੍ਰਿਤ ਕਲਾ ਦੇ ਝੰਡੇ ਗੱਡ ਗਈਆਂ। ਭਾਵੇਂ ਮਿਲਵਾਕੀ ਦੀ ਵੱਡੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਗਿੱਧਾ ਟੀਮ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਾਲਜਾਂ/ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਖਿੰਡ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਮਿਲਵਾਕੀ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਗਿੱਧੇ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਬੀਬੀ ਬੇਅੰਤ ਕੌਰ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਗਿੱਧੇ ਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਅੰਤ ਸਮਰਥਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਵਜ੍ਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮਿਲਵਾਕੀ ਗਿੱਧਾ ਟੀਮ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਗਈਆਂ। 'ਸ਼ੌਂਕਣਾਂ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀਆਂ' ਗਿੱਧਾ ਟੀਮ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵਿਆਹਾਂ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਗਿੱਧਾ ਇਕ ਵਾਰ ਮੁੜ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਪੁਸ਼ਕਾਂ ਵਿਚ ਸਜੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਤੇਜ ਧੁਨਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਖੂਬ ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ।

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਇਲੀਨਾਏ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀ ਯੂ ਆਈ ਸੀ ਭੰਗੜਾ ਟੀਮ ਨੇ ਭੰਗੜੇ ਦੀਆਂ ਧਮਾਲਾਂ ਪਾ ਕੇ ਸਟੇਜ ਪੱਟਣੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਥਾਨਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਗਿੱਧੇ, ਭੰਗੜੇ ਅਤੇ ਨ੍ਰਿਤ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਰੰਗ ਬਿਖੇਰਿਆ। ਉਂਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਬੀਟ ਉਤੇ ਆਧਾਰਤ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੈਂਡਰਾਂ ਨੇ ਕਲੱਬ ਦੀ ਲਾਬੀ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਜੋ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਟਾਲ ਲਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੂਜੀ ਵਿਸ਼ਵ ਜੰਗ ਵਿਚ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਬਾਰੇ ਇਕ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਵੀ ਲਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਵਲੋਂ ਆਏ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ 'ਦੇਹ ਸ਼ਿਵਾ ਬਰ ਮੋਹਿ ਏਹੈ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮਨ ਤੇ ਕਬਹੁ ਨਾ ਟਰੋਂ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ।

ਗਾਇਕਾ ਕੰਚਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ 'ਤੇਰੇ ਲੜ ਲੱਗੀ ਆਂ', ਪ੍ਰਭਾ ਜੈਰਥ ਨੇ 'ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਸਮਝਾਵਾਂ ਕੀ', ਮਾਹੀਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੀਤ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ ਜਦਕਿ ਮੋਨਾ ਭੱਲਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੇ 'ਚਿੱਟੀਆਂ ਕਲੀਆਂ' ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹਿਆ। ਪ੍ਰੀਨਾ ਮਹਿਰੋਤਰਾ ਨੇ 'ਸਾਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਾਲੇ ਪੁਲ 'ਤੇ ਬੁਲਾ ਕੇ' ਗੀਤ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ 'ਪਟਿਆਲਾ ਪੈਗ' ਗੀਤ, ਸੰਜੀਵ ਵਿਜ ਨੇ 'ਜੱਟ ਯਮਲਾ ਪਗਲਾ ਦੀਵਾਨਾ' ਗੀਤ ਅਤੇ ਤਾਰਾ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨੇ ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਵਿਚ ਇਕ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਰੰਗਾਰੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਜਸਲੀਨ ਕੌਰ ਨਨੂਆ ਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਤੇ ਅਜੇ ਭੰਗੂ, ਮੋਨਾ ਭੱਲਾ ਅਤੇ ਗੁਰ ਧਾਲੀਵਾਲ ਤੇ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਬਸਾਤੀ ਨੇ ਬਾਖੂਬੀ ਕੀਤਾ। ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਗੋ ਨੇ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਅਤੇ ਰਾਏਬਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਬੈਕ ਸਟੇਜ ਤਾਲਮੇਲ ਕੀਤਾ।

ਕਰੀਬ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਚੱਲੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਤੇ ਟਿਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਨਾਰਥ ਵੈਸਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੰਜੇ ਮਹਿਰੋਤਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇੰਨਾ ਵਧੀਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤਾਂ ਸਟੇਜ ਉਤੇ ਹੀ ਲਗਾਤਾਰ ਟਿਕੀਆਂ ਰਹੀਆਂ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਗਵਰਨਰਜ਼ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਸਾਲ 2015 ਲਈ ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੇ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਆਨਰੇਬਲ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਕ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਕੱਤਰ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀਆ, ਸਪੋਰਟਸ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੱਲਾ, ਯੂਥ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਨੂਆ, ਇੰਟਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਅਤੇ ਰਾਏਬਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ ਨੂੰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਰਸਮ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਗੋ ਵਲੋਂ ਸੰਨੀ ਕੁਲਾਰ ਤੇ ਮਹਿੰਦਰਜੀਤ ਸੈਣੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ ਗਈ। ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਦੇ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡ ਰਹੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਦਲੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਆਪਣੀ

ਸਾਰੀ ਟੀਮ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਸਾਲ 2014 ਲਈ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵੀ ਪਲੇਕ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕੰਮ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਨਾਲ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਸਨ।

ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਇਖਲਾਕੀ ਅਤੇ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਬਦਲੇ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡ ਰਹੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਦੇ ਹੋਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇਕ ਪਲੇਕ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਸੈਣੀ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਦੇ ਨਿਸ਼ਠਾਵਾਨ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕੰਮ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ, ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰਾਂ, ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਅਤੇ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਭੰਗੜਾ ਜਾਂ ਗਿੱਧਾ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵਿਕ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੱਲਾ, ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਨੂਆ, ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਰਾਏਬਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ, ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ, ਰੋਨੀ ਕੁਲਾਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਸੰਨੀ ਕੁਲਾਰ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿਰਨ, ਮਹਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੱਧੂ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ, ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਬਸਾਤੀ, ਸੁਖਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਅਟਵਾਲ, ਭਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ, ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਗੋ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਗਿੱਧੇ, ਭੰਗੜੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤਾਂ ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤੀ।

ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਥ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਨਾਈਟ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਆਉਂਦੀ 14 ਜੂਨ ਨੂੰ ਲਾਮਬਾਰਡ ਵਿਚ ਵਾਇਸਰਾਏ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਬੈਂਕੁਇਟ ਹਾਲ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਖੇਡ ਮੇਲਾ 26 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਫੈਲਕਨ ਪਾਰਕ, ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ, ਫੋਰਟਵੇਨ (ਇੰਡੀਆਨਾ)

ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ ਜੀ

ਆਪ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਅਪਾਰ ਕਿਰਪਾ ਅਤੇ ਆਪ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਹੁਣ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਗਮ ਸਨਿਚਰਵਾਰ 16 ਮਈ 2015 ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਪ ਜੀ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹੋ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ 2013 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਬਿਲਡਿੰਗ 8500 ਸਕੁਏਅਰ ਫੁੱਟ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ, ਲਾਬੀ, ਲੰਗਰ ਹਾਲ, ਲਾਇਬਰੇਰੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਾਸ ਰੂਮ, ਰਾਗੀ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਪਾਠੀ ਸਿੰਘਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਕਮਰੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਮੌਕੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦਾ ਅਰੰਭ ਵੀਰਵਾਰ 14 ਮਈ 2015 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10:00 ਵਜੇ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭੋਗ ਸਨਿਚਰਵਾਰ 16 ਮਈ 2015 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10:30 ਵਜੇ ਪਵੇਗਾ। ਉਪਰੰਤ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿਧ ਰਾਗੀ-ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਅਤੇ ਕਥਾਵਾਚਕ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ, ਢਾਡੀ ਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਵਿਆਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤੇਗਾ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਧੰਨਵਾਦੀ ਬਣਾਓ ਜੀ।

ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ: ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ

ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ
ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ

ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ
ਖਜ਼ਾਨਚੀ

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ

ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ

ਸਵਰਨ ਕੌਰ
ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ 260-341-7667, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ 260-438-3717, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 260-705-0712, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ 260-615-9927
ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 260-445-0165, ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ 260-804-6850, ਸਵਰਨ ਕੌਰ 260-436-4326

Dashmesh Sikh Gurdwara, Fortwayne, IN

15020 Illinois Rd., Fortwayne, IN, 46814, Ph:260-625-3507, Website: www.DashmeshSikhGurudwara.com

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗਲੈਨਡੇਲ 'ਚ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਸਮਾਗਮ

ਗਲੈਨਡੇਲ, ਐਰੀਜ਼ੋਨਾ (ਬਿਊਰੋ): ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦਿਹਾੜਾ ਮੌਕੇ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਜਥੇ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਕੀਰਤਨ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਵਿਸਾਖੀ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਚਾਅ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਫੀਨਿਕਸ ਦੇਸੀ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੈਬਰਾਂ ਨੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਕਲੱਬ ਨੇ ਡਾ. ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਅਲੱਗ ਵਲੋਂ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ 'ਸਮ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਸੇਇੰਗਜ਼ ਫਰਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਛਪਵਾ ਕੇ ਵੰਡੀ। ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਮੱਰਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਿੱਕਤਾਂ, ਸਵਾਲਾਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਅਲੱਗ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫੀਨਿਕਸ ਦੇਸੀ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੈਬਰ

ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇਸ ਵਿਚ ਤਾਰੇ ਖਿਲਾਫ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼

ਪਟਿਆਲਾ: ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਟਾਈਗਰ ਫੋਰਸ ਦੇ ਆਗੂ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰਾ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਉਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਥਾਣਾ ਤ੍ਰਿਪੜੀ ਦੇ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਰਾਜੇਸ਼ ਛਿੱਬੜ ਨੇ ਇਥੇ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 29 ਸਤੰਬਰ 2009 ਨੂੰ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਫਿਰ 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਕਾਰੋਂਪੁਰ, ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਮੁਹੱਲਾ ਸਿੰਘਪੁਰਾ ਬਸੀ, ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਸੈਕਟਰ 6 ਅਰੋਲੀ ਮੁੰਬਈ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਨੰਗਲ ਤੇ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਖੇੜੀ ਸ਼ੀਸ਼ਗਰਾਂ ਪਿਹੋਵਾ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 27 ਫਰਵਰੀ 2015 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਤਾਰਾ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ ਯੂਐਸਏ
Punjabi RADIO USA
Uniting Punjabi's All Over
24 ਘੰਟੇ ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਸੁਣੋ
Listen on :
Radio Sets (CA, WA, NV)
Dial in
832-551-5029 or 605-475-6868
Android & iPhone App
www.PunjabiRadioUSA.com
Ph: 408-272-5200

ਇੰਡੀਆ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਵਿਸ
www.011india.com
$25 2,800 Minutes
ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਇਕੋ ਰੇਟ
ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੋਨ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਪੈਸੇ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ
ਸਾਡੀ ਸਰਵਿਸ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੋ।
✓ ਵਧੀਆ, ਸਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼
✓ ਘਰੋਂ ਤੇ ਸੈਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਦੋ ਫੋਨ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ
✓ ਬਗੈਰ ਪਿੰਨ ਤੋਂ ਵਰਤੋ
✓ ਸਪੀਡ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ ਸੈਟ ਕਰੋ
Limited Time Offer. Restrictions & Additional Fees Apply.
800.914.1013 • 408.659.9400

Syan Video Production, Inc.
ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ, ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਕਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪਲ-ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰੀਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ
ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਇੰਡੀਆਨਾ, ਇਲੀਨਾਏ, ਓਹਾਇਓ, ਆਇਓਆ
Professional HD Video & Digital Photo Production
Multiple Camera shooting/Digital Still Photography (with flush mount album)
Live Video Display With Large Screens
DJ Service with Laser Lights

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
Call Toll Free:
1-800-RAJ-SYAN
(with 17 years Experienced)
Call:734-261-0936
734-890-1767
e-mail: raj@syanvideo.com
visit at: www.syanvideo.com

Dhillon Truck Stop
Dhillon Road Service
Interstate 40, exit 356, San Jon, NM
ਗਿੱਲ ਮੰਜ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਾਲੇ
ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ
24 ਘੰਟੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ

ਡੀਜ਼ਲ ਅਤੇ ਰੋਡ ਸਰਵਿਸ
New & Used Tires
Oil Change
ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਸਕੇਲ ਉਤੇ ਵੀ ਸਰਵਿਸ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ
Ph:575-576-4111, 575-815-8536

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ 'ਚ ਕਾਰ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਸਫਾਈ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਚ ਕਾਰ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਜਥੇ ਨੇ ਲੰਘੀ 4 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਸਾਫ-ਸਫਾਈ ਅਤੇ ਟੁਟ-ਭੱਜ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਰ ਉਮਰ ਦੇ ਕਰੀਬ 200 ਕਾਰ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਸ ਆਰ ਐਸ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਡੇ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕਾਰਜ ਹਰ ਸਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੂਜਾ ਗਰਮੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਸਾਲ 2015 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਲੰਘੀ 4 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਤੜਕਸਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਤਕ ਚਲਦੀ ਰਹੀ। ਕੁਝ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੀ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਅਤੇ ਰਸੋਈ ਦੀ ਸਟੀਮ ਪਾਵਰ ਵਾਸ਼ਰ ਨਾਲ ਸਾਫ-ਸਫਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਅਰੰਭ ਦਿਤਾ ਸੀ।

ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਸਾਫ-ਸਫਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਜਾਂ ਮੁਰੰਮਤ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਕੀਤੀ। ਕਾਰਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਮੁਖ ਕੰਮ ਕੀਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਸਾਫ-ਸਫਾਈ, ਗਿਣਤੀ-ਮਿਣਤੀ, ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਤੇ ਦਰਵਾਜਿਆਂ ਅਤੇ ਖਿੜਕੀਆਂ ਦੀ ਸਾਫ ਸਫਾਈ, ਵੈਕਿਊਮ ਕਲੀਨਿੰਗ, ਕਿਚਨ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਸਟੀਮ ਪਾਵਰਵਾਸ਼ ਨਾਲ ਸਫਾਈ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਬਾਗ-ਬਗੀਚੇ ਅਤੇ ਘਾਹ ਦੀ ਕਾਂਟ-ਛਾਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਾਰ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਮਕੈਨੀਕਲ ਟੀਮ ਨੇ ਕਿਚਨ ਵਿਚ ਕੁਕਰ, ਹੀਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਵਗੈਰਾ ਠੀਕ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਟਿਊਬਾਂ ਅਤੇ ਵਾਲਵ ਬਦਲੇ।

ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕੰਮ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਕਾਰ ਸੇਵਕ ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਤੇ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਖਾਣੇ ਵਿਚ ਪੀਜ਼ੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਅਤੇ ਸੁਜ਼ਾਨਾ ਅਲਵਾਰਾਡੋ ਨੇ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਲਵਿੰਦਰ (ਬਾਬ) ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਸੋਨੀ ਜੱਜ ਵਲੋਂ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸੁਖਾਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਨਵੀਂ ਗੋਲਫ ਕਾਰਟ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਕਾਰਟ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਮਾਨ ਸਟੋਰੇਜ ਸ਼ੈਡ ਤੋਂ ਕੰਮ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਲਿਜਾਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬੀਬੀ ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਸਲੂਜਾ ਅਤੇ ਕਾਰ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀਆਂ। ਬੀਬੀ ਸਲੂਜਾ ਨੇ ਬਾਬ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਸੋਨੀ ਜੱਜ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਬਾਬ ਸੰਧੂ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਲਾਅਨ ਮੂਵਰ ਭੇਟਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘਾਹ ਕੱਟਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਲਗਭਗ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਮਾਸਿਕ ਬੱਚਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਆਫ ਕੈਂਟਨ ਮਿਸ਼ੀਗਨ

3310 (S) CANTON CENTER RD., CANTON MI 48188, Ph# 734-397-7281

ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀਆਂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ 2015 ਸਨਿਚਰਵਾਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਹੁ ਸਦਾ ਚਿਰੁ ਜੀਵਹੁ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਅਨਦ ਅਨੰਤਾ॥

ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ,
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ॥

ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਆਫ ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਕੈਂਟਨ ਵਿਖੇ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ 2015, ਸਨਿਚਰਵਾਰ (12:30 ਵਜੇ) ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੇ ਅਜੇ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਆ ਕੇ ਜਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰਕੇ ਲਿਖਵਾਉਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰਨ ਜੀ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਆਫ ਕੈਂਟਨ ਮਿਸ਼ੀਗਨ

ਫੋਨ: ਗੁਰਦੁਆਰਾ 734-397-7281 ਅਤੇ 734-756-7338
e-mail: mgmt@singhsabhaofmi.org

Sher-E-Punjab Sports & Cultural Society Cincinnati, Dayton, Lima, Columbus (OH)

ਚੌਥਾ ਸਾਲਾਨਾ 'ਮੇਲਾ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ'

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 9 ਮਈ 2015

ਸ਼ਾਮੀ 5 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 10 ਵਜੇ ਤੱਕ

Monroe High School
220 Yankee Rd., Monroe, OH 45050

Society Members

Harvinder S. Walia *(President)* 917-862-5000
Amrik S. Tiwana *(Chairman)* 513-410-4101
Jaswant S. Jassi *(Vice President)* 513-235-4828
Surinder S. Cheema *(Secretary)* 513 324-9043
Surjeet S. Mavi *(Treasurer)* 513- 616-4530
Parminder S. Takhar 937-469-0202
Charanjit S. Brar 317-903-7400
Bobby Sidhu (937) 919-4799
Gurminder S. Sandhu 513-550-6134
Kumar Pawandeep 937-838-3767
Balbir S. Bath 513-292-2517
Jasdev S. Gill 419-604-9275
Sushil Aggarwal 937-673-8004

www.sherepunjabcincy.com
Email :sherepunjabsociety@gmail.com

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ, ਨ੍ਰਿਤ, ਭੰਗੜਾ-ਗਿੱਧਾ, ਕਾਮੇਡੀ, ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ

ਨਾਟਕ 'ਚਿੱਟਾ ਲਹੂ' (ਲੇਖਕ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਿੱਕੀ ਸਿੰਘ) ਅਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਦਮਨ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਤੇ ਕੁਮਾਰ ਪਵਨਦੀਪ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਹੇਠ ਨਾਟਕ 'ਛਿਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

Event Sponsored by

McConnell's
F. McConnell and Sons

HACKNEY
Since 1891

GEMINI JEWELERS
MANUFACTURERS & WHOLESALERS OF EXQUISITE 22K JEWELRY
4836 Business Center Way
Cincinnati, OH 45246
Showroom: 513-874-9303 Factory: 513-783-8689
www.GeminiJewelers.com

Media Sponsor
ਬੇਲਾਗ ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਦਈ
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Free Food
Free Parking

No alcohol allowed at School Premises.

ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਕ

ਪਵਨਦੀਪ | ਬੌਬ ਖਹਿਰਾ | ਆਗਿਆਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਪਲਾਟੀਨਮ ਸਪਾਂਸਰ

ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ (ਪ੍ਰਧਾਨ) | ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ (ਚੇਅਰਮੈਨ) | ਅਮਰਜੀਤ ਅਗਰਵਾਲ | ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੱਖਰ | ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ | ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੱਲ੍ਹਾਂ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਅਮਰੀਕਾ

An Evening full of fun Entertainment, cultural & family activities.

ਡਾਇਮੰਡ ਸਪਾਂਸਰ

ਸੁਰਜੀਤ ਮਾਵੀ | ਜਸਵੰਤ ਜੱਸੀ | ਸੁਰਿੰਦਰ ਚੀਮਾ | ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੱਖਰ | ਚਰਨਜੀਤ ਬਰਾੜ | ਜਸਦੇਵ ਗਿੱਲ | ਬੌਬੀ ਸਿੱਧੂ | ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ | ਵਿਨੀਤ ਗੁਪਤਾ | ਜੱਸ (ਅੰਬਰ ਇੰਡੀਆ) | ਪੱਪਲ ਘੋਤੜਾ

Sponsors: Harvinder Walia, Amrik Tiwana, Amarjit Takhar, Amarjit Aggarwal, Harinder Kang, Baldev Salha, HT Hackney Co., Mc Connells, Goyal Enterprise, Jaswant Jassi, Surjeet Mavi, Surinder Cheema, Charanjit Brar, Jasdev Gill, Vaneet Gupta, Jass (Ambar India, Baba India, Guru India), Pritampaul Singh, Rajesh Rawal, Parminder Takhar, Pappal Ghotra, Gurminder Sandhu, Balbir Bath, Sushil Aggarwal, Kumar Pawandeep, Satwant Deol, Rupinder Bath (Bath Petroeum), Sohan S Bilku, Jimmy Brar, Makhan Badesha, Prem Singh, Taran Bhangu, Lakhvir Bassi (Bassi LLC), Harjit Bhullar, Jitu Patel, Devinder Mundi, Palwinder Dhillon, Bittu Brar, Gurcharan Kang, Jagtar Fantu, Gurpreet Gill, Happy Matot, Moreb Wholesales, Avtar Springfield, Sonu Cheema (JS Petroleum Inc.), AB Investrade LLC (Jasbir Mohi), Narinderpal Tatla (Bunty), Parmjit Garacha, Onkar Singh, Jatinder Singh (Happy), Pushpinder Bhatti, Happy Heer, Paul Khalil, Billu Padher, Dashan Darar, Janta Transpotion, Harvinder Kang (Binda), Pritpal Singh (Paul), Bahadur Kaler, Inderjit Singh KY, Sunrise Oil (Amandeep S Badesha), Habib Shah, Gurpreet Bath (Joly), New Krishna, Sunshine Transportation (Tirath Sandher), Punjab Ventures Inc., Raja India, Kanak India (Gurpreet Atwal), Bombay Brazier Restaurant, Jasbir Singh Ahluwalia, Dr. Baljinder Singh, Tony Singh KY (Innovative Energies Inc.), Vicks Trans Inc. (Vicky), Ranjit Atwal (RA Trucking), Dalbir Gill, Kirpal S Gill (Gill Brothers), Sohan Singh, Dr. Ravinder Mann, Brij Mohan, Gurvir Heera (A1 Wildwood Inn), Avtar Singh (BP), Gurmeet Bhatti, Gill Mart, Parbhpreet Tiwana, Khan Signs, Narinder Thind, Amarjit Singh, Gurpreet Cheema, Satya Wholesale LLC, Sat Parkash Chahal, Kuljit Tuli; **Restaurants:** Amber India (Jas), Baba India, Kanak India, Raja India, New Krishna, Brij Mohan, Krishna Carry Out, Royal Taj, Tandoor India, Indian Bistro, Bombay Star, Curries, Deep India, Bombay Blazer, Taj Mahal, Aangan Sweets; **Grocers:** Bombay Grocers, Patel Brothers, Niva Grocers; Union Truck Triving School-California.

ਗੋਲਡ ਸਪਾਂਸਰ

ਗੋਲਡ ਸਪਾਂਸਰ

ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸੰਧੂ | ਬਲਬੀਰ ਬਾਠ | ਸੁਸ਼ੀਲ ਅਗਰਵਾਲ | ਪਲਵਿੰਦਰ ਢਿੱਲੋਂ | ਹੈਪੀ ਮਤੋਤ | ਦਵਿੰਦਰ ਮੁੰਡੀ | ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਗਿੱਲ | ਲਖਵੀਰ ਬਾਸੀ | ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ | ਸਤਵੰਤ ਦਿਓਲ | ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਫੰਟੂ | ਰਾਜੇਸ਼ ਰਾਵਲ | ਗੁਰਚਰਨ ਕੰਗ | ਨਰਿੰਦਰ ਥਿੰਦ | ਬਲਬੀਰ ਗਿੱਲ | ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ | ਪਰਮਜੀਤ ਗਰਚਾ | ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਤਾਤਲਾ | ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ | ਜੇ ਐਸ ਚੀਮਾ | ਪਲਵਿੰਦਰ ਗਿੱਲ

ਤਰਨ ਭੰਗੂ | ਹਰਜੀਤ ਭੁੱਲਰ | ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ | ਸੁਖਦੇਵ ਸਮਰਾ | ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ | ਜਿੰਮੀ ਬਰਾੜ | ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ | ਮੱਖਣ ਬਦੇਸ਼ਾ | ਪ੍ਰਿਥਪਾਲ ਘੋਤੜਾ | ਦਰਸ਼ਨ ਦਰੜ | ਪਾਲ ਖਲੀਲ | ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ | ਵਰਿੰਦਰ ਸਾਹੀ | ਹੈਪੀ ਹੀਰ | ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਠ | ਜਤਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ | ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ | ਜੀਤੂ ਪਟੇਲ | ਦਵਿੰਦਰ ਕਾਹਲੋਂ | ਤੀਰਥ ਅਟਵਾਲ | ਸੁੱਖੀ ਘੁੰਮਣ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ | ਬਿੱਟੂ ਬਰਾੜ

ਪੰਜਾਬੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ 'ਹੱਸਦਾ ਪੰਜਾਬ' ਨੇ ਕਰਵਾਇਆ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ

ਡੈਲਸ, ਟੈਕਸਸ (ਬਿਊਰੋ): ਸਥਾਨਕ ਪੰਜਾਬੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਹੱਸਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲੇ ਉਤੇ ਖੂਬ ਰੌਣਕਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਮੇਲੀਆਂ ਨੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਾਹੌਲ ਵਾਲੇ ਇਸ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਨੱਚ-ਨੱਚ ਕੇ ਖੂਬ ਧਮਾਲ ਪਾਈ, ਉਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋਈ ਨਾਲ ਮਹਿਕਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਪਲੈਨੋ ਸਿਵਿਕ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਇਹ ਮੇਲਾ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਕਰੀਬ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਉਪਰੰਤ ਕਲੀਆਂ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਮਰਹੂਮ ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਦੀ ਬੇਟੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮਾਣਕ ਨੇ ਮੰਚ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮੋਤੀਆਂ ਵਾਂਗ ਪਰੋ ਕੇ ਬੜੀ ਰਵਾਨੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਵਾਹ ਵਾਹ ਖੱਟੀ। ਸ਼ਕਤੀ ਮਾਣਕ ਨਾਲ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ 'ਚ ਮਨਧੀਰ ਬੱਲ ਨੇ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਭੰਗੜੇ ਤੇ ਗਿੱਧੇ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਮੰਤਰ-ਮੁਗਧ ਹੋਏ ਗਿੱਧੇ-ਭੰਗੜੇ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਰਹੇ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਰਾਤੀਂ 8 ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਗਾਇਕ ਲਖਵਿੰਦਰ ਵਡਾਲੀ, ਰਣਜੀਤ ਬਾਵਾ, ਕੰਠ ਕਲੇਰ ਅਤੇ ਕਿਰਨਦੀਪ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਟ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਛਹਿਬਰ ਲਾਈ।

'ਹੱਸਦਾ ਪੰਜਾਬ' ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਗਰੈਂਡ ਸਪਾਂਸਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪਲਾਟੀਨਮ ਸਪਾਂਸਰ ਗੁਰਦੇਵ ਹੇਅਰ, ਗੋਲਡ ਸਪਾਂਸਰ ਕੁਲਜੀਤ ਚੀਮਾ, ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਜੱਸਾ ਰਾਏ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹਰਜੀਤ ਢੇਸੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਸ਼ਕਤੀ ਮਾਣਕ

ਗਾਇਕ ਲਖਵਿੰਦਰ ਵਡਾਲੀ

ਫੀਨਿਕਸ ਦੇਸੀ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ ਦੇ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਰੌਣਕਾਂ

ਫੀਨਿਕਸ, ਐਰੀਜ਼ੋਨਾ (ਬਿਊਰੋ): ਫੀਨਿਕਸ ਦੇਸੀ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ ਵਲੋਂ ਛੇਵਾਂ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ ਹੈਮਰ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੇਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਮਰਦਾਂ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਰੱਸਾਕਸ਼ੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇਖਣਯੋਗ ਸਨ।

ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਹੋਏ ਇਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਗਿੱਧੇ-ਭੰਗੜੇ, ਸਕਿੱਟਾਂ, ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਹੋਏ। ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੇਲਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏਕੇ ਦਾ 'ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੱਸੋਵਾਲ' ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਹਾਜ਼ਰੀਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਖਾਣੇ ਦੇ ਸਟਾਲ ਅਤੇ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਗਲੋਬਲ ਪੰਜਾਬ ਟੀ.ਵੀ. ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੇਲੇ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਲਈ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ, ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏਕੇ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਨੋਆ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਦਰਸਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ, ਪਵਿੱਤਰ ਸਿੰਘ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਮਿੰਟੂ ਕਲਸੀ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਨੇ ਭਰਵੀਂ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ।

ਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਨਾਂ ਮਲਾਲਾ ਰੱਖਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਵਿਚ ਨੋਬਲ ਇਨਾਮ ਜੇਤੂ ਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮਲਾਲਾ ਯੂਸਫਜ਼ਈ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਇਕ ਛੋਟੇ ਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਨਾਸਾ ਦੇ ਜੇਟ ਪ੍ਰੋਪਲਜਨ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਖਗੋਲ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਏਮੀ ਮੇਨਜਰ ਨੇ ਇਕ ਛੋਟੇ ਗ੍ਰਹਿ 316201 ਦਾ ਨਾਂ 'ਮਲਾਲਾ' ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਨਾਂ ਮਲਾਲਾ ਰੱਖਣਾ ਮਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੇਰੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਕੈਰੀ ਨਿਊਜੇਂਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਨਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਹਨ।

ਠਾਕੁਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨਤਮਸਤਕ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਆਗੂ ਠਾਕੁਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਸਮੇਤ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਨੇੜਤਾ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾ ਵੱਲੋਂ ਇਥੇ ਪਟਾਕਾ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਖੇ ਵਿਸਾਖੀ ਪੁਰਬ ਸਬੰਧੀ ਸਮਾਗਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਪੈਦਲ ਮਾਰਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਪੁੱਜੇ ਤੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ। ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਠਾਕੁਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਸਮੇਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਤੇ ਜੋੜਾ ਘਰ ਵਿਖੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵੀ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ

ਬਰਾਬਰਤਾ ਤੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰੀ, ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਕਾਇਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

Freeway Travel Inc
ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ, ਖਰਾ ਸੌਦਾ, ਬਿਹਤਰ ਸਰਵਿਸ
Call Raju
Tel: 773-973-0200
Fax: 773-973-0557
2542 W Devon Ave. Chicago IL 60659

Khehra Productions
ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਇੰਡੀਆਨਾ, ਇਲੀਨਾਏ, ਓਹਾਇਓ, ਆਇਓਆ, ਕੈਨਸਸ ਅਤੇ ਕਨਟੱਕੀ ਵਿਚ
ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰੀਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ
Professional HD Video & Digital Photo Production
Multiple Camera Shooting/Digital Still Photography
(With Flush Mount Album)
Call For Enquiry
Sonu Khehra
734-394-9998
Bob Khehra
734-925-0177
E-mail: sonu@khehraproductions.com
www.khehraproductions.com

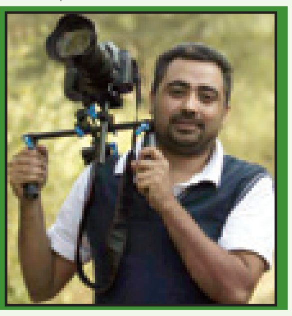

ਬੱਦੋਵਾਲ ਬੀਬੀਆਂ ਦਾ ਢਾਡੀ ਜਥਾ
ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ 'ਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹੁੰਚਿਆ
ਜੱਥੇ ਵੱਲੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 2015 ਵਿੱਚ ਐਟਲਾਂਟਾ, ਮਈ 2015 ਵਿੱਚ ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਜੂਨ 2015 ਵਿੱਚ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਜੁਲਾਈ-ਅਗਸਤ 2015 ਵਿੱਚ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ
ਜੱਥੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੰਪਰਕ : 516-710-2424 (ਅਮਰੀਕਾ)
ਮੋ: +91-98558-79288 (ਇੰਡੀਆ) ਨੰਬਰਾਂ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਜੱਥੇ ਵੱਲੋਂ ਡੀ.ਵੀ.ਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਮ.ਪੀ-3 ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਭੇਟਾਂ ਰਹਿਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਆਪ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖੀ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਿਆਂ ਡੀ.ਵੀ.ਡੀ ਅਤੇ ਐਮ.ਪੀ-3 ਭੇਟਾ ਰਹਿਤ ਸਿੱਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹਿੱਤ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹੋ
ਜੱਥੇ ਦੀਆਂ ਵੀ.ਡੀ.ਓ ਆਪ Youtube & Google + ਤੇ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ

BUYING/SELLING In Michigan
Homes, Gas Stations, Liquor Stores, Plazas, Hotels
All Types of Loans
Residential & Commercial
RAJ S. SHERGILL
Realtor
Land Mark Realty
41637 Ford Road, Suite A.
Canton, MI 48187
Cell 734-751-4455, rajsshergill@yahoo.com

Sistar Mortgage
Minimizing Cost, Maximizing Investment
www.SistarMortgage.com
Balbir (Bill) Grewal, Loan Officer
Residential & Commercial Loans
(734) 330-8859 Mobile
(586) 802-7385 Fax
Balbir.Grewal@SistarMortgage.com
*Refinance up to 125% value of the house.
Loans Available In Most States!
>100% FHA Financing >Residential (Purchase & *Refinance) >Self Employed >Cash Out Refinance >Investment Property Loans >Jumbo Loans >Commercial Property With Business or Business Only

ਕਲਾ ਪਰਿਕਰਮਾ

ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੇਖਕ ਅਹਿਮਦ ਸਲੀਮ ਜੋ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੌਰੇ ਉਤੇ ਹਨ, ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਾਰੀ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਬਾਗੀ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣੇਗਾ ਕੌਣ? ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਨਿਆਂ ਉਤੇ ਉਂਗਲ ਧਰਨ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਉਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਹੈ।

ਅਹਿਮਦ ਸਲੀਮ ਚਾਅ ਨਾਲ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰ ਫੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫੈਜ਼ ਦਾ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਾਲਜ

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ

ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਫੈਜ਼ ਹੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਯਾਦ ਵੀ ਤਾਜ਼ਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਔਖੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਜ਼ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰੱਦੀ ਵਿਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਫੈਜ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਨੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਵਿਕਦੀਆਂ ਉਹੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਖਰੀਦ ਕੇ ਫੈਜ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆ ਧਰੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਜ਼ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਪੁੱਛਿਆ, ਤੇ ਫਿਰ ਕਾਲਜ ਦਾ ਖਰਚਾ ਦੇਣ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਓਟ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਅਹਿਮਦ ਸਲੀਮ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫੈਜ਼ ਉਤੇ ਲਿਖੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਦੇਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਫੈਜ਼ ਦੇ ਅਤੇ ਫੈਜ਼ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਕਰ ਕੇ ਤਮਾਮ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਭਾਰਤ ਆ ਕੇ ਅਹਿਮਦ ਸਲੀਮ ਨੂੰ ਮਾਣੋ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਰਹਿਤਲ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਸਾਂਝੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਆਸੀ ਰੰਜਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਕੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਦਿਕਤ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਤਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਲਵਰਤਣ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਿਆਸਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਦਾ ਰੋੜਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਖੁਸ਼ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 6 ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਵੀਜ਼ੇ ਦੌਰਾਨ 10 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਸਕਣਗੇ। ਦੋਹਾਂ ਪੰਜਾਬਾਂ ਬਾਰੇ ਉਹ ਰਤਾ ਕੁ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਬਾਝੋਂ ਅਧੂਰੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਪੁਲਾਂ ਹੇਠੋਂ ਇੰਨਾ ਪਾਣੀ ਵਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਪੰਜਾਬਾਂ ਦੇ ਰਲੇਵੇਂ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਹਕੀਕਤ ਦੇ ਬਹੁਤੀ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਾਲਮੇਲ ਤਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਹੀ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਉਤੇ ਰੋਕਾਂ ਭਲਾ ਕਿਉਂ ਲੱਗਣ? ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੈਂਤੜੇ ਤੋਂ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਰਾਬਤਾ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

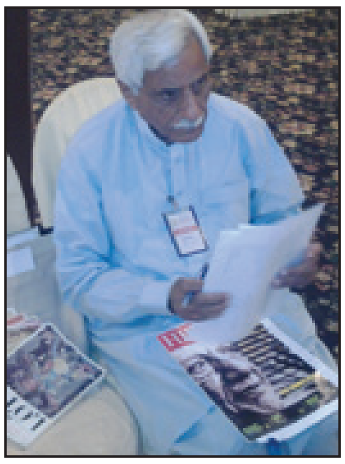

ਅਹਿਮਦ ਸਲੀਮ ਨੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਚਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡੂੰਘੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਬਹੁਤ ਧੂਹ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਹਰ ਵਕਤ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਗੂੰਜਦੀਆਂ ਸੁਣਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਹਿਮਦ ਸਲੀਮ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਕਰੀਬਨ 100 ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ, ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਤਿਹਾਸ, ਕਲਾ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਬਾਰੇ ਖੂਬ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡੂੰਘੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਬਹੁਤ ਧੂਹ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਹਰ ਵਕਤ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਗੂੰਜਦੀਆਂ ਸੁਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ 1970ਵਿਆਂ ਅਤੇ 80ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਅਹਿਮਦ ਸਲੀਮ ਦਾ ਘਰ ਸਾਹਿਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹਰ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧੰਨ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜਿੰਨਾ ਵੱਧ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਨਾ ਹੀ ਸਾਹਿਤ ਲਈ ਮੁਆਫਕ ਹੈ।

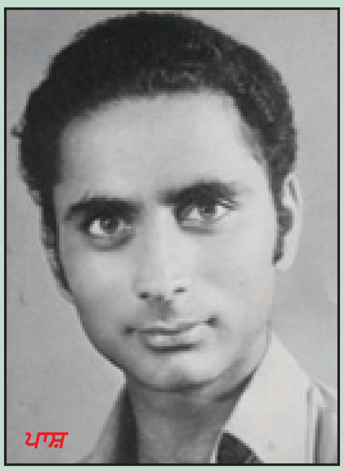
ਪਾਸ਼

ਪਾਸ਼ ਅਤੇ ਅਹਿਮਦ ਸਲੀਮ

ਇਨਕਲਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰ ਪਾਸ਼ ਨੇ 1970ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਅਹਿਮਦ ਸਲੀਮ ਦੇ ਨਾਂ ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖੀ ਸੀ ਜੋ ਬੜੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਈ। ਅਹਿਮਦ ਸਲੀਮ ਮੁਤਾਬਕ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪਾਸ਼ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਵੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਵੀ। ਉਸ ਵਕਤ ਪਾਸ਼ ਦੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਬੜੀ ਚੜ੍ਹਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਚੁਫੇਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਵਿਤਾ 'ਚ ਲੋਕ-ਦਰਦ ਅਤੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋਏ ਪਏ ਸਨ।

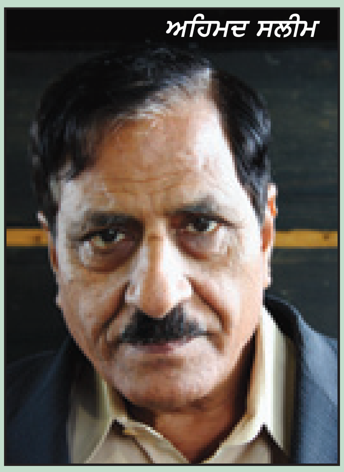
ਅਹਿਮਦ ਸਲੀਮ

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਇਕ-ਦੋ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੋ। 'ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ' ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕਾਲਮ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 25 ਅਪਰੈਲ 2015 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-165

ਪਾਉਂਦਾ ਵੰਡੀਆਂ ਕਿੱਥੇ ਤਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਏ,
ਸੌੜੀ ਸੋਚ ਦਾ ਅੱਜ ਇਨਸਾਨ ਯਾਰੋ।
ਜਿੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਸੁਆਹ ਬਣਨਾ,
ਉਹ ਵੀ ਵੰਡਿਆ ਦੇਖੋ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਯਾਰੋ!

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-163

ਕੋਈ ਮੁਰਮਰੇ, ਕੋਈ ਖਿੱਲ੍ਹਾਂ
ਬੱਕਲੀਆਂ ਕੋਈ ਕਢਵਾਈ ਜਾਵੇ।
ਭੱਠੀ ਵਾਲੀ ਪਾ ਪਰਾਗਾ
ਦਾਤੀ ਨਾਲ ਹਿਲਾਈ ਜਾਵੇ।
ਭੁੱਜੇ ਦਾਣਿਆਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ
ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲਲਚਾਈ ਜਾਵੇ।
ਵਾਰੀ ਸੁੱਧੇ ਭਰ ਕੇ ਪੱਲੇ
ਹਰ ਕੋਈ ਘਰ ਨੂੰ ਜਾਈ ਜਾਵੇ।
ਟਾਵੀਂ ਟੱਲੀ ਜੋ ਰਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ
ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਮੁੱਕਦੀ ਜਾਵੇ।
-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ
ਫੋਨ: 91-98783-37222

ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ
ਕਦੇ ਭੱਠੀਆਂ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ ਆਉਂਦਾ।
ਭੁੱਜੇ ਹੋਏ ਮੱਕੀ, ਛੋਲੇ ਚੱਬਣਾ
ਬੱਚਿਆਂ-ਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸੀ ਮਨ ਭਾਉਂਦਾ।
ਸਮੇਂ ਨੇ ਬਦਲੇ ਸ਼ੌਕ ਐਸੇ
ਕਿ ਕੁਰ-ਕੁਰੇ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਏ।
ਪੌਪ ਕੌਰਨ ਤੇ ਸਬ-ਵੇਅ ਆ ਗਏ
ਹੁਣ ਮੁਰਮੁਰੇ-ਖਿੱਲ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਏ।
'ਸ਼ਿਵ' ਹੁਣ ਕਿਸ ਦੇ ਗੀਤ ਲਿੱਖੂ
ਭੱਠੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੜੀ ਦੂਰ।
'ਪੀੜਾਂ ਦੇ ਪਰਾਗੇ ਕਿੱਥੋਂ ਭੁੰਨਾਊ
ਚਾਹੇ ਟੁਰ ਜਾਏ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰ।'
-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੂਰੀ
ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-162

ਨੰਗ-ਧੜੰਗੇ ਢਿੱਡ ਪਿਆ ਨਾ ਝੁਲਕਾ
ਉਠ ਜਾਗ ਕਚਰਾ ਫਰੋਲਣ ਨਿਆਣੇ।
ਜੋ ਲੱਭਿਆ ਸੋ ਪੇਟੇ ਪਾਇਆ
ਵਿਚੋਂ ਚੁਗ ਸੁੱਟੇ ਹੋਏ ਜੂਠੇ ਖਾਣੇ।
ਕਚਰਾ ਚੁਗਿਆ, ਕਬਾੜੀਆਂ ਲੁੱਟਿਆ
ਮੁੱਲ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਤੱਕ ਛੋਟੇ ਨਿਆਣੇ।
ਫਿਰ ਵੀ ਤੇਰਾ ਸ਼ੁਕਰ ਮਨਾਉਂਦੇ
ਸੌਂ ਜਾਂਦੇ ਜਦੋਂ ਭੁੱਖਣ ਭਾਣੇ।
-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੂਰੀ

ਕਾਵਿ-ਵਿਅੰਗ

ਕ੍ਰਿਕਟ

ਮਿੱਤਰ ਆਖਿਆ-ਕਾਕੇ ਨੇ ਦੁਖੀ ਕੀਤੈ ਚਿੱਤ ਲਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਦਾ।
ਜੁੰਡੇ ਪੁੱਟਦਾ ਹੈ ਸਹਿਪਾਠੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਕਰਦਾ।
ਹੀਰੋ ਹਾਂਡੇ 'ਤੇ ਘੁੰਮਦਾ ਬਣ ਹੀਰੋ ਸੜਕਾਂ ਕੱਛਦਾ ਹੋਇਆ ਰਗੜਾਈ ਕਰਦਾ।
ਮੈਚ ਖੇਡਣ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦਾ ਇਉਂ ਜਾਵੇ ਨਾਦਰ ਦਿੱਲੀ 'ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰਦਾ।
-ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੈਲਵੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ॥ ਸਿਰੁ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ॥ ਇਤੁ ਮਾਰਗਿ ਪੈਰੁ ਧਰੀਜੈ॥ ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨ ਕੀਜੈ॥

ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਸਾਜਨਾ ਦਿਹਾੜੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

Azad Driving School

English, Hindi, Punjabi, Urdu language, experienced instructors. We have lady instructors too. We teach teens too, Ask for special teen package, with class room and behind the wheel. We have Saturday and Sunday teens program too.

We teach driving car in North West Chicagoland suburbs.

Two Locations

100 S. Atkinson Rd., Grays Lake. IL 60030

209 Butter Field Rd., Vernon Hill, IL 60061

Ph: 847-308-5411 or 847-548-8367

www.azaddriving.com

Providing all driving school services - Adult, Senior Citizen and Teen programs.

ਵਲੋਂ: ਮੱਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਢਿੱਲੋਂ ਪਰਿਵਾਰ

ਰਾਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਮਨਦੀਪ ਚਾਹਲ, ਅਮਨਦੀਪ ਅਤੇ ਕਿਰਨ, ਸੋਨੀ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਢਿੱਲੋਂ

ਸ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ 937-206-4674

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ

ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਵਧਾਈ

ਵਲੋਂ

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ (ਓਹਾਇਓ)

ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਪਰਿਵਾਰ

ਫਿਲਮ 'ਨਾਨਕ ਸ਼ਾਹ ਫ਼ਕੀਰ' ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ...

ਸਮੀਖਿਆ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਨਮ-ਸਾਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸਾਖੀਆਂ ਚੁਣ ਕੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਫ਼ਿਲਮ 'ਨਾਨਕ ਸ਼ਾਹ ਫ਼ਕੀਰ' ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਅਤੇ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਭੰਵਰਾਂ ਅਤੇ ਵਰੋਲਿਆਂ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਹੈ। ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਭੰਵਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇਜ਼ ਹਨ। ਇਹ ਹੈ ਵੀ ਸੁਭਾਵਿਕ। ਵਿਸ਼ਾ ਹੀ ਏਨਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਗੁਲਾਬ ਦੀ ਪੱਤੀ ਵਰਗਾ ਨਾਜ਼ੁਕ ਲਫ਼ਜ਼ ਵੀ ਸਹੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਨਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਤਿਕਾਰ, ਸ਼ਰਧਾ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਜ਼ਰਬ ਆਉਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਬਰਾਬਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਫ਼ਿਲਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਵਜੋਂ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਲ ਬਿਤਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਬਾਬ ਦੀਆਂ ਸੁਰਾਂ ਦੇ ਰਸ ਵਿਚ ਡੁਬੋ ਕੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਇਲਾਹੀ ਨਾਦ ਘੋਲਿਆ।

ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮੁੱਚੀ ਫ਼ਿਲਮ 'ਨਾਨਕ ਸ਼ਾਹ ਫਕੀਰ' ਦਾ ਸਾਰੰਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ-ਇਲਾਹੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਰੱਖਦੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਪੱਥਰਾਂ ਵਰਗੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਪੰਜਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਰੂਹ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੋਹੜ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਿੱਧਾਂ ਅੰਦਰ ਘਰ ਕਰ ਗਏ ਹੰਕਾਰ ਦੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਸੰਘਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫੋਕੇ ਕਰਮ-ਕਾਂਡਾਂ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭੱਜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਹੀ '੧ਓ' ਦੇ ਨਾਦ ਵਿਚ ਵਿਸਮਾਦ ਅਵੱਸਥਾ ਵਿਚ ਵਿਚਰ ਰਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਫ਼ਿਲਮ ਦੇਖਦੇ ਸਮੇਂ ਫ਼ਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਕੰਡਾ ਦਿਲ ਵਿਚ ਚੁੱਭਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਬੂਬ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਲੋਅ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਜ਼ਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, "ਰੰਗ ਮੰਚ ਉਤੇ ਖੇਡਣ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਲਿਖੇ ਗਏ ਨਾਟਕਾਂ ਅਤੇ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਅਭਿਨੈ ਦਾ ਸੰਜੋਗ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ, ਰੂਹਾਨੀ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਸਾਬਿਤ ਹੋਣਗੇ।"

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਫਿਲਮ ਦੀ ਇਕ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹੋਈ। ਫ਼ਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਕਾ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਗੱਲਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ। ਸ. ਸਿੱਕਾ ਮੁਤਾਬਕ ਏਡਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਹੀ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਸੁਪਨ-ਅਵੱਸਥਾ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਲਾਹੀ ਨੂਰ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਛਵੀ ਦੇ ਨਕਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਸਨ। ਬਸ ਓਹੀ ਇਲਾਹੀ ਨੂਰ ਦੀ ਝਲਕ ਫ਼ਿਲਮ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਬਣੀ।

ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ-ਸਿੱਕਾ ਜੀ, ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਫ਼ਿਲਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਫ਼ਿਲਮ 'ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ' ਦੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਦੀ ਚਮਕ ਤਾਂ ਨਹੀਂ? ਸਿੱਕਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ-ਉਹ ਫ਼ਿਲਮ ਕਮੱਰਸ਼ੀਅਲ ਐਂਗਲ ਤੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਫ਼ਿਲਮ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਦੀ ਕਮਾਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਾਤੀ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਦੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਫ਼ਿਲਮ 'ਨਾਨਕ ਸ਼ਾਹ ਫ਼ਕੀਰ' ਵਿਚ ਕੈਮਰੇ ਦੀ ਅੱਖ ਨੂੰ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਦੀ ਅੱਖ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਦਾ ਰੋਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਐਕਟਰ ਆਰਿਫ਼ ਜ਼ਕਰੀਆ ਇਸ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਮੌਕੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ-ਮੈਂ ਇਸ ਯਾਤਰਾ 'ਚ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕੋਈ ਵਿਲੱਖਣ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਪੈਗੰਬਰੀ ਜਲਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਣਦਿਆਂ ਬਿਤਾਇਆ। ਇਕ ਪੈਗੰਬਰ ਨਾਲ ਰਹਿ ਕੇ ਆਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਕਿੰਨੀ ਉਚ-ਅਵੱਸਥਾ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣਗੇ, ਉਸ ਦੀ ਤਾਂ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਸ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਦਿਖ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਬੁਲੰਦੀ ਨੂੰ ਐਕਟਰ (ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ) ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸਫ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟਰ ਨੂੰ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਦਾ ਕਦ, ਬੁਲੰਦੀ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ-ਅਵੱਸਥਾ ਦੀ ਉਚਾਈ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਨੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਫ਼ਿਲਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਕਾ ਜੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ-ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਗ੍ਰਾਫ਼ਿਕਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਿਛਾੜੀ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਿਰਫ਼ ਪੈਰ ਟਿਕਾਉਣਾ ਹੀ ਸਾਬਿਤ ਹੋਈ, ਬੈਠਣ ਦਾ ਹੀਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪੇ ਕਰ ਲਿਆ। ਫ਼ਿਲਮ ਵਿਚ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਰੂਪ ਗ੍ਰਾਫ਼ਿਕਸ ਘੱਟ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵੱਧ ਲੱਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰੀ ਜੁਗਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਫੇਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਸੰਵਾਦ ਬੋਲਦੇ ਵੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰੱਬੀ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਵਰੋਸਾਏ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਕਸ਼ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹੱਸਮਈ ਪੈਗ਼ੰਬਰੀ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਯਤਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਕੈਮਰਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਪਕੜ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਪੈਗ਼ੰਬਰੀ ਰੂਹਾਂ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਰੂਹਾਨੀ ਓਹਲੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੂਹਾਨੀ ਓਹਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਮੱਤ ਨਾਲ ਤਾਰ-ਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਬੂਬ ਨੇ 'ਰੂਹਾਨੀ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ' ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮਾਤਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾ, ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ, ਬੀਬੀ ਸੁਲੱਖਣੀ ਵਰਗੀਆਂ ਬੇਜੋੜ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਿਲਮ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕਲਾ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦੇ ਹੋਰ ਬਥੇਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨੇ।

ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਦੀ ਪੱਧਰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਕੁਝ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਿਲਮ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬੱਚੇ ਮੋਨੇ ਕਿਉਂ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਖ਼ਿਆਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋਣਾ ਇਹ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦਿਖਾਏ ਹੀ ਕਿਉਂ ਗਏ ਹਨ!

ਇਕ ਦਰਸ਼ਕ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ-ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਹਿਣਾ ਵੀ ਮਾੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾੜਾ ਕਹਿਣਾ ਵੀ ਮਾੜਾ, ਚੁੱਪ ਬਿਹਤਰ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਦਰਸ਼ਕ ਨੇ ਗੱਲ ਹੀ ਨਿਬੇੜ ਦਿੱਤੀ-ਦੇਖੋ ਜੀ ਸਿੱਕਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫ਼ਿਲਮ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖੀ ਹੈ ਨਾ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਲਿਖੀ ਵੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੈ, ਬਣਾਈ ਵੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ। ਹੁਣ ਚੰਗਾ ਮਾੜਾ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਸੋਚ ਲਵੋ।

ਇਕ ਦਰਸ਼ਕ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਕਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫ਼ਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ 'ਰਿਸਰਚ' ਕਰਵਾਈ ਸੀ, ਪਰ ਫ਼ਿਲਮ ਦੇਖ ਕੇ ਸਿੱਕਾ ਜੀ ਦਾ ਇਹ ਕਥਨ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਇਕ ਦਰਸ਼ਕ ਨੇ ਫ਼ਿਲਮ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਪੱਖੋਂ ਬੜੀ ਸਿਫ਼ਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਪੋਸਟ ਸਕ੍ਰਿਪਟ: ਚਲੋ ਠੀਕ ਹੈ, ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ, ਬਲਿਊ ਸਕਰੀਨ ਆਦਿ ਨਾਲ ਮਨਚਾਹੇ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਸੀਨ ਫ਼ਿਲਮਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਨਿਰੀ ਤਕਨੀਕ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਫ਼ਿਲਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ, ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਵੀ ਤਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹਿਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿਆਣੇ ਦੇ ਬੋਲ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ-ਅਗਰ ਸੋਨੇ ਦੀ ਛੁਰੀ ਹੱਥ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਢਿੱਡ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਾੜ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

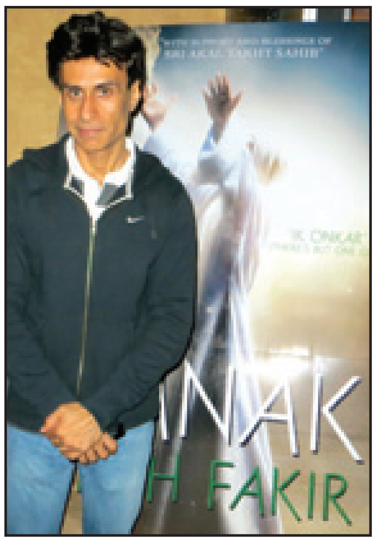

ਫ਼ਿਲਮ ਵਿਚ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਜੀ ਦਾ ਰੋਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਰਿਫ਼ ਜ਼ਕਰੀਆ

ਫ਼ਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਕਾ ਪ੍ਰੈਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਇਨਕਲਾਬ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਫੋਟੋ ਫੀਚਰ

23 ਮਾਰਚ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ- ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਗੁਰੂ ਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਨੇਹੀ ਗੁਲਸ਼ਨ ਸ਼ਰਮਾ (ਗੈਲਵੈਸਟਨ, ਟੈਕਸਸ) ਨੇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਨ ਹਿਤ ਭੇਜੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਸੂਰਬੀਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀਆਂ ਉਹ ਹਸਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੀ ਲੋਕਾਈ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਚਿਤਵਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਿਤ ਮੁਤਾਬਕ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ। 'ਇਨਕਲਾਬ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ' ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਹਰ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵੰਗਾਰਿਆ, ਸਗੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀਆਂ ਚੂਲਾਂ ਢਿੱਲੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 'ਆਪਣੇ' ਲੀਡਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਡਟ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਅੱਜ ਵੀ ਲੱਖਾਂ-ਕਰੋੜਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੋਧਿਆਂ ਵਲੋਂ ਮਘਾਈ ਚਿਣਗ ਤੋਂ ਉਠ ਖਲੋਣ ਦਾ ਸੇਕ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਲੋਕ-ਪਿਆਰ ਡੁੱਲ੍ਹ-ਡੁੱਲ੍ਹ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

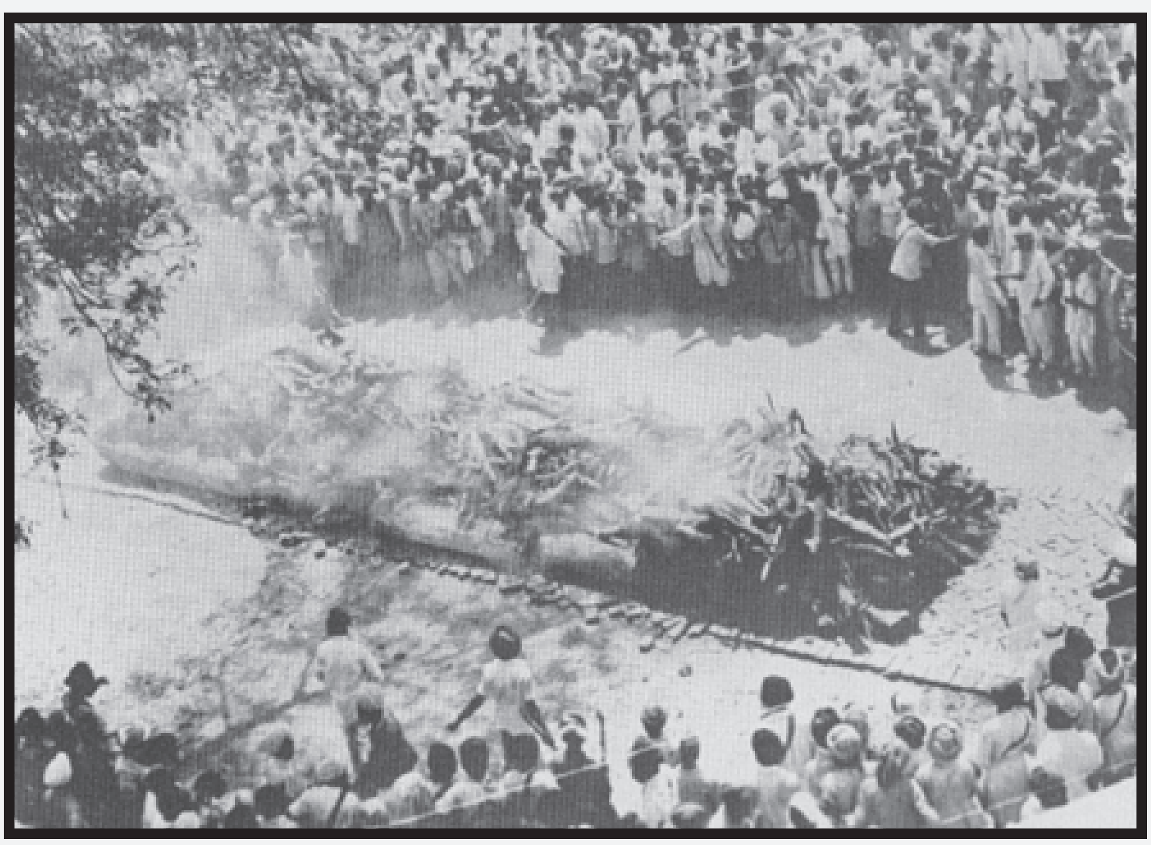

ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਗੁਰੂ ਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੀ ਦੁਰਲੱਭ ਫੋਟੋ ਅਤੇ (ਹੇਠਾਂ) ਤਿੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਫੋਟੋਆਂ।

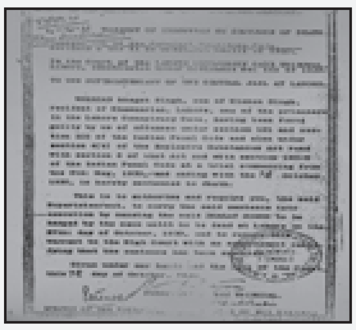

ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਾਕਮਾਂ ਵਲੋਂ ਫਾਂਸੀ ਲਾਉਣ ਲਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਜਾਰੀ ਕਾਲੇ ਵਰੰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ।

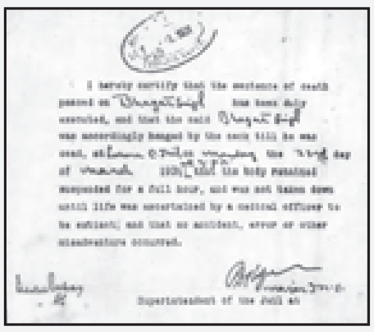

I hereby certify that the sentence of death passed on Bhagat Singh has been duly executed, and that the said Bhagat Singh was accordingly hanged by the neck till he was dead, ... day of March 1931, and the body remained suspended for a full hour, and was not taken down until life was ascertained by a medical officer to be extinct; and that no accident, error or other misadventure occurred.

Superintendent of the Jail at

ਫਾਂਸੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਲੋਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ।

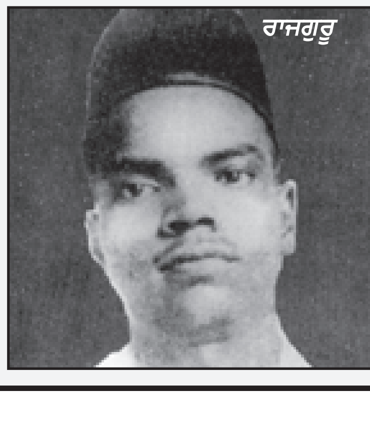

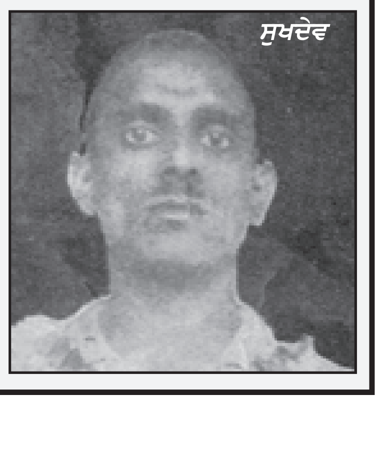

ਸੰਗੀਤ ਸਮਰਾਟ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ
ਫੋਨ: 510-415-3315

ਪੈਸੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਯਾਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਜਾਂ ਉਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿ ਕੇ ਪੈਸਾ ਹੋਰ ਕਮਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੈਸੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਲਾ ਤੇ ਕ੍ਰਿਤ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਤੇ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਨੱਚ ਕੋਈ ਹੇਠਾਂ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਤੇ ਢੋਲ ਚੁਬਾਰੇ 'ਤੇ ਵੱਜਣ ਲੱਗ ਪਵੇ। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਖਾਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਭਾਵੇਂ ਲਗਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂ ਤੇ ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਨੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤੇ ਕਲਾ ਦੀ ਗਲਵੱਕੜੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਉਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂ ਉਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਿਆਣੇ ਲੋਕ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਕੰਜਰਖਾਨਾ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਉਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਨੇ ਇੱਜ਼ਤ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿਵਾਇਆ, ਸਗੋਂ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਪਹਿਨਣ, ਵਿਚਰਨ, ਕਮਾਉਣ ਤੇ ਆਪਣਾ ਮੁੱਲ ਪੁਆਉਣ ਦਾ ਹੁਨਰ ਵੀ ਉਸੇ ਨੇ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤਾ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਜਿਸ ਹਸਤੀ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਸਮਰਾਟ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਪੂਰੇ ਚੌਂਤੀ ਸਾਲ ਵਿਚਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਨਾਲੇ ਜਿਸ ਜੈ ਦੇਵ, ਬਬਲੂ ਦੀ ਇਸ ਵਕਤ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਾਈ ਹੈ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਾਇਕਾਂ ਲਈ ਮਹਿੰਗੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਹਨ, ਉਹ ਕਦੇ ਚਰਨਜੀਤ ਨਾਲ ਤੇ ਉਹਦੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। 'ਸਾਗਾ' ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਉਣ, ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਬੈਂਕ' ਦੀ ਬੁਲੰਦੀ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਹੂਜਾ ਕਿਹਾ ਕਰਦਾ ਸੀ, 'ਜਾਓ! ਅਸ਼ੋਕ ਨੂੰ ਚਾਹ ਪਿਆ ਕੇ ਲਿਆਓ।' ਜੈ ਦੇਵ ਹੋਰੀਂ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਵੀਕਾਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੀਸੀ ਦਾ ਇਹ ਬੇਰ ਤੋੜਨ ਵਾਲੇ ਉਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਹਨ।

ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਲਾਣਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੁਰਾਹੇ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਫੂਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੇ, ਜੇ ਗਾਇਕ ਵਪਾਰੀ ਬਣ ਗਏ ਨੇ, ਜੇ ਨਿਮਰਤਾ ਤੇ ਸਾਦਗੀ ਨਾਲੋਂ ਫਤੂਰ ਤੇ ਫੁਕਰਾਪਨ ਸਿਰ ਨੂੰ ਆਣ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਕਿ ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਵਟਣਾ ਲਾਉਣ ਦੀ ਤਾਕ ਵਿਚ ਹੈ; ਮਤਲਬ, ਕਈ ਵਿਚਾਰੇ ਗਾਇਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਅਖਵਾਉਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਪੰਨਾ ਨਾਲ, ਸੋਹਣ ਲਾਲ, ਜਸਵੰਤ ਭੰਵਰਾ ਤੇ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਨਰੂਲਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਵੰਡ ਤੋਂ ਮਗਰਲੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਮੁਲੰਕਣ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਚਰਨਜੀਤ ਅਹੂਜਾ ਦੀ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਬਣਨ ਪਿਛੋਂ ਖੰਨੇ ਵਿਚ ਅਮਰ ਨੂਰੀ, ਸੰਗੀਤਾ ਅਹੂਜਾ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮਿੱਠਾ ਕਰਦੀ ਹੋਈ।

ਰਤਾ ਇਕਾਗਰ ਚਿੱਤ ਹੋ ਕੇ ਦੇਖੋ-ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਹੇਠ 'ਦਿਲ ਸਾਫ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ' ਨਾਲ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਕਿਥੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸ਼ਿੰਦਾ ਨੂੰ 'ਜਿਓਣਾ ਮੌੜ' ਨਾਲ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਣ ਵਾਂਗ ਹਾਲਾਤ ਕੀਹਨੇ ਬਣਾਏ ਸਨ, ਚਮਕੀਲੇ ਦੇ ਹਿੱਟ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਕੀ ਰਾਜ਼ ਸੀ, ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ 'ਚਿੱਠੀਏ ਨੀ ਚਿੱਠੀਏ' ਨਾਲ ਕਿਥੇ ਅੱਪੜਿਆ ਸੀ, 'ਜਦ ਵਿਛੜੇਂਗੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜੂ'ਗਾ' ਨਾਲ ਬੁੱਗੇ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਬ੍ਰੇਕ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਦੁਰਗੇ ਰੰਗੀਲੇ ਨੂੰ 'ਖੁਫੀਆ ਜਸ਼ਨ' ਨਾਲ ਚਰਨਜੀਤ ਨੇ ਕੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਕਮਲਜੀਤ ਨੀਰੂ ਦੇ ਹਿੱਟ ਹੋਣ ਦੇ ਕੀ ਰਾਜ਼ ਹਨ। ਹੰਸ ਰਾਜ ਹੰਸ, ਸਰਦੂਲ ਸਿਕੰਦਰ ਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਤਾਂ ਆਹੂਜਾ ਨੇ ਹੀ ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ ਹਨ, ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਸੌਦਾ ਫਿਰ ਕਈ ਥਾਂ ਮਿਲਣ ਤੇ ਵਿਕਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਬੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ, ਦਵਿੰਦਰ ਖੰਨੇਵਾਲਾ, ਸਵਰਨ ਸਿਵੀਆ, ਸੰਜੀਵ ਆਨੰਦ, ਜਸਵੀਰ ਗੁਣਾਚੌਰੀਆ ਤੋਂ ਲਾਲ ਅਠੌਲੀ ਵਾਲੇ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਗੀਤਕਾਰ ਪਹਿਲੀ ਆਰਤੀ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਦੀ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਉਤਾਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੋਹਰਤ ਦੀ ਤਿੱਲੇ ਵਾਲੀ ਜੁੱਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਪੁਆਈ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਸੀ।

1994 ਵਿਚ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੌਂਕੀ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ। ਵਿਚਕਾਰ ਹਨ ਦਵਿੰਦਰ ਖੰਨੇਵਾਲਾ, ਪਿਛੇ ਹਨ ਦੇਬੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ ਤੇ ਖੱਬੇ ਗਾਇਕਾ ਕਮਲਜੀਤ ਨੀਰੂ।

ਇਕ ਅੰਕੜਾ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ ਕਿ 'ਜਿਓਣਾ ਮੌੜ' ਸੁਰਿੰਦਰ ਸ਼ਿੰਦੇ ਦਾ ਹਿੱਟ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਸਰਦੂਲ ਸਿਕੰਦਰ ਕੋਲ ਖੰਨੇ ਸਾਂਭੀ ਪਈ ਹੈ। 'ਜਿਓਣਾ ਮੌੜ' ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਦੇ ਦੀ ਸਿਖਰ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਚਿੱਟੀ ਅੰਬੈਸਡਰ ਕਾਰ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਦੀ ਵੇਚੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ 'ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀ ਲਾਰੀ' ਚੜ੍ਹਨ ਪਿਛੋਂ ਸਰਦੂਲ ਨੇ ਇਹ ਕਾਰ ਉਸ ਤੋਂ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਖਰੀਦੀ ਤੇ ਉਹਨੇ ਇਹ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਸਾਂਭੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਨੈਪੋਲੀਅਨ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਦੇ ਖਤ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਮੇਰਾ ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ 1981-82 ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਡੀ ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ ਕਲਿਪ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਦਰਿਆਗੰਜ ਦੀ ਭਰਤ ਰਾਮ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਸਟੂਡੀਓ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਖਾਣਾ ਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ 'ਜਿਓਣਾ ਮੌੜ' ਅਤੇ ਮਾਣਕ ਦਾ 'ਜੁਗਨੀ ਯਾਰਾਂ ਦੀ' ਉਹਦੇ ਸੰਗੀਤ ਹੇਠ ਹਿੱਟ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਲਬਾਂ 'ਤੇ ਸਨ, ਤੇ ਉਦੋਂ ਉਹਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸੰਵਾਦ ਸੁਣਿਆ, "ਅਸ਼ੋਕ, ਆ ਜਾ, 'ਕੱਠੇ ਖਾ ਲੈਨੇ ਆਂ ਖਾਣਾ।" ਰੋਟੀ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਇਕ ਹੀ ਖਾਧੀ ਸੀ, ਪਰ ਮਹਾਨ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਨਾਲ ਹੱਥ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਿਲਣ ਦੀ ਥਾਂ ਜੁੜ ਹੀ ਗਿਆ ਸੀ।

ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਘਟਨਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਐਚ.ਐਮ.ਵੀ. ਵਰਗੀ ਵੱਡੀ ਗ੍ਰਾਮੋਫੋਨ ਕੰਪਨੀ ਬਿਰਲਾ ਗਰੁਪ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਈ। ਆਰ.ਪੀ.ਜੀ. (ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੋਇਨਕਾ) ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਟੇਪਾਂ ਤੇ ਤਵਿਆਂ ਉਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਚਰਨਜੀਤ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਫੋਟੋਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜੋ ਗੋਇਨਕਾ ਵਲੋਂ ਇਕ ਖਾਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਮੈਂ 'ਦਿੱਲੀ ਡਾਇਰੀ' ਬਣਾ ਕੇ ਜਦੋਂ ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ ਕੋਲ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਹੱਸ ਪਏ, 'ਤੂੰ ਬੰਗਿਆਂ ਦੀ ਡਾਇਰੀ ਲਿਖ, ਅਜੇ ਨਿਆਣੈਂ... ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਛਾਲਾਂ ਨਾ ਮਾਰ।' ਖੈਰ! ਇਹ ਡਾਇਰੀ ਛਪਣ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਵੱਡੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਸੰਗੀਤਕ ਪੱਖ ਮੇਰੇ ਨਾਂ ਇੰਤਕਾਲ ਵਾਂਗ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਫਿਰ ਘਰ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਐਚ.ਐਮ.ਵੀ. ਤੇ ਉਥੇ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਾਲ ਇਹ ਖਾਹ-ਮਖਾਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੰਦਰ ਦੇਵ ਥਰੀਕਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਦੁਹਾਈਆਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜਨਾਨੀਆਂ ਦੇ ਮੋਢਾ ਮਾਰ ਕੇ ਲੰਘਣਾ ਤਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਬੰਦਾ ਜੁੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਥਾਂ ਸਿਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ; ਇਵੇਂ ਨਿਆਣ-ਬੁੱਧੀ ਨਾਲ ਇਕ ਗੀਤ ਮੇਰਾ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋ ਗਿਆ ਉਹਦੇ ਸੰਗੀਤ ਹੇਠ, ਪਰ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਕੁ ਮੈਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਫਿੱਟ ਲਾਹਨਤ ਪਾਉਣਗੇ; ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਂ ਸ਼ਰੀਕੇ ਵਿਚੋਂ ਹਨ, ਉਹ ਜੱਖਣਾ ਤੇ ਦਫ਼ਾ ਪੁੱਟ ਦੇਣਗੇ। ਊਂ ਉਸ ਦੋ-ਗਾਣੇ ਦੇ ਬੋਲ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸ ਦਿੰਨਾਂ, 'ਜਦੋਂ ਦਾ ਜੱਟ ਫੇਰ ਗਿਆ ਹੱਥ, ਬੜਾ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਲਾਉਂਦੀ ਆਂ।' ਘਰ ਵਿਚ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੇ ਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਕੋਲ ਬੋਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਹੱਸ ਪਿਆ, 'ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਤਾਂ ਤੂੰ ਹੈ ਨ੍ਹੀਂ, ਪਰ ਝੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਧਰੋਂ ਦੀ ਹੋ ਕੇ ਚੱਕ'ਤੇ'। ਨਾਲ ਹੀ ਅੱਗ ਦੀ ਨਾਲ ਬਣ ਗਿਆ, 'ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸਿਆਣਾ ਸਮਝਦਾ ਸੀ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਲੁੱਚਾ ਨਿਕਲਿਆ। ਹੈਦਾਂ ਦੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਾ ਮੁੜ ਕੇ ਆਵੀਂ।' ਅਹਿਸਾਸ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੁਪੇੜ ਇਕ ਪਾਸੇ ਵੱਜੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੂੰਹ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਲਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਫਿਰ ਬਲੂ ਸਟਾਰ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੇਰੀ ਸੋਚ 'ਤੇ ਕੁਝ ਅਸਰ ਹੋਇਆ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਹੀ ਲੋਕ ਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਹਰੀਸ਼ ਜੈਨ ਨੇ ਸਟਾਰ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਦਾਖ਼ਲਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਦਾ 'ਚੱਕਰ' ਐਲ.ਪੀ. ਅਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਦਾ 'ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਕਾਲਜੇ ਨੂੰ ਹੌਲ ਪੈ ਗਿਆ, ਸਾਡੀ ਮੁੰਦਰੀ ਵਗਾਹ ਕੇ ਮਾਰੀ' ਸਟਾਰ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਹੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸਨ। ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਜ਼ਰੀਏ ਮੇਰੀ ਹਰੀਸ਼ ਜੈਨ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਅਕਸਰ ਅਸੀਂ ਤੇ ਜੈਨ ਦਾ ਭਰਾ ਅਸ਼ੋਕ ਵੀ ਪਹਾੜਗੰਜ ਦੇ 'ਅਪਸਰਾ ਹੋਟਲ' ਠਹਿਰਦੇ। ਮੇਰਾ ਖਰਚ-ਪਾਣੀ ਆਹੂਜੇ ਵੱਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਮੈਂ ਇਸੇ ਅਪਸਰਾ ਹੋਟਲ ਵਿਚੋਂ ਬਚ ਕੇ ਨਿਕਲਿਆ ਸਾਂ।

ਫਿਰ ਦੋ-ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਪੂਨਮ ਬਾਲਾ (ਜੋ ਪੂਰਨ ਸ਼ਾਹਕੋਟੀ ਦੀ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਸੀ ਤੇ ਗਾਉਂਦੀ ਬਹੁਤ ਸੁਰੀਲਾ ਸੀ, ਪਰ ਰੰਗ ਤੋਬਾ ਤੋਬਾ) ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਿਲਾਇਆ ਤਾਂ ਚਰਨਜੀਤ ਹੱਸ ਪਿਆ, "ਮੈਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਲਿਆਇਐਂ ਕਿ ਇਹਨੂੰ ਗਵਾਉਣ।" ਮੈਂ ਕਿਹਾ, "ਸੁਣੋ ਤਾਂ ਸਹੀ।" ਖੈਰ, ਆਵਾਜ਼ ਪਸੰਦ ਆ ਗਈ, ਸਾਡੇ ਲਾਗੇ ਕਾਹਮੇ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਰੂਪ ਕਾਹਮਾ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਲਿਖੇ ਚਾਰ ਗੀਤ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਬੋਲੀ ਯਾਦ ਹੈ,

ਚਿੱਟੀ ਘੱਗਰੀ ਦਾਜ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ
ਉਤੇ ਪੁਆਈਆਂ ਤਾਰਾਂ।
ਮਾਂ ਤੇਰੀ ਦੇ ਨੌਂ ਨਿਆਣੇ
ਭੂਆ ਤੇਰੀ ਦੇ 'ਠਾਰਾਂ।
ਬੋਲੀ ਦੇਹ ਮੁੰਡਿਆ,
ਵਿਕਦੀਆਂ ਵਿਚ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ...।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਝੋਰਾ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਾਹਿਤ ਵੱਲ ਝੁਕ ਗਿਆ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਫਿਰ ਕਈ ਚਿਰ ਪਿਛੋਂ ਸਰਦੂਲ ਸਿਕੰਦਰ ਦੀ ਐਚ.ਐਮ.ਵੀ. ਦੀ ਐਲਬਮ 'ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਨੱਚੀ' ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਗੀਤ 'ਬਿਸ਼ਨ ਕੁਰੇ ਭਾਬੀਏ ਨੀ, ਸਾਨੂੰ ਗਿੱਧੇ ਵਿਚ ਨੱਚਣਾ ਸਿਖਾ ਦੇ' ਚੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਸ਼ੌਂਕ ਨੰਬਰ ਦੋ 'ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ।

ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਕੁਝ ਯਾਦਾਂ ਐਸੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਕਰੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰ ਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦਾ ਭਾਰ ਹੌਲਾ ਕਰਨਾ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਅਸਲੀਅਤ ਤੇ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।

ਹੰਸ ਰਾਜ ਹੰਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਐਲ.ਪੀ. 'ਜੋਗੀਆਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ' ਐਚ.ਐਮ.ਵੀ. ਨੇ ਚਰਨਜੀਤ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਹੇਠ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਗੀਤ ਚੰਨ ਗੁਰਾਇਆ ਵਾਲੇ ਤੇ ਦੇਵ-ਮਲਕੀਤ ਖਾਬਰਿਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਲਿਖੇ ਸਨ। 'ਸੱਸੀ ਸੁੱਤੀ ਨਾਲ ਪਾ ਗਿਓਂ ਜੁਦਾਈ ਪੁੰਨਣਾ', 'ਪੱਲੇ ਪਾ ਗਈਆਂ ਫਕੀਰੀ ਅੱਖਾਂ ਹੀਰ ਦੀਆਂ' ਜਲੰਧਰ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਚੱਲੇ। ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਚਰਨਜੀਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਤਾਂ ਹੰਸ ਦੀ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੀ ਕਿਉਂਕਿ ਫਿਰ ਕਈ ਸਾਲ ਉਹ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਕਹਿਣਾ, "ਉਹਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੈਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਾਂਗਾ, ਉਹ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿਥੇ ਹੈ?" ਫਿਰ 1986-87 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਲਦੇਵ ਮਸਤਾਨੇ ਨੇ ਹੰਸ ਦੀ 'ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ' ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 'ਆਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਕਾਹਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ' ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਨੇ। ਹੰਸ ਪੂਰੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਉਪਰ ਵੱਲ ਖਿਸਕ ਗਿਆ, ਤੇ ਜਦੋਂ ਫਿਰ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਹੇਠ 'ਤੇਰਾ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰ' ਆਈ। 'ਬੱਸਾਂ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੀਆਂ', 'ਸਾਨੂੰ ਕਾਹਨੂੰ ਚਾਹ ਪੁੱਛਦੈਂ', 'ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸੁਣਿਆ ਫਤੂਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ' ਗੀਤ ਸੁਪਰ-ਡੁਪਰ ਹਿੱਟ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਚਰਨਜੀਤ ਬਾਗੋਬਾਗ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਕ ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਇਨਕਲੇਵ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਦਵਾਈਆਂ ਬੈੱਡ 'ਤੇ ਖਿਲਾਰ ਦੇ ਕਿਹਾ, "ਆਹ ਮੈਨੂੰ ਹੰਸ ਨੇ ਖਾਣ ਲਾਇਆ ਹੈ।" ਮੇਰੇ 'ਕਿਉਂ?' ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, "ਵਰਤ ਗਏ ਕਈ ਮੈਨੂੰ ਵੀ।"

'ਮਾਝੇ ਮਾਲਵੇ ਦੁਆਬੇ ਦੀਆਂ ਜੱਟੀਆਂ', 'ਰੀਲਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ', 'ਹੁਸਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕੋ', 'ਸੌਰੀ ਰੌਂਗ ਨੰਬਰ' ਤੇ 'ਸਿੱਖ ਲੈ ਕਲਹਿਰੀਆ ਮੋਰਾ' ਬਾਰੇ ਕਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਸਰਦੂਲ ਸਿਕੰਦਰ ਤੇ ਅਮਰ ਨੂਰੀ ਦੇ ਸੰਗੀਤਕ ਕੈਰੀਅਰ ਵਿਚ ਇਹ ਤੋਹਫ਼ੇ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ। ਹਰ ਵਕਤ ਸਰਦੂਲ ਦੇ ਘਰ ਖੇੜੀ ਤੇ ਖੰਨੇ, ਨੂਰੀ ਦੇ ਘਰ ਰੋਪੜ ਚੱਤੋ ਪਹਿਰ 'ਗੁਰੂ ਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀ' ਨਾਲ ਚਰਨਜੀਤ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸਰਦੂਲ ਨੇ ਫਿਰ ਉਹਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਉਸਤਾਦ ਵੀ ਧਾਰਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਮਾਂ ਸਰਸਵਤੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵਾਂਗ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਦੀ ਫੋਟੋ ਅੱਗੇ ਵੀ ਧੂਫ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਦਣ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਚਰਨਜੀਤ ਨੇ ਖੰਨੇ ਆਉਣਾ ਸੀ, ਸਰਦੂਲ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨਾਲ ਖੰਨੇ ਆਉਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਭੇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ। ਘਰ ਵਿਚ ਤਿਆਰੀ ਵਿਆਹ ਵਾਂਗ ਸੀ। ਸਰਦੂਲ ਤੇ ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਵਾਲੇ ਚੌਕ ਵਿਚ ਜਿਪਸੀ ਲੈ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਗੁਰੂ ਜੀ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਨਾਲ ਬੀਬੀ ਜੀ ਵੀ।" ਫੋਨ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੱਥਾਂ ਵਾਲੇ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਅੱਡੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹੇ, ਫਿਰ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਫੀਅਟ ਕਾਰ ਵਿਚ ਚਰਨਜੀਤ, ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ ਸੰਗੀਤਾ ਤੇ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਲਵ ਤੇ ਕੁਸ਼ ਆਏ ਸਨ। ਊਂ ਘਰ ਵਿਚ ਦਵਿੰਦਰ ਖੰਨੇਵਾਲਾ ਤੇ ਹੋਰ ਨਾਮੀ ਲੋਕ ਸਨ। ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਚਹਿਲ-ਪਹਿਲ ਰਹੀ, ਉਸ ਦਿਨ ਨੂਰੀ ਨੇ ਚਰਨਜੀਤ ਦੀ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਬਣਨਾ ਸੀ। ਰਸਮਾਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਮਾਹੌਲ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਵੀ ਘਰ ਦਾ ਇੱਦਾਂ ਦਾ ਰਿਹਾ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਦੇਵਤਾ ਸ਼ਾਇਦ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਫਿਰ ਸਰਦੂਲ-ਨੂਰੀ ਦੀ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮੈਂ ਚਰਨਜੀਤ ਨੂੰ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ, 'ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ ਯੁੱਗ ਯੁੱਗ ਜਿਉਣ ਭਾਬੀਆਂ।' ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਤੜੱਕ ਤੜੱਕ'। ਹੁਣ 'ਗੁਰੂ ਜੀ' ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਮੱਠੀ ਤਾਂ ਪੈ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਕਿ ਨੂਰੀ ਤੇ ਸਰਦੂਲ ਗ੍ਰਾਫ਼ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਖਿਸਕ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਚਰਨਜੀਤ ਦੀ ਖਿੱਚ ਕਾਇਮ ਹੈ ਤੇ ਉਹਦੀ ਪੈੜ ਦੋਹਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਸਚਿਨ ਤੇ ਪੰਕਜ ਨੇ ਮੱਲ ਲਈ ਹੈ।

ਚਰਨਜੀਤ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਚੇਨ-ਸਮੋਕਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਵਿਚ ਉਹਨੂੰ ਕਦੇ ਪੈੱਗ ਲਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਲਮਰੇਟਾ ਸਕੂਟਰ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਰਿਹਾ। ਇਕ ਵਾਰ ਯਮੁਨਾ ਪਾਰ 'ਮਦਰ ਡੇਅਰੀ' ਕੋਲ ਪੈਂਦੇ ਸੋਨੋਟੋਨ ਸਟੂਡੀਓ ਤੋਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਹੈਲਮਟ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨਗਰ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਬਚਾ ਕੇ ਤੰਗ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਦੀ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 28 ਉਤੇ)

ਗੱਲ ਬਣੀ ਕਿ ਨਹੀਂ

-ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਮੁਰਗੇ ਦੀ ਬਾਂਗ

ਮੁਰਗੀ ਪੁੱਛੇ ਮੁਰਗੇ ਨੂੰ, ਕਿਉਂ ਦੇਨੈਂ ਤੂੰ ਬਾਂਗ।
ਸੁਬ੍ਹਾ ਜਗਾਉਨੈਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਆਥਣੇ ਦੇਂਦੇ ਛਾਂਗ।
ਪਹਿਲਾਂ ਤੈਨੂੰ ਭੁੰਨ ਕੇ ਫਿਰ ਪਾਉਂਦੇ ਨੇ ਪੈਗ,
ਕੁੱਤੇ ਵਾਂਗ ਚਰੂੰਡਦੇ ਨੇ ਫੜ੍ਹ ਕੇ ਤੇਰੀ ਲੈਗ।
ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਕਲਗੀ ਕੱਸੀ, ਚੁੰਝ ਸਾਣ 'ਤੇ ਲਾਈ,
ਪੌਂਚੇ ਦੇ ਵਿਚ ਖੰਭ ਫਸਾ ਕੇ ਮੁਰਗੀ ਗਲ ਨਾ ਲਾਈ।
ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਮੁਰਗਾ ਧੌਣੋਂ ਫੜ੍ਹਿਆ,
ਮੁਰਗੀ ਭਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ, ਫੌਜਾਂ ਮੂੰਹ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ।
ਸਤਿਸੰਗ ਕਰਕੇ ਆਏ ਬਾਬੇ ਜਾ ਪਤੀਲਾ ਚਾੜ੍ਹਨਗੇ,
ਬਲੈਕ ਲੇਵਲ ਦੀ ਪੀ ਕੇ ਬੋਤਲ, ਮੁਰਗਾ ਪੂਰਾ ਪਾੜਨਗੇ।
ਰੱਬ ਹੀ ਜਾਣੇ ਕਦ ਤੱਕ 'ਭੌਰੇ' ਏਦਾਂ ਪਊਗਾ ਮਰਨਾ,
ਦਿੱਲੀ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ, ਕਿੱਥੇ ਲਾਈਏ ਧਰਨਾ!

ਵੈਸਾਖੁ ਭਲਾ ਸਾਖਾ ਵੇਸ ਕਰੇ

ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ, ਕੈਨੇਡਾ

ਦੇਸੀ ਪਰੰਪਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ ਚੇਤ ਜਾਂ ਚੇਤ੍ਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੈਸਾਖ ਸਾਲ ਦਾ ਦੂਜਾ ਮਹੀਨਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੁਲਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਵੈਸਾਖ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਹਾੜ੍ਹੀ ਦੀ ਫਸਲ ਕੱਟ ਕੇ ਸਮੇਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਸਾਖੀ ਅਰਥਾਤ ਵੈਸਾਖ ਦੇ ਚੜ੍ਹਨ ਦੇ ਦਿਨ 'ਤੇ ਮੇਲੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭੰਗੜਾ ਪਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 1699 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਸਾਜ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਸਰੂਪ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਖੰਡੇ-ਬਾਟੇ ਦੀ ਪਹੁਲ ਹਾਸਿਲ ਕਰਕੇ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ਤੋਂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਣੇ ਅਤੇ 'ਆਪੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ' ਕਹਿਲਾਏ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ 'ਬਾਰਹ ਮਾਹਾ' ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠਾਂ ਦੋ ਬਾਣੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਰੁੱਤਾਂ ਸਮੇਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਰਾਗ ਤੁਖਾਰੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਪੰਚਮ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਹਜ਼ੂਰ ਵਲੋਂ ਰਚਿਤ 'ਬਾਰਹ ਮਾਹਾ' ਰਾਗ ਮਾਝ ਵਿਚ। ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਉਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦਾ, ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਅਸਰ ਪੈਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ। ਮਨ ਦਾ ਉਦਾਸ ਹੋਣਾ, ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਖੀਵਾ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਹੁਲਾਸ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਪਸਰੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਣ 'ਤੇ ਵੀ ਮੁਨੱਸਰ ਹੈ।

'ਬਾਰਹਮਾਹਾ' ਬਾਣੀ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੇ ਪਰਵਰਦਗਾਰ! ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪੂਰਬਲੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਕਰਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਸੁੱਖ ਜੋ ਵੀ ਸਹਿਣ ਲਈ ਤੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈਂ, ਉਹੀ ਠੀਕ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਰਚਨਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਰਚੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਜੀਵ ਵਿਚਾਰੇ ਦਾ ਤੇਰੀ ਇਸ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਕੀ ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ? ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਘੜੀ ਵੀ ਜਿਉਣਾ ਦੁਸ਼ਵਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਪਰਮ ਪਿਆਰੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੀਵ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਦੁੱਖ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਨੂੰ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਿਹਰ ਕਰੇ ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਜੀਵ ਨਾਮ-ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਂਦਾ ਰਹੇ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜੀਵ ਵਿਚਾਰੇ ਉਸ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਰਚੀ ਮਾਇਆ 'ਚ ਮਸ਼ਰੂਫ ਹਾਂ ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਉਤਮ ਕਰਮ ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵਸਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਸੁਣਨ ਦੀ ਜੋਦੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦੇਖ ਰਹੀ ਹੈ,

ਤੂ ਸੁਣਿ ਕਿਰਤ ਕਰੰਮਾ
ਪੁਰਬਿ ਕਮਾਇਆ॥
ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਸੁਖ ਸਹੰਮਾ
ਦੇਹਿ ਸੁ ਤੂ ਭਲਾ॥
ਹਰਿ ਰਚਨਾ ਤੇਰੀ ਕਿਆ ਗਤਿ ਮੇਰੀ
ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਘੜੀ ਨ ਜੀਵਾ॥
ਪ੍ਰਿਅ ਬਾਝੁ ਦੁਹੇਲੀ ਕੋਇ ਨ ਬੇਲੀ
ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਾਂ॥
ਰਚਨਾ ਰਾਚਿ ਰਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ
ਪ੍ਰਭ ਮਨਿ ਕਰਮ ਸੁਕਰਮਾ॥
ਨਾਨਕ ਪੰਥੁ ਨਿਹਾਲੇ ਸਾਧਨ
ਤੂ ਸੁਣਿ ਆਤਮਰਾਮਾ॥੧॥
(ਪੰਨਾ ੧੧੦੭)

ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਪੀਹਾ 'ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ' ਬੋਲ ਕੇ ਅਤੇ ਕੋਇਲ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ 'ਕੂ ਕੂ' ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਹੜੀ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਵੈਰਾਗ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਪਰਮਾਤਮ-ਮੇਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੁਰਤਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਟਿਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਭਾਅ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਟਿਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜੀਵ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਜੀਵ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਜੁਗਤਿ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਸਿੱਖ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਜੁਗਤਿ ਰਾਹੀਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਟਿਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੰਸਾਰਕਤਾ ਤੋਂ ਉਤੇ ਉਠ ਕੇ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਉਚੇ ਮਹਿਲ ਵਿਚ ਥਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਜੀਵ ਦਿਨ ਰਾਤ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਰਚਨਾ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੀ ਜੀਵ ਦਾ ਸੱਚਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਰਾਹੀਂ ਮਨੁੱਖ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਕਰਕੇ ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ,

ਬਾਬੀਹਾ ਪ੍ਰਿਉ ਬੋਲੇ ਕੋਕਿਲ ਬਾਣੀਆ॥
ਸਾਧਨ ਸਭਿ ਰਸ ਚੋਲੈ ਅੰਕਿ ਸਮਾਣੀਆ॥
ਹਰਿ ਅੰਕਿ ਸਮਾਣੀ ਜਾ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣੀ
ਸਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਨਾਰੇ॥
ਨਵ ਘਰ ਥਾਪਿ ਮਹਲ ਘਰੁ ਊਚਉ
ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸੁ ਮੁਰਾਰੇ॥
ਸਭ ਤੇਰੀ ਤੂ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ
ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਰੰਗਿ ਰਾਵੈ॥
ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਚਵੈ ਬਬੀਹਾ
ਕੋਕਿਲ ਸਬਦ ਸੁਹਾਵੈ॥੨॥
(ਪੰਨਾ ੧੧੦੭)

ਅੱਗੇ ਫਿਰ ਉਸ ਰਸ-ਭਿੰਨੇ, ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚ ਰਮੇ ਹੋਏ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅੱਗੇ ਇਹ ਸੁਣਨ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਜੀਵ ਤੈਨੂੰ ਇੱਕ ਘੜੀ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਭੁਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਘੜੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਿਸਾਰ ਸਕਦਾ, ਜੀਵ ਉਸ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਤੋਂ ਸਦਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਕਰਨ ਨਾਲ ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜੀਵ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਭਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜੀਵ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਦਾ ਲਈ ਸਾਥੀ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮਨ ਚੈਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਆਇਆਂ, ਉਸ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵਸਾਉਣ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਰੀਰ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਦਾ ਆਤਮਕ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਭਟਕਣ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,

ਤੂ ਸੁਣਿ ਹਰਿ ਰਸ ਭਿੰਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਆਪਣੇ॥
ਮਨਿ ਤਨਿ ਰਵਤ ਰਵੰਨੇ ਘੜੀ ਨ ਬੀਸਰੈ॥
ਕਿਉ ਘੜੀ ਬਿਸਾਰੀ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ
ਹਉ ਜੀਵਾ ਗੁਣ ਗਾਏ॥
ਨਾ ਕੋਈ ਮੇਰਾ ਹਉ ਕਿਸੁ ਕੇਰਾ
ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਰਹਣੁ ਨ ਜਾਏ॥
ਓਟ ਗਹੀ ਹਰਿ ਚਰਣ ਨਿਵਾਸੇ
ਭਏ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਰੀਰਾ॥
ਨਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦੀਰਘ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ
ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮਨੁ ਧੀਰਾ॥੩॥
(ਪੰਨਾ ੧੧੦੭)

ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਅਰਥਾਤ ਮਨੁੱਖ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਧਾਰ ਬੂੰਦ-ਬੂੰਦ ਕਰਕੇ ਵਰਸਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਆ ਕੇ ਮਿਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਇਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਉਸ ਬੇਲੀ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਮਨੁੱਖੀ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਆ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਭਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਭਰਪੂਰ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੀ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ, ਹਰ ਇੱਕ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਉਂ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਨ ਵਿਚ ਵੈਰਾਗ ਉਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਹੇ ਘਟਾ ਬਣ ਕੇ ਛਾਏ ਹੋਏ ਬੱਦਲ! ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰਸਾ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਦਾ ਮੀਂਹ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਵਰਸੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਮੇਰੇ ਮਨ ਅਤੇ ਤਨ ਵਿਚ ਅਨੰਦ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੀ ਵਰਖਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਆਪ ਮਿਹਰ ਕਰਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ,

ਬਰਸੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰ ਬੂੰਦ ਸੁਹਾਵਣੀ॥
ਸਾਜਨ ਮਿਲੇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ
ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਣੀ॥
ਹਰਿ ਮੰਦਰਿ ਆਵੈ ਜਾ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ
ਧਨ ਊਭੀ ਗੁਣ ਸਾਰੀ॥
ਘਰਿ ਘਰਿ ਕੰਤੁ ਰਵੈ ਸੋਹਾਗਣਿ
ਹਉ ਕਿਉ ਕੰਤਿ ਵਿਸਾਰੀ॥
ਉਨਵਿ ਘਨ ਛਾਏ ਬਰਸੁ ਸੁਭਾਏ
ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਸੁਖਾਵੈ॥
ਨਾਨਕ ਵਰਸੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ
ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਘਰਿ ਆਵੈ॥੪॥
(ਪੰਨਾ ੧੧੦੭)

ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਖਿੜਾਉ ਜਾਂ ਮੌਲਣ ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਇਸੇ ਅਸਰ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ 'ਬਾਰਹ ਮਾਹਾ' ਰਾਗੁ ਤੁਖਾਰੀ ਵਿਚ ਵੈਸਾਖ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਮੌਲਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵੈਸਾਖ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਮਨ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਲਗਰਾਂ ਨੂੰ ਕੂਲੇ-ਕੂਲੇ ਨਵੇਂ ਪੱਤਰ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਰ-ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਲੀ ਹੋਈ ਦੇਖ ਕੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵਿਛੜੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਧੂਹ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿਚ ਖੜੀ ਉਸ ਦਾ ਰਸਤਾ ਤੱਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ/ਜੋਬਨ ਦੇਖ ਕੇ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸੁਆਮੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦੀ ਹੋਈ ਉਸ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ! ਮਿਹਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਹਿਰਦੇ ਰੂਪੀ ਘਰ ਵਿਚ ਆਉ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਬਿਖਮ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਕੱਢ ਲਵੋ ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਆਸਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਆਸਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੀਵ-ਆਤਮਾ ਦਾ ਮੁੱਲ ਅੱਧੀ ਕੌਡੀ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਗੁਰੂ ਤੇਰਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਕਰ ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅਮੋਲਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਰਥਾਤ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਆਂਕ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਫਿਰ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਧਰੇ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਵੱਸਦਾ, ਉਸ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਹਿਰਦੇ-ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵੈਸਾਖ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਪਰਮਾਤਮ-ਪਤੀ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਨ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਵਿਚ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

ਵੈਸਾਖੁ ਭਲਾ ਸਾਖਾ ਵੇਸ ਕਰੇ॥
ਧਨ ਦੇਖੈ ਹਰਿ ਦੁਆਰਿ
ਆਵਹੁ ਦਇਆ ਕਰੇ॥
ਘਰਿ ਆਉ ਪਿਆਰੇ ਦੁਤਰ ਤਾਰੇ
ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਅਢੁ ਨ ਮੋਲੋ॥
ਕੀਮਤਿ ਕਉਣ ਕਰੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵਾਂ
ਦੇਖਿ ਦਿਖਾਵੈ ਢੋਲੋ॥
ਦੂਰਿ ਨ ਜਾਨਾ ਅੰਤਰਿ ਮਾਨਾ
ਹਰਿ ਕਾ ਮਹਲੁ ਪਛਾਨਾ॥
ਨਾਨਕ ਵੈਸਾਖੀਂ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਵੈ ਸੁਰਤਿ
ਸਬਦਿ ਮਨੁ ਮਾਨਾ॥੬॥ (ਪੰਨਾ ੧੧੦੮)

'ਬਾਰਹ ਮਾਹਾ ਮਾਂਝ' ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਵੀ ਵੈਸਾਖ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵੈਸਾਖ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਵਿਯੋਗ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਵਿਛੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੀਰਜ ਵਿਚ ਰਹਿ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ? ਅਜਿਹੀਆਂ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀਆਂ ਅਰਥਾਤ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ-ਪਿਆਰੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਮਾਇਆ ਦੇ ਮੋਹ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸਤਰੀ, ਪੁੱਤਰ, ਮਾਇਆ-ਧਨ ਆਦਿ ਕੁਝ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਕੋਈ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਉਂਦਾ, ਸਦੀਵੀ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹਸਤੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਾਥੀ ਹੈ। ਝੂਠੇ, ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਧੰਧੇ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਵਿਆਪ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗ ਕੇ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਫਸਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਨਾਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਕਰਮ ਮਨੁੱਖ ਕੋਲੋਂ ਇਥੇ ਹੀ ਖੋਹ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਪ੍ਰੇਮ-ਸਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਖੁਆਰੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਜਿੰਦੜੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਥੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਓਟ ਆਸਰਾ ਤੱਕ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋਕ-ਪ੍ਰਲੋਕ ਵਿਚ ਵਡਿਆਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅੱਗੇ ਉਸ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੈਸਾਖ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਜੀਵ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜੇ ਹਰੀ-ਸੰਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੋ ਜਾਵੇ,

ਵੈਸਾਖਿ ਧੀਰਨਿ ਕਿਉ ਵਾਢੀਆ
ਜਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਛੋਹੁ॥
ਹਰਿ ਸਾਜਨੁ ਪੁਰਖੁ ਵਿਸਾਰਿ ਕੈ
ਲਗੀ ਮਾਇਆ ਧੋਹੁ॥
ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਨ ਸੰਗਿ ਧਨਾ
ਹਰਿ ਅਵਿਨਾਸੀ ਓਹੁ॥
ਪਲਚਿ ਪਲਚਿ ਸਗਲੀ ਮੁਈ
ਝੂਠੈ ਧੰਧੈ ਮੋਹੁ॥
ਇਕਸੁ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ
ਅਗੈ ਲਈਅਹਿ ਖੋਹਿ॥
ਦਯੁ ਵਿਸਾਰਿ ਵਿਗੁਚਣਾ
ਪ੍ਰਭ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ॥
ਪ੍ਰੀਤਮ ਚਰਣੀ ਜੋ ਲਗੇ
ਤਿਨ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਸੋਇ॥
ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਬੇਨਤੀ
ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਹੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ॥
ਵੈਸਾਖੁ ਸੁਹਾਵਾ ਤਾਂ ਲਗੈ
ਜਾ ਸੰਤੁ ਭੇਟੈ ਹਰਿ ਸੋਇ॥੩॥
(ਪੰਨਾ ੧੩੩-੩੪)

ਤੁਮ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਰਾਤੇ ਸੰਤਹੁ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਿਆਨ

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫

ਤੁਮ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਰਾਤੇ ਸੰਤਹੁ॥
ਨਿਬਾਹਿ ਲੇਹੁ ਮੋ ਕਉ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ
ਓੜਿ ਪਹੁਚਾਵਹੁ ਦਾਤੇ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
ਤੁਮਰਾ ਮਰਮੁ ਤੁਮਾ ਹੀ ਜਾਨਿਆ
ਤੁਮ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ॥
ਰਾਖਹੁ ਸਰਣਿ ਅਨਾਥ ਦੀਨ ਕਉ
ਕਰਹੁ ਹਮਾਰੀ ਗਾਤੇ॥੧॥
ਤਰਣ ਸਾਗਰ ਬੋਹਿਥ ਚਰਣ ਤੁਮਾਰੇ
ਤੁਮ ਜਾਨਹੁ ਅਪੁਨੀ ਭਾਤੇ॥
ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਰਾਖਹੁ ਸੰਗੇ
ਤੇ ਤੇ ਪਾਰਿ ਪਰਾਤੇ॥੨॥
ਈਤ ਊਤ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮ ਸਮਰਥਾ
ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੁਮਰੈ ਹਾਥੇ॥
ਐਸਾ ਨਿਧਾਨੁ ਦੇਹੁ ਮੋ ਕਉ ਹਰਿ ਜਨ
ਚਲੈ ਹਮਾਰੈ ਸਾਥੇ॥੩॥
ਨਿਰਗੁਨੀਆਰੇ ਕਉ ਗੁਨੁ ਕੀਜੈ
ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਜਾਪੇ॥
ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭੇਟੇ
ਮਨ ਤਨ ਸੀਤਲ ਧ੍ਰਾਪੇ॥੪॥

ਬਾਣੀ ਦੇ ਬੋਹਿਥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪੰਚਮ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਉਸ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਭੂ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ- ਤੁਮ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਰਾਤੇ ਸੰਤਹੁ, ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਸੰਤ ਜਨੋ! ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਹੋ, ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਗਏ ਹੋ; ਨਿਬਾਹਿ ਲੇਹੁ ਮੋ ਕਉ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ, ਹੇ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਦਾਤਾਰ ਜੀਉ! ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਤੋੜ ਤੱਕ ਨਿਭ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੱਚੀ ਪ੍ਰੀਤ ਵਿਚ ਜੋੜ ਲੈ ਤਾਂ ਜੋ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਓੜਕ ਤੱਕ ਨਿਭ ਜਾਵੇ।

ਤੁਮਰਾ ਮਰਮੁ ਤੁਮਾ ਹੀ ਜਾਨਿਆ
ਤੁਮ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ॥
ਰਾਖਹੁ ਸਰਣਿ ਅਨਾਥ ਦੀਨ ਕਉ
ਕਰਹੁ ਹਮਾਰੀ ਗਾਤੇ॥੧॥

ਹੇ ਜਗਤ ਦੇ ਪਾਲਣਹਾਰ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਉ! ਜ਼ੱਰੇ-ਜ਼ੱਰੇ ਵਿਚ ਸਮਾਈ ਬੈਠੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ! ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਤੂੰ ਆਪ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈਂ, ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਤੇਰਾ ਭੇਤ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ ਦੂਜਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਹੇ ਜਗਤ ਦੇ ਸਵਾਮੀ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ! ਮੈਨੂੰ ਅਨਾਥ ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਲੈ; ਕਰਹੁ ਹਮਾਰੀ ਗਾਤੇ, ਮੇਰੀ ਸਭ ਭਟਕਣਾ ਮੁਕਾ ਕੇ ਮੇਰੀ ਆਤਮਕ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਉਚੀ ਬਣਾ ਦਿਓ।

ਤਰਣ ਸਾਗਰ ਬੋਹਿਥ ਚਰਣ ਤੁਮਾਰੇ
ਤੁਮ ਜਾਨਹੁ ਅਪੁਨੀ ਭਾਤੇ॥
ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਰਾਖਹੁ ਸੰਗੇ
ਤੇ ਤੇ ਪਾਰਿ ਪਰਾਤੇ॥੨॥

ਹੇ ਮਿਹਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਉ! ਇਸ ਬਿਖੜੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੰਘਣ ਲਈ ਤੇਰੇ ਸੋਹਣੇ ਚਰਨ ਕੰਵਲ ਹੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬੋਹਿਥ ਭਾਵ ਜਹਾਜ ਹਨ; ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਿਖੜੇ ਭਵਜਲ ਤੋਂ ਤੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਰ ਲੰਘਾਉਂਦਾ ਹੈਂ, ਇਹ ਤੇਰਾ ਭੇਤ ਤੂੰ ਆਪ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈਂ, ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸ ਰਾਖਹੁ ਸੰਗੇ, ਆਪਣੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਜਿਸ ਜਿਸ ਜੀਵ ਨੂੰ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੱਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈਂ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਡਭਾਗੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਈਤ ਊਤ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮ ਸਮਰਥਾ
ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੁਮਰੈ ਹਾਥੇ॥
ਐਸਾ ਨਿਧਾਨੁ ਦੇਹੁ ਮੋ ਕਉ ਹਰਿ ਜਨ
ਚਲੈ ਹਮਾਰੈ ਸਾਥੇ॥੩॥

ਹੇ ਬਖਸ਼ੰਦ ਬਖਸ਼ਨਹਾਰ ਪਿਤਾ ਜੀਉ! ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਇਥੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਵੀ ਲੋਕ-ਪ੍ਰਲੋਕ ਵਿਚ ਦੋਹੀਂ ਥਾਂਈਂ ਤੂੰ ਹੀ ਸਭ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈਂ; ਹੇ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ! ਸਾਡਾ ਨਿਮਾਣੇ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਹਰ ਇਕ ਦੁਖ ਵੀ ਅਤੇ ਸੁਖ ਵੀ, ਸਭ ਕੁਝ ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਹੈ; ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਸੰਤ ਜਨੋ! ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਖਜ਼ਾਨਾ ਦਿਓ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਰੁਖਸਤ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਮੇਰਾ ਸਦਾ ਸਾਥ ਦੇਵੇ।

ਨਿਰਗੁਨੀਆਰੇ ਕਉ ਗੁਨੁ ਕੀਜੈ
ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਜਾਪੇ॥
ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭੇਟੇ
ਮਨ ਤਨ ਸੀਤਲ ਧ੍ਰਾਪੇ॥੪॥

ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਗੁਰਦੇਵ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਸੰਤ ਜਨੋ! ਮੈਨੂੰ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਹੀਣ ਅਉਗਣ ਹਾਰ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸਿਫਤਿ ਸਾਲਾਹ ਦਾ ਗੁਣ ਬਖਸ਼ੋ ਜੀ; ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਮਨ ਸਦਾ ਹੀ ਉਸ ਹਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਦਾ ਰਹੇ; ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭੇਟੇ, ਹੇ ਨਾਨਕ! ਗੁਰੂ ਸੰਤ ਦੀ ਮਿਹਰ ਸਦਕਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਅਤੇ ਤਨ ਸੀਤਲ ਠੰਢੇ-ਠਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤੇ ਉਹ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਪਸ਼ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

-ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ
ਫੋਨ: 916-687-3536

ਵਿਸਾਖੀ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦਾ ਸਮਾਜਕ ਤੇ ਮਹਾਤਮੀ ਸਰੂਪ

ਜੀਵਨ ਦੇ ਉਚੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਲਗਾਤਾਰ ਇਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਜ ਨਿਰੰਤਰ ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ, ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਬਾਹਰ ਉਹ ਸਦਾ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਵਿਰਾਟ ਗੋਦ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਖਾਸਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਪਰੀਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਓ ਵਿਚ ਆਏ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਟੱਕਰ ਵਿਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤਰਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਸਾਰੀਆਂ, ਤਬਾਹੀਆਂ, ਮੁੜ ਉਸਾਰੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਸਿਲਸਿਲਾ ਚਲਦਾ

ਤੇਜਵੰਤ ਮਾਨ (ਡਾ.)

ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਭਵ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ, ਸਾਹਰੀ, ਕਰਤਾਰੀ, ਮਹਾਤਮੀ, ਪਰਉਪਕਾਰੀ, ਮੇਲ ਮਿਲਾਪੀ, ਚਾਅ-ਮਲ੍ਹਾਰੀ ਨੈਤਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਅਨੁਭਵ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਹੰਕਾਰੀ, ਦੁਰਾਚਾਰੀ, ਆਤਮਘਾਤੀ, ਜ਼ੁਲਮੀ, ਕਾਮੀ, ਕਰੋਧੀ, ਲੋਭੀ ਭਾਵਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਰੋਧ ਜੁਟ ਦਾ ਉਹ ਸੰਵਾਦੀ ਹੱਲ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ, ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਦੀ ਸਮਾਜੀ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮੀ ਪਹਿਚਾਣ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਦਾ ਹੈ।

ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਤਿਓਹਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦਾ ਅੰਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੇਲਾ ਸ਼ਬਦ ਮੇਲ ਤੋਂ ਹੀ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਮੇਲੇ ਜਿਥੇ ਜੀ ਪਰਚਾਵੇ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹਨ, ਉਥੇ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਸੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਵਸੋਂ ਕਿਰਸਾਨੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੇਲੇ ਰੁੱਤ ਅਤੇ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਜਾਂ ਕਟਾਈ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੇਲਿਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਮੌਸਮਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨਾਲ ਵੀ ਹੈ। ਵਿਸਾਖੀ ਸਰਦੀ ਦੇ ਅੰਤ ਅਤੇ ਗਰਮੀ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਵਾਲੀ ਸਰਦੀ ਦੇ ਅਰੰਭ ਅਤੇ ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਸੰਤ ਅਤੇ ਹੋਲੀ ਨਾ ਗਰਮੀ ਨਾ ਸਰਦੀ, ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਰੁੱਤ ਦੇ ਤਿਓਹਾਰ ਹਨ।

ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉਤੇ ਹਾੜੀ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਵਾਢੀ ਨਾਲ ਹੈ। 'ਜੱਟਾ ਆ ਗਈ ਮੇਖ, ਕਚੀ ਪੱਕੀ ਨਾ ਦੇਖ' ਦੀ ਲੋਕ ਉਕਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਣਕਾਂ ਦੀ ਵਢਾਈ ਦਾ ਢੋਲ ਵੱਜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਰਸਾਨ ਦੀ ਕੋਠੀ ਦਾਣੇ ਆ ਜਾਣ ਦੀ ਵੱਡੀ ਆਸ ਬੱਝਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮੀਂਹ ਕਣੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਣਾ-ਫੱਕਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਜੁਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਰਪੂਰ ਫਸਲ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਆਸ ਉਸ ਵਿਚ ਹੱਸਣ-ਖੇਡਣ ਦਾ ਚਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਚਾਓ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮੀ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਟ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ੁਕਰਾਨੇ ਲਈ ਉਹ ਮੇਲੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੂਰਜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਵੈਸਾਖ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਦਿਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੈਸਾਖ ਦੀ ਸੰਗਰਾਂਦ ਨੂੰ ਮੇਖੀ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ ਲੋਕ ਚੰਗੇ ਨਛੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਨੇੜਲੇ ਮਹਾਤਮੀ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਟ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਮੂਹਕ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਇਸ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਨਾਲ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੀ ਜੁੜਦੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਇਹ ਮੇਲਾ ਗੁਰ

ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਨਾਨਕਿਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਭਰਨ ਲੱਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਹੁਣ ਨਾਨਕਿਆਣੇ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਧਰਤੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਪਰ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਅਨੁਆਈ ਹਰ ਸਾਲ ਵੈਸਾਖ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਨਾਨਕਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਸੰਗਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ 1559 ਈ. ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ 84 ਪਾਉੜੀਆਂ ਵਾਲੀ ਬਾਉਲੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬਣਵਾਈ ਤਾਂ ਭੱਲਾ ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਈ ਪਾਰੋ ਪਰਮਹੰਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵੱਡਾ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਸੱਦਿਆ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1571 ਈ. ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਅਕਬਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਪੁਰਬ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ। ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਦੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਮੇਲਾ ਸਥਾਨਕ ਅਨੁਸ਼ਠਾਨ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਮਹਾਤਮ ਵੀ ਸਥਾਨਕ ਸਰੋਵਰਾਂ, ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਲਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ। ਹਰ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਸੰਗਰਾਂਦ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਥਾਨਕ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਮੇਲੇ ਲੱਗਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ।

'ਵੈਸਾਖਿ ਧੀਰਨਿ ਕਿਉ ਵਾਢੀਆ' ਦੇ ਗੁਰ ਵਾਕ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਰਸਾਨ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਲਈ 'ਵੈਸਾਖ ਸੁਹਾਵਾ ਤਾਂ ਲਗੈ ਜਾ ਸੰਤੁ ਭੇਟੈ' ਦਾ ਮਹਾਤਮੀ ਸਰੂਪ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਭਾਗ ਬਣ ਗਿਆ। ਰਾਜਸੀ ਉਥਲ-ਪੁੱਥਲ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵੇਗ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਸੰਦ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਿਰਾਵਟਾਂ ਲੈ ਆਂਦੀਆਂ। ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕਿਲ੍ਹਾ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਇਕ ਵੱਡਾ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ 29 ਮਾਰਚ 1699 ਈ. ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕੀਤਾ। ਮਸੰਦ ਅਤੇ ਖਾਲਸ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਲਈ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਾ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਾਧਿਆ। ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿਚ ਲੋਕ ਰਾਜ ਸੰਕਲਪ ਵਜੋਂ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਗਿਆ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪੰਜ ਕਿਲ੍ਹੇ ਅਨੰਦਗੜ੍ਹ, ਲੋਹਗੜ੍ਹ, ਕੇਸਗੜ੍ਹ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਲਗੜ੍ਹ ਉਸਾਰ ਕੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ। 1708 ਈ. ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਲਸਈ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਦਾ ਟਕਰਾਓ ਦਿੱਲੀ ਸਲਤਨਤ ਨਾਲ ਵੱਧਦਾ ਗਿਆ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਸਲਤਨਤ ਦਾ ਪਤਨ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਖਾਲਸਈ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਦਾ ਟਕਰਾਓ ਬਾਹਰੀ ਦੁਰਾਨੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਖਾਲਸੇ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹੋ ਗਿਆ। 10 ਅਪਰੈਲ 1765 ਈ. ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਇਕੱਠ ਦੇ ਗੁਰਮਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਲਾਹੌਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਸੁਤੰਤਰ ਖਾਲਸਾ ਗਣਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਮੁੜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਰ ਵਿਸਾਖੀ ਉਤੇ ਇਕੱਠ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤੇ ਪਾਸ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ 1805 ਈ. ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਇਕ ਪੁਰਖਾ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨੇ ਗੁਰਮਤੇ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਬਤ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੀ ਅਤੇ ਮਿਸਲਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਗਣਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਅਪਰੈਲ 1919 ਈ. ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦਾ ਸਾਕਾ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਆਦਰਸ਼ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਿਨ ਨਿਹੱਥੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਇਕੱਠ ਉਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ ਨੇ ਗੋਲਾਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੀ ਇਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮਿਸਾਲ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਰੱਖੀ।

ਸਮੇਂ ਦੇ ਫੇਰ ਨਾਲ ਲੋਕ ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਹੁਣ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਅੱਜ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਨਿਜੀ ਵਧੇਰੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਨੇ ਕਿਰਤ ਆਧਾਰਤ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਆਧਾਰਤ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਮੇਲ ਦੀ ਥਾਂ ਹੁਣ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਮੂਹਕ ਕਿਰਤ, ਸਮੂਹਕ ਹੱਸਣ-ਖੇਡਣ, ਸਮੂਹਕ ਸੋਚ ਦਾ ਦੌਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਸੰਗਤ, ਪੰਗਤ, ਮੇਲ ਦੀ ਥਾਂ ਨਿਜੀ ਹਉਮੈ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇਪਨ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੇਲੇ ਤਿਓਹਾਰਾਂ ਦਾ ਵਪਾਰੀਕਰਨ, ਰਾਜਸੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਮਸ਼ੀਨ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਸਾਖੀ ਦਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਕਣਕਾਂ ਵੱਢਦੇ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਕੰਬਾਈਨਾਂ ਨਾਲ ਫਸਲ ਕੱਟਣ ਦੀ ਰੀਤ ਵਿਚੋਂ ਮੇਲਾ ਸ਼ਬਦ ਕਿਵੇਂ ਨਿਕਲੇਗਾ? ਜਦੋਂ ਢੋਲ ਦੀ ਥਾਂ ਅਰਥਹੀਣ ਪੌਪ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖੇਤਾਂ ਖਿਲਵਾੜਾਂ ਤੋਂ ਸੁੰਗੜ ਕੇ ਕਲੱਬ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਉਤੇ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਾਂ ਫੇਰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਧੌਂਸ ਜਮਾਉਣ ਲਈ ਟਰੱਕਾਂ-ਟਰਾਲੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਢੋਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਰਾਜਸੀ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ। ਹੁਣ ਵਿਸਾਖੀ 'ਤੇ ਹੋਏ ਇਕੱਠ ਉਤੇ ਸਰਬਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੂਹਕ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਸਗੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਬੜ੍ਹਕਾਂ ਸੁਣਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਮੇਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਮੇਲੇ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮੀ ਸਰੂਪ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਸ ਦਾ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀਕਰਨ ਸਰੂਪ ਵੀ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਹੋਰ ਵਿਗੜਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੁਸ਼ਟ ਦਮਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸਾਖੀ 1699 ਦੇ ਇਕੱਠ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਿਸਾਖੀ 1999 ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੁਨਹਿਰੀ ਵਰਕਾ ਜੋੜਨ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਇਦ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਕਣਕ ਦੀ ਵਾਢੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੌਸਮੀ ਤਿਓਹਾਰ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਨਾ ਦੇ ਸਕੀਏ।

#

ਧੰਨਾ ਵਡਭਾਗਾ

ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਮੱਧ ਕਾਲ ਵਿਚ ਉਭਰੀ ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਭਗਤ ਆਪਣੀ ਭਗਤੀ-ਭਾਵਨਾ ਸਦਕਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਾਤਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਲਾਕਾਈ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਹੱਦਬਸਤ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਵਿਚਰਨ ਵਾਲੇ ਇਹ ਮਹਾਪੁਰਖ ਆਪਣੀ ਸਰਬ ਕਲਿਆਣੀ ਸੋਚ ਸਦਕਾ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਹਾਮੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਥਾਹ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਮਾਲਕ

ਰਮੇਸ਼ ਬੱਗਾ ਚੋਹਲਾ
ਫੋਨ: 91-94631-32719

ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਵਡਮੁੱਲੇ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਬਚਨ ਉਚਾਰਣ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ-ਸੁਣ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਲੋਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਲੋਕ ਨੂੰ ਸੁਹੇਲਾ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਖਰੇਵੇਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਟੇਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ 'ਤੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਟੇਕ ਸਦਕਾ ਹੀ ਇਹ ਭਗਤ ਉਸ ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੋਚ ਪੱਖੋਂ ਉਚੇ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਪੱਖੋਂ ਸੁੱਚੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਚਾਲ ਸੰਸਾਰੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਨਿਰਾਲੀ ਬਣੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਚਾਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੀਜੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੀ ਪਾਵਨ ਬਾਣੀ ਅਨੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੀ 14ਵੀਂ ਪਾਉੜੀ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰਦੇ ਹਨ,

ਭਗਤਾ ਕੀ ਚਾਲ ਨਿਰਾਲੀ ਚਾਲਾ ਨਿਰਾਲੀ
ਭਗਤਾਹ ਕੇਰੀ ਬਿਖਮ ਮਾਰਗਿ ਚਲਣਾ॥
ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਅਹੰਕਾਰ ਤਜਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ
ਬਹੁਤੁ ਨਾਹੀ ਬੋਲਣਾ॥ (ਪੰਨਾ 918)

ਇਸ ਨਿਰਾਲੀ ਚਾਲ ਕਾਰਨ ਭਗਤਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰੀਆਂ ਦਾ ਜੋੜ ਘੱਟ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਖਮ ਮਾਰਗ ਦੇ ਪਾਂਧੀ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਸੰਸਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਤਾਉਣ ਜਾਂ ਅਜ਼ਮਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕੋਝਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪ ਫੜੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦਿਆਂ ਚੌਥੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਇੰਜ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ,

ਹਰਿ ਜੁਗ ਜੁਗ ਭਗਤ ਉਪਾਇਆ
ਪੈਜ ਰਖਦਾ ਆਇਆ ਰਾਮ ਰਾਜੇ॥

ਸਿਦਕਦਿਲੀ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰੇਮਾ-ਭਗਤੀ ਜਦੋਂ ਆਪਣੀ ਸਿਖਰ ਛੋਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਕਤ ਰੱਬ ਨੂੰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਕਰਨੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਗੁਲਾਮੀ ਰੱਬ ਨੂੰ ਧੰਨੇ ਭਗਤ ਦੀ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭੋਲੇਪਨ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸੱਜਣ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਜੱਟਕੀ ਜ਼ਿੱਦ ਤੇ ਅਟੱਲ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਰੱਬੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਨੱਕੇ ਮੁੜਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਗਤ ਧੰਨਾ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ 21 ਅਪਰੈਲ ਸੰਨ 1416 ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਟਾਂਕ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਧੁਆਨ ਵਿਖੇ ਭਾਈ ਭੋਲਾ ਤੇ ਮਾਤਾ ਧੰਨੋ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਭਗਤ ਧੰਨਾ ਜੱਟ ਦਾ ਸ਼ੁਮਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਦਕਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਕਾਰ (ਕਿਰਤ) ਵੱਲ ਅਤੇ ਦਿਲ ਯਾਰ (ਪ੍ਰਭੂ) ਵੱਲ ਲਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਗਨ ਸਦਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦਰਸ਼ਨ ਹੀ ਕੀਤੇ ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਬਣਾ ਲਿਆ।

ਭਗਤ ਧੰਨਾ ਜੱਟ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਖੀ-ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਰੁਚੀਆਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਭਗਤ ਧੰਨਾ ਜੱਟ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਦਾ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ਮਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਪੰਡਿਤ ਨੂੰ ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦਿਆਂ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪੂਜਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਪੰਡਿਤ ਤੋਂ ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਉਸ ਪੰਡਿਤ ਨੇ ਭਗਤ ਧੰਨਾ ਜੱਟ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਸਤਾਂ ਦਕਸ਼ਣਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਜੋ ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਸਹਿਜ ਹੀ ਦੇਣੀਆਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈਆਂ। ਪੰਡਿਤ ਨੇ ਇਕ ਸਾਧਾਰਣ ਪੱਥਰ ਭਗਤ ਧੰਨਾ ਜੱਟ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸਿਦਕੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਲਗਨ ਵਾਲੇ ਭਗਤ ਨੇ ਉਸ ਸਾਧਾਰਣ ਪੱਥਰ (ਭਗਵਾਨ ਸਮਝ ਕੇ) ਦਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੇ-ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਭੋਗ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਪੱਥਰ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ ਮਿਲਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਭਗਤ ਨੇ ਆਪ ਵੀ ਕੁਝ ਖਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਭਗਤ ਧੰਨਾ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਹੱਠ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਸਵੀਂ ਵਾਰ ਦੀ ਤੇਰਵੀਂ ਪਾਉੜੀ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੀ ਹੈ,

ਠਾਕੁਰ ਨੋ ਨ੍ਹਵਾਲਿ ਕੈ
ਛਾਹਿ ਰੋਟੀ ਲੈ ਭੋਗੁ ਚੜ੍ਹਾਵੈ।
ਹਥਿ ਜੋੜਿ ਮਿਨਤਿ ਕਰੈ
ਪੈਰੀ ਪੈ ਪੈ ਬਹੁਤੁ ਮਨਾਵੈ।
ਹਉ ਭੀ ਮੁਹੁ ਨ ਜਠਾਲਸਾਂ
ਤੂ ਰੁਠਾ ਮੈ ਕਿਹੁ ਨਾ ਸੁਖਾਵੈ।
ਗੋਸਾਈ ਪਰਤਖਿ ਹੋਇ ਰੋਟੀ ਖਾਹਿ
ਛਾਹਿ ਮੁਹਿ ਲਾਵੈ।
ਭੋਲਾ ਭਾਉ ਗੋਬਿੰਦੁ ਮਿਲਾਵੈ।

ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਬਸੰਤ ਰਾਗ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਕਰਣੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਭਗਤ ਧੰਨਾ ਜੀ ਨੂੰ 'ਧੰਨਾ ਸੇਵਿਆ ਬਾਲ ਬੁਧਿ' ਕਹਿ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂ-ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਗ 487 ਉਪਰ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਆਪਣੇ ਇਕ ਹੋਰ ਪਾਵਨ ਸ਼ਬਦ ਦੀਆਂ ਅੰਤਲੀਆਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਵੇਂ ਨਾਨਕ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ,

ਇਹ ਬਿਧਿ ਸੁਨਿ ਕੈ ਜਾਟਰੋ
ਉਠਿ ਭਗਤੀ ਲਾਗਾ॥
ਮਿਲੇ ਪ੍ਰਤਖਿ ਗੁਸਾਈਆ ਧੰਨਾ ਵਡਭਾਗਾ॥

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਵਨ ਪੰਕਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਭਗਤ ਧੰਨਾ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਸਮਝ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵਸਾਉਣ ਨਾਲ ਜਿਥੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੂਰਵਕਾਲੀ ਭਗਤਾਂ (ਨਾਮਦੇਵ, ਰਵਿਦਾਸ ਅਤੇ ਸੈਣ ਆਦਿ) ਨੇ ਰੱਬੀ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਭਗਤੀ ਦੀ ਇਹ ਵਿਧੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਾਲੀ ਭਗਤੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਖਿਆਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ-ਦੀਦਾਰੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਅਤੇ ਨਿਆਰੇ ਭਗਤ ਦੇ ਕਾਰਜ ਵੀ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਲੈ ਲਏ ਸਨ। ਗੋਪਾਲ ਵਲੋਂ ਨਿਭਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਭਗਤ ਧੰਨਾ ਜੀ ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ,

ਗੋਪਾਲ ਤੇਰਾ ਆਰਤਾ॥
ਜੋ ਜਨ ਤੁਮਰੀ ਭਗਤਿ ਕਰੰਤੇ
ਤਿਨ ਕੇ ਕਾਜ ਸਵਾਰਤਾ॥1॥ ਰਹਾਉ॥

ਭਗਤ ਧੰਨਾ ਜੀ ਦੀ ਧੰਨਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਕੁਝ ਧਾਰਮਿਕ ਰਹਿਬਰ ਔਰਤ ਨੂੰ ਭਗਤੀ-ਮਾਰਗ ਲਈ ਰੁਕਾਵਟ ਮਹਿਸੂਸਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਉਹ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਆਖ ਰਹੇ,

ਘਰ ਕੀ ਗੀਹਨਿ ਚੰਗੀ॥
ਜਨੁ ਧੰਨਾ ਲੇਵੈ ਮੰਗੀ॥

ਔਰਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਜਿਹੀ ਸਤਿਕਾਰਤ ਤੇ ਨੇਕ ਸੋਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਭਗਤ ਧੰਨਾ ਜੀ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਅਤੇ ਫਬਵਾਂ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਬਾਣੀ ਕੇ ਬੋਹਿਥ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਜਦੋਂ ਇਲਾਹੀ ਬਚਨਾਂ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਛੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਗਿਆਰਾਂ ਭੱਟਾਂ, ਚਾਰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਿਕਟਵਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਦਰਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਇਕ (ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ) ਲੜੀ ਵਿਚ ਪਰੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਭਗਤ ਧੰਨਾ ਜੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਬਦ (ਦੋ ਰਾਗ ਆਸਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ) ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਲਏ ਸਨ। ਭਗਤ ਧੰਨਾ ਜੀ ਆਪਣੀ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ 15 ਦਸੰਬਰ 1502 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਪਰਲੋਕ ਸਿਧਾਰ ਗਏ।

ਭਗਤ ਧੰਨਾ ਜੱਟ ਦਾ ਇਕ ਚਿੱਤਰ

ਪੈਸਾ ਸਭ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਨਈਂ...

ਮੂੰਹ ਆਈ ਬਾਤ

ਮੇਜਰ ਕੁਲਾਰ ਬੋਪਾਰਾਏਕਲਾਂ
ਫੋਨ:916-273-2856
www.boparaisudhar.com

ਮੇਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਇਕ ਪਾਠਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨਾਲ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਮਿੱਤਰਤਾ ਦੀ ਗੰਢ ਹੋਰ ਕੱਸੀ ਗਈ। ਇਹ ਬਾਈ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਵੱਲੋਂ ਭਰੇ ਪੇਪਰਾਂ ਨਾਲ ਇੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ। ਭਰਾ ਤੋਂ ਜਿੰਨੀ ਮਦਦ ਹੋਈ, ਉਹਨੇ ਕੀਤੀ ਤੇ ਫਿਰ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਈ ਫਿਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਰੁੜ-ਖਿੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰੀਂ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਾਈ ਦੇ ਦੋ ਧੀਆਂ ਤੇ ਇਕ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਲਈ ਟਰੱਕ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਖਬਾਰ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕੀਨ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜਦੋਂ ਬਾਈ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਅੱਥਰੂ ਆ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਸ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਿਹਾ, "ਪੜ੍ਹਨਾ-ਲਿਖਣਾ ਉਹਦਾ ਬਚਪਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਸੀ ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੇ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੀ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ ਹੋ।

ਬਾਈ ਜੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਬੇਟਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਗਿਲਾ ਕੀਤਾ, "ਕੁਲਾਰਾ! ਤੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੇਟੇ ਤਾਂ ਵਿਆਹੁਣ ਵਾਲੇ ਨੇ।"

ਮੈਂ ਕਿਹਾ, "ਬਾਈ ਜੀ! ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੁਰਸਿੱਖ ਜਵਾਈ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।"

"ਆਪਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਸਿੱਖ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ।" ਬਾਈ ਨੇ ਕਿਹਾ।

"ਬਾਈ ਜੀ! ਗੁਰਸਿੱਖ ਬਣਾਉਣਾ ਕੋਈ ਡਰਾਇੰਗ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੋ ਦਿਲ ਚਾਹੇ, ਬਣਾ ਧਰਿਆ। ਗੁਰਸਿੱਖ ਤਾਂ ਦਿਲ ਦੇ ਸ਼ੌਂਕ ਅਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਹੀ ਬਣੀਦਾ ਹੈ।" ਖੈਰ! ਬਾਈ ਆਪਣੀ ਵੱਡੀ ਧੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਆਪਣਾ ਜਿਹੜਾ ਗੁਰਸਿੱਖ ਜਵਾਈ ਲੱਭਿਆ, ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਮੈਨੂੰ ਸੁਣਾਈ...

...ਬਾਈ ਕੁਲਾਰ! ਵੱਡੀ ਧੀ ਸੁੱਖੀ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਸਿੱਖ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਵੀ ਕਈ ਥਾਂ ਮੁੰਡੇ ਦੇਖੇ ਪਰ ਗੱਲ ਨਾ ਬਣੀ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸੇ ਕੰਮ ਇੰਡੀਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਪਿੰਡ ਗਿਆ ਤਾਂ ਘਰੇ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਕਰਵਾਇਆ। ਜਿਹੜਾ ਪਾਠੀ ਸਿੰਘ ਸੀ, ਉਹ ਪਿੰਡ ਦਾ ਹੀ ਸੀ। ਪਾਠ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਗੱਲੀਂ ਲੱਗ ਜਾਣਾ। ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਧੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਪਾਠੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਾਠ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹਦਾ ਮੁੰਡਾ ਹੈ ਛੇ ਫੁੱਟ ਲੰਮਾ, ਸੋਹਣਾ ਸੁਨੱਖਾ ਤੇ ਗੁਰਸਿੱਖ, ਪਰ ਘਰ ਠੀਕ ਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਮੁੰਡਾ ਦਿਖਾ, ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਮੁੰਡਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਮੀਰੀ-ਗਰੀਬੀ ਤਾਂ ਕਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਦਾਤਾਂ ਨੇ।

...ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਘਰ ਗਏ। ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਬਾਪ ਗਿਆਨੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਦਾ ਇਕ ਹੱਥ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨੇ ਸਾਡਾ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਪਾਣੀ ਛਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਦੇਸੀ ਚਾਹ ਪਾ ਕੇ ਦਿੱਤੀ। ਮੁੰਡੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੰਡਾ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜੇ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ ਕਿ ਮੁੰਡਾ ਵੀ ਆ ਗਿਆ। ਮੁੰਡਾ ਦੇਖ ਕੇ ਰੂਹ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਈ। ਮੁੰਡੇ ਤੋਂ ਦੋ-ਚਾਰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ।

ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਹੱਥ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਲ ਵਿਚਲੀ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਹੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ, "ਖਾਲਸਾ ਜੀ! ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰਾ ਇਹ ਰੂਪ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹੋ, ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦਾ ਸੀ। ਘਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਵਾਹੁੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਘਰ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਕੱਢ ਕੇ ਵੇਚਦਾ ਵੀ ਸੀ। ਬੱਚੇ ਛੋਟੇ ਸਨ, ਘਰਵਾਲੀ ਪੀਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ, ਤਾਂ ਪਾਸੇ ਭੰਨ ਦਿੰਦਾ। ਆਂਢੀ-ਗੁਆਂਢੀ ਵੀ ਤੰਗ ਸਨ, ਪਰ ਮੈਂ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣੇ 'ਸ਼ੌਂਕ' ਪੂਰੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਕਰ ਜਾਂਦੀ, ਤੇ ਕੰਮ ਫਿਰ ਅਗਾਂਹ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ। ਖੇਤੀ ਦਾ ਰਿਮੋਟ ਆੜ੍ਹਤੀਏ ਹੱਥ ਸੀ। ਖੈਰ! ਫਿਰ ਇਕ ਦਿਨ ਭਾਣਾ ਵਰਤਿਆ। ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਵਿਚ ਪੱਠੇ ਕੁਤਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਬੱਸ ਤੀਜੇ ਰੁੱਗ ਹੀ ਆਹ ਹੱਥ ਮਸ਼ੀਨ ਨੇ ਖਿੱਚ ਲਿਆ, ਤੇ ਗੁੱਟ ਤੱਕ ਵੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਪਿੰਡੋਂ ਕਾਰ ਵਾਲਾ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਲੈ ਗਿਆ। ਚਾਰ-ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਪਿਛੋਂ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲੀ, ਤੇ ਘਰ ਆ ਕੇ ਸਾਰੇ ਖੱਲਾਂ-ਖੂੰਜਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਕੱਢ ਕੇ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ। ਬੱਸ, ਮੁੜ ਕੇ ਮੂੰਹ ਨਾ ਲਾਈ। ਘਰਵਾਲੀ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਕੱਟਣ ਦਾ ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਸੀ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਮੇਰੀ ਮਾੜੀ ਆਦਤ ਦਾ ਵੀ ਜੂੜ ਵੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਭਲਾ ਸਮਝਦੀ ਸੀ। ਇਕੱਲੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਔਖਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਮੁੰਡਾ ਮਨਵੀਰ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾ ਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੱਠੇ ਵੱਢਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਤੇ ਮਨਵੀਰ ਪੱਠੇ ਲੈ ਆਉਂਦੇ, ਤੇ ਘਰ ਕੁੜੀਆਂ ਪਸ਼ੂ ਸਾਂਭ ਲੈਂਦੀਆਂ।

ਇਕ ਦਿਨ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ, 'ਭਾਗ ਸਿਆਂ, ਬਾਣੀ ਦੀ ਸੰਥਿਆ ਲੈ ਕੇ ਪਾਠੀ ਬਣ ਜਾ, ਨਾਲੇ ਤਾਂ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਤੇਰਾ ਜੀਵਨ ਸਫ਼ਲਾ ਹੋ ਜਾਊ, ਤੇ ਨਾਲੇ ਘਰ ਦਾ ਖਰਚਾ ਤੁਰਦਾ ਰਹੂ...ਬੱਚੇ ਵਧੀਆ ਪੜ੍ਹ ਜਾਣਗੇ।' ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਵਧੀਆ ਪਾਠੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਹੱਤਕ ਸਮਝਦੇ ਸਨ, ਉਹੀ ਲੋਕ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਬਾਣੀ ਸੁਣਨਾ ਸ਼ਾਨ ਸਮਝਣ ਲੱਗੇ। ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਕਰ ਲਿਆ। ਘਰ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਬਦਲਦੀ ਗਈ। ਮਨਵੀਰ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਣੀ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਜਾਗ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇਹ ਵੀ ਪਾਠੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਕੋਈ ਨਸ਼ਾ ਸਾਡੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਵੜਦਾ।"

ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਕੌੜੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਮਿਠਾਸ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡੋਂ ਵੀ ਇਕ-ਦੋ ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਹੀ ਕੁਝ ਦੱਸਿਆ। ਮੁੰਡੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਵੀ ਖਰਾ ਨਿਕਲਿਆ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਧੀ ਤੇ ਘਰਵਾਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪਿੰਡ ਸੱਦ ਲਿਆ। ਕੁੜੀ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ, ਦੋਵੇਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਆ ਗਏ। ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਕਹਿਣ, 'ਤੂੰ ਕੋਈ ਚੱਜ ਹਾਲ ਦਾ ਘਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ? ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਮੁੰਡੇ ਮੁੱਕ ਗਏ?' ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੇ ਵੱਡਿਆਂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਕਾਕੇ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵਰਗਾ ਹੀ ਘਰ ਲੱਭਿਆ ਹੈ।' ਭਰਾ ਮੂੰਹ ਮੋਟਾ ਕਰ ਗਏ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਜਿਥੇ ਗੱਲ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਚੱਲਦੀ ਹੋਵੇ, ਤੇ ਬਾਣੀ ਉਤੇ ਮੁੱਕਦੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਘਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੋ ਦੱਸਿਆ, ਸਭ ਸੱਚ ਸੀ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ, ਘਰੇ ਹੀ ਮੰਗਣੇ ਦੀ ਰਸਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਤੇ ਵੀਹ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਆਹ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਕੋਈ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਬੁੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਕੁੱਲ ਬਰਾਤੀ ਪੰਜਾਹ ਕੁ ਸਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਹੀ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਦੀ ਰਸਮ ਪੂਰੀ ਕਰਵਾਈ। ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪ ਲਾਵਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਨੀਆਂ ਪਈਆਂ, ਪਰ ਮੈਂ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਲੱਭਿਆ ਸੀ। ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਹੈ। ਕੋਈ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਦੱਸ ਪਾਉਂਦਾ, ਤੇ ਕੋਈ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਪੋਤੇ ਦੀ; ਪਰ ਮੈਂ ਇਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੁਣੀ।

ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ ਪਿਆ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਰਸਭਿੰਨਾ ਕੀਰਤਨ ਹੋਇਆ। ਰਾਗੀ ਢਾਡੀ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਮਿਲਣੀ ਵੀ ਕਰ ਆਏ ਤੇ ਭੋਗ 'ਤੇ ਵੀ ਜਾ ਆਏ। ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਜੀਅ ਨੇ ਰੱਤੀ ਭਰ ਸੋਨਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ, ਨਾ ਹੀ ਮੇਰੀ ਧੀ ਨੂੰ ਸੋਨਾ ਪਾਇਆ। ਸਾਡੇ ਦੋਵਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਆਹ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਮਕ ਨਹੀਂ ਪਈ।

ਜਿਸ ਘਰ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲੇ ਦਾ ਪਾਠ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਘਰ ਪੂਜਣ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੇ ਘਰਵਾਲੀ ਮਹੀਨਾ ਰਹਿ ਕੇ ਆਏ, ਧੀ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਪਿਛੋਂ ਵਾਪਸ ਆਈ। ਮਨਵੀਰ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਨਿਤਨੇਮ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸਿੱਖਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਵੱਡੀ ਧੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਛੋਟੀ ਧੀ ਵੀ ਗੁਰਸਿੱਖ ਲੜਕੇ ਵੱਲ ਉਲਰ ਗਈ, ਉਹਦਾ ਭਾਰ ਵੀ ਸਿਰੋਂ ਲੱਥ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੁੱਤਰ ਅਜੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਜਿਥੇ ਕਹੇਗਾ, ਉਥੇ ਉਹਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਇੱਥੇ ਜਾਂ ਇੰਡੀਆ।

ਮਨਵੀਰ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

"ਬਾਈ ਜੀ! ਤੁਹਾਡੇ ਭਰਾ ਮਨਵੀਰ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ਕਿ ਨਹੀਂ?" ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਬਾਈ ਕੁਲਾਰ! ਬਹੁਤੇ ਰੁਪਏ ਨਾਲ ਬੰਦਾ ਸਿਆਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪਾਸ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਹੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਦੀ ਧੀ ਬਹੁਤੀ ਪੜ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਮੁੰਡਾ ਡਾਕਟਰ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਇੰਡੀਆ ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਕਢਾ ਕੇ ਡਾਕਟਰ ਲੱਭ ਵੀ ਲਿਆ, ਚੰਗੇ ਖਾਨਦਾਨ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਸੀ। ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਇਥੇ ਆ ਗਿਆ। ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਘਰੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ। ਭਰਾ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਟੋਰਾਂ 'ਤੇ ਘੁਮਾਉਣ ਲੈ ਗਿਆ। ਆਪਣੀ ਅਮੀਰੀ ਦੀਆਂ ਵਡਿਆਈਆਂ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗਾ। ਮੁੰਡਾ ਹੋਰ ਖਿਝ ਗਿਆ, 'ਮੈਂ ਕੋਈ ਮਲੰਗਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤ ਹਾਂ ਜਿਹੜਾ ਤੁਸੀਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਪਾਂ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹੋ।' ਬੱਸ ਗੱਲ ਮੁਕਾ, ਮੁੰਡਾ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਭਰਾ ਨੂੰ ਫੜਾ ਕੇ ਇੰਡੀਆ ਜਹਾਜ਼ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਧੀ ਦਾ ਤਲਾਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਪਿੰਡ ਹੀ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ।

ਮਨਵੀਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ, ਤੇਲ ਨਾ ਦੇਖੋ, ਤੇਲ ਦੀ ਧਾਰ ਦੇਖੋ! ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ 'ਭੁੱਖੇ ਦੀ ਧੀ ਰੱਜੀ, ਪਿੰਡ ਉਜਾੜਨ ਲੱਗੀ' ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੱਚ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਭਰਾ ਤਾਂ ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਨੇ ਕਿ 'ਮੁਰਦਾ ਬੋਲੂ, ਕੱਫਣ ਪਾੜੂ'। ਉਏ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਧੀ ਲਈ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਮਾੜੇ ਵੀ ਨਾ ਬੋਲੋ।

ਇਸ ਬਾਈ ਦੇ ਚੰਗੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਸੋਚ ਨੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਕਲਮ ਫੜਾ ਦਿੱਤੀ, ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵਾਰਤਾ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਲਈ।

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਡਾਕ

ਦੇਖ ਕਬੀਰਾ ਰੋਇਆ...

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ 11 ਅਪਰੈਲ ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ "ਦੇਖ ਕਬੀਰਾ ਰੋਇਆ" ਵਿਚ ਮੌਤ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰ-ਬਿੰਦੂ ਗਰਦਾਨ ਕੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਗਿਆਨ ਦੇ ਇਸ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਰਲਗੱਡ ਕਰਕੇ ਉਲਝਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੌਤ ਜੀਵਨ ਦਾ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸੱਚ ਹੈ। ਜਨਮ ਤੋਂ ਮੌਤ ਤੱਕ ਦੇ ਸਫਰ ਨੂੰ ਹੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਝੂਠ, ਸੁਪਨਾ ਜਾਂ ਭਰਮ ਵੀ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ "ਕੂੜੁ ਰਾਜਾ ਕੂੜੁ ਪਰਜਾ ਕੂੜੁ ਸਭੁ ਸੰਸਾਰੁ॥ ਕੂੜੁ ਮੰਡਪ ਕੂੜੁ ਮਾੜੀ ਕੂੜੁ ਬੈਸਣਹਾਰੁ॥ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ); "ਜਗ ਰਚਨਾ ਸਭ ਝੂਠ ਹੈ ਜਾਨਿ ਲੇਹੋ ਰੇ ਮੀਤ॥ (ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ) ਅਤੇ "ਮਾਧਵੇ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਭ੍ਰਮੁ ਐਸਾ॥ ਜੈਸਾ ਜਾਨੀਐ ਹੋਇ ਨ ਤੈਸਾ॥"

ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਭਰਮ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਜੈਸਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਐਸਾ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਹਰ ਪਦਾਰਥ ਨਿਰੰਤਰ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਬਦਲ ਰਹੇ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜੋ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਦਿਸਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਵਿਗਿਆਨੀ ਕੁਐਂਟਮ ਮਕੈਨਿਕਸ ਵਿਚ ਇਸੇ ਉਲਝਣ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਐਸੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਦੇ ਭੁਲੇਖੇ (ਔਪਟਚਿਅਲ ਇਲਿਊਜ਼ਨ) ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਬੱਚਾ, ਜੁਆਨ ਜਾਂ ਬੁਢੇ ਹੋਣ ਦਾ ਬੋਧ ਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਹਰ ਪਲ ਹੋ ਰਹੇ ਬਦਲਾਓ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨਾ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ।

ਵਿਗਿਆਨੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੈਲ ਨਿਰੰਤਰ ਜੰਮਦੇ ਅਤੇ ਮਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਆਖਣਾ ਉਚਿੱਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬਦਲਾਓ ਹੀ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਉਂ ਕਹੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਜਨਮ ਤੋਂ ਮਰਨ ਤਕ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਹੀ ਨਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਯਾਤਰਾ ਜਾਣ ਕੇ ਹੀ ਜੀਉਣਾ ਠੀਕ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖਾ ਸਰੀਰ ਨਿਰਾ ਭਰਮ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਵਾਸਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੱਚ ਵੀ ਹੈ। "ਏਹੁ ਵਿਸੁ ਸੰਸਾਰੁ ਤੁਮ ਦੇਖਦੇ ਇਹੁ ਹਰਿ ਕਾ ਰੂਪੁ ਹੈ ਹਰਿ ਰੂਪੁ ਨਦਰੀ ਆਇਆ॥" (ਅਨੰਦ, ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ)। ਪਰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਨੁੱਖ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ "ਸੇ ਅਖੜੀਆਂ ਬਿਅੰਨਿ ਜਿਨ੍ਹੀ ਡਿਸੰਦੋ ਮਾਪਿਰੀ॥" (ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ)

ਸਾਧਾਰਣ ਮਨੁੱਖ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਬਾਹਰੀ ਮਾਇਆ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਹੀ ਸੱਚ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਈ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਵਲੋਂ ਬਖਸ਼ੀ ਬਰਾਬਰੀ ਵੇਖਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸੰਸਾਰ ਕਰਮ ਧਰਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਰਮ ਕਰਨਾ ਹੀ ਧਰਮ ਹੈ, "ਕਰਮ ਕਰਤ ਹੋਵੈ ਨਿਹਕਰਮ॥ ਤਿਸ ਬੈਸਨੋ ਕਾ ਨਿਰਮਲ ਧਰਮ॥" (ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ)

ਆਸ ਹੈ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਇਸ ਅਣਗੌਲੇ ਮੂਲ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿਚ ਰੁਚੀ ਵਧੇਗੀ।

–ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੂੰ ਵਧਾਈ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ 15ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ 'ਤੇ ਸੰਪਾਦਕ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪਰਿਵਾਰ-ਲੇਖਕਾਂ, ਕਾਲਮਨਵੀਸਾਂ ਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਰਦਿਕ ਵਧਾਈ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ! ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਿਆਰੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰਚਾ ਹਥ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਦਿਲ ਕਰਦੈ, ਪੜ੍ਹ-ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਚੂੰਡ ਲਈਏ। ਭਾਅ ਜੀ ਦਾ ਰੋਗ ਦੇਖ ਕੇ ਬੜਾ ਦੁਖ ਹੁੰਦੈ, ਸੋਚੀਦੈ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਬੰਦਾ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੁੰਦਾ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਨੀਆਂ ਕੁ ਪੁਲਾਂਘਾਂ ਹੋਰ ਭਰਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਸਦਕੇ ਜਾਈਏ ਇਸ ਵੀਰ ਦੇ ਜੋ ਜੋਧਿਆਂ ਵਾਂਗੂ ਮਾਰਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਸੋਚਦਾਂ, ਮੇਰੇ ਹਥ ਕੋਈ ਜਾਦੂ ਦੀ ਛੜੀ ਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਵੀਰ ਨੂੰ ਭੰਗੜਾ ਪਾਉਣ ਲਾ ਦੇਵਾਂ।

–ਰਾਣਾ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ

15ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦੀ ਵਧਾਈ

ਅਮੋਲਕ ਜੀ,

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ 15ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ 'ਤੇ ਆਪ ਨੂੰ, ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ, ਕਾਲਮਨਵੀਸਾਂ, ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨਗਿਣਤ ਪਾਠਕਾਂ, ਜੋ ਹਰ ਹਫਤੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਭਰੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਹਾਰਦਿਕ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ।

ਆਪ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਮੰਡੀਕਰਨ ਦੇ ਅਜੋਕੇ ਹੜ੍ਹ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਆਪਣੀ ਬੁਲੰਦ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਮਿਆਰੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਾ ਹੋਇਆ ਗੌਰਵ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਆਖਰੀ ਸਤਰ ਦਾ ਹਰ ਵਾਕ ਵਜ਼ਨਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਲਗਨ ਦੀ ਮੂੰਹ ਬੋਲਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਹਮਦਰਦਾਂ ਅਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਫਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

15ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦੇ ਇਸ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਇਸ ਕਾਫਲੇ ਦਾ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕ ਅੰਸ਼ ਬਣਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਭੇਟ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਆਪ ਤੀਕ ਪਹੁੰਚਦੀ ਰਹੇਗੀ।

–ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੇਰ
ਫੋਨ: 209-610-5055

ਸੰਗੀਤ ਸਮਰਾਟ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ

(ਸਫਾ 25 ਦੀ ਬਾਕੀ)

1994 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੇਰੇ ਸੱਦੇ ਉਤੇ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਸ਼ੌਂਕੀ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਆਇਆ, ਉਥੇ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਗਾਇਕ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਦੇਬੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ, ਮਨਮੋਹਨ ਵਾਰਸ ਤੇ ਜੈਜੀ ਬੈਂਸ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗਾਉਣਾ ਸੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਦੀ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਸੀ। ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਤੀਹ ਫੀਸਦੀ ਉਹ ਲੋਕ ਮੇਲਾ ਦੇਖਣ ਆਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਸੀ।

ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗਾਇਕਾਂ ਤੋਂ ਔਖਾ ਹੈ ਤੇ ਔਖਾ ਰਹੇਗਾ ਵੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਕ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ, ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਛਣਕਾਟਾ ਵੰਗਾਂ ਦਾ' ਉਤੇ ਉਹਦਾ ਮੀਡੀਏ ਲਈ ਵੀਡੀਓ ਸੰਦੇਸ਼ ਆਇਆ। ਉਹਨੇ ਜੋ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਮਾਣ ਵਾਲਾ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਸੀ ਕਿ ਗੀਤਕਾਰ ਮੈਂ ਬਣ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਸਕਿਆ, ਗਾਇਕ ਮੈਂ ਹੈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਜੋ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਤਸਦੀਕ ਚਰਨਜੀਤ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਸੀ।

ਗਲੇ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਉਹਨੂੰ ਘੇਰਿਆ, ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਥਰੈਪੀ ਨਾਲ ਵਾਲ ਝੜ ਗਏ, ਰੰਗ ਕਾਲਾ ਪੈ ਗਿਆ ਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਬੇਪਛਾਣ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਓਦਰ ਗਿਆ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਅਸ਼ੋਕ, ਸੰਗੀਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਰਿਜ਼ਕ ਦਿੱਤਾ ਹੀ ਹੈ, ਕਦੀ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ, ਪਰ...।" ਉਹਨੇ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਲਈਆਂ। ਹੁਣ ਉਹ ਬਾਣੀ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਜੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਹਾਰ ਗਏ ਨੇ ਅਤੇ ਉਹ ਜਿੱਤ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਰਨਜੀਤ ਨੂੰ ਚੇਤਾ ਤਾਂ ਹੈ, ਕੈਂਸਰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਨਾਂ-ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ।

ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਕੱਬਾ, ਕੌੜਾ, ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕੱਢ ਲੈਂਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਉਹਦੇ ਕੋਲੋਂ ਕੁਝ ਖੱਟ ਗਏ, ਉਹ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਘਿਉ ਦੀਆਂ ਨਾਲਾਂ ਵੀ ਸਨ।

ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੇ, ਪਰ ਮੈਂ ਮਾਣ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦਾ ਰਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਮਰਾਟ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਖਾਣਾ ਇਕ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਖਾਧਾ ਹੈ।

ਤੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚੋਂ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਨਫ਼ਾ ਸੱਚੇ ਯਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ

ਸ਼ਬਦ ਝਰੋਖਾ

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਫੋਨ: 734-259-9353

ਖੰਡ ਸ਼ਬਦ ਭਾਵੇਂ ਕਈ ਵਸਤੂਆਂ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਲਖਾਇਕ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਮੁਖ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅਸੀ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਮਿੱਠੇ ਦਾ ਭਾਵ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਰਸ ਤੋਂ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਚਿੱਟੀ ਰਵੇਦਾਰ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੱਗਾ ਰੱਤੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਖੰਡ ਘਿਉ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਬੋਲੀ ਹੈ, "ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਸੁੱਕੀ ਖੰਡ ਪਾਈ, ਸੱਸੇ ਤੇਰੀ ਮਝ ਮਰ ਜਾਏ।" ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਭਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਏਨੀਆਂ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਬੋਲੀ ਬਣੀ, "ਭਾਈਆਂ ਦੇ ਫੁਲਕੇ ਨੂੰ ਮੈਂ ਖੰਡ ਦਾ ਪਲੇਥਣ ਲਾਵਾਂ।" ਦੋ ਜਣਿਆਂ ਦੇ ਘਣੇ ਜੋੜ ਹੋਣ ਨੂੰ ਖੰਡ ਘਿਉ ਹੋਣਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੰਡ ਛਕਣ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਲਾਹੁਤਾ ਕਰਦੀ ਕਹਾਵਤ ਹੈ, "ਅੱਡ ਖਾਏ ਹੱਡ ਖਾਏ, ਵੰਡ ਖਾਏ ਖੰਡ ਖਾਏ।" ਸ਼ੱਕਰ ਵਾਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ੱਕਰ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਵੀ ਮੁਢਲਾ ਭਾਵ ਕਣਦਾਰ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪੂਰਬਲੇ ਰੂਪ ਸ਼ਰਕਰਾ ਦਾ ਅਰਥ ਰੇਤ ਕਣ, ਬਜਰੀ ਆਦਿ ਹੈ।

ਮੁਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੰਡ ਤਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ-ਬੂਰਾ, ਦੇਸੀ ਅਤੇ ਦਾਣੇਦਾਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਚੀਨੀ ਵੀ ਆਖ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਰਸ ਆਦਿ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਮਿੱਠਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਮੋਟੇ ਜਾਂ ਮਹੀਨ ਰਵਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਰਸਾਇਣਕ ਗੁਣ ਹੈ। ਲੂਣ ਅਤੇ ਬਰਫ ਵੀ ਰਵੇਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਿੱਠੀ ਚੀਜ਼ ਵਿਚ ਮਿਠਾਸ ਘਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਮ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕਣ ਜਾਂ ਕਣੀ ਨਹੀਂ। ਸੋ ਬੂਰਾ ਜਾਂ ਦੇਸੀ ਖੰਡ ਵੀ ਮਹੀਨ ਰਵਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਨੇ ਕੁਝ ਇਕ ਵਾਰੀ ਚੀਨੀ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਖੰਡ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, "ਫਰੀਦਾ ਏ ਵਿਸੁ ਗੰਦਲਾ ਧਰੀਆਂ ਖੰਡੁ ਲਿਵਾੜਿ" ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਨੇ ਵੀ, "ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਖੰਡੁ ਦੂਧਿ ਨਧੁ ਸੰਚਸਿ ਤੂ ਬਨ ਚਾਤੁਰ ਰੇ।" ਵਾਰਿਸ ਦੀ ਖੰਡ ਦੀ ਮਿਠਾਸ ਵੀ ਚਖੋ, ਜਦੋਂ ਹੀਰ ਰਾਂਝੇ ਨੂੰ ਚਾਕ ਵਜੋਂ ਰਖਵਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ,

ਮੱਖਣ ਖੰਡ ਪਰਾਵਠੇ ਖਾਹ ਮੀਆਂ,
ਮਹਿੰ ਛੇੜ ਦੇ ਰੱਬ ਦੇ ਆਸਰੇ ਤੇ।
ਹੁਸਨ ਘਬਰੋ ਰਾਂਝਿਆ ਜਾਲ ਮੀਆਂ,
ਗੁਜ਼ਰ ਆਵਸੀ ਦੁੱਧ ਦੇ ਕਾਸੜੇ ਤੇ।
ਹੀਰ ਆਖਦੀ ਰੱਬ ਰੱਜ਼ਾਕ ਤੇਰਾ ਮੀਆਂ,
ਜਾਈਂ ਨਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਾਸੜੇ ਤੇ ।
ਮਹਿੰ ਛੇੜਦੇ ਝੱਲ ਦੇ ਵਿਚ ਮੀਆਂ,
ਆਪ ਹੋ ਬਹੇਂ ਇਕ ਪਾਸੜੇ ਤੇ।

'ਨਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਵਾਰ' 'ਚੋਂ ਢੁਕਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਸਰਵਣ ਕਰੋ,

ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਆਖੇ,
'ਨਾਰਦ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਹੋ ਬਜ਼ਾਰੇ।
ਤੇ ਕਰ ਦਿਓ ਇਸ ਦੀ ਤਾਬਿਆ,
ਹਲਵਾਈ ਸਾਰੇ।
ਕੱਠੀ ਕਰ ਦਿਓ ਮੇਦਨੀ,
ਭਰ ਦਿਓ ਤਗ਼ਾਰੇ।
ਖੰਡ ਪੇੜੇ ਤੇ ਜਲੇਬੀਆਂ,
ਔਰ ਸ਼ੱਕਰਪਾਰੇ।
ਲੱਡੂ, ਮਠੇ ਮੋਹਨ ਭੋਗ,
ਤੇ ਗਰੀ ਛੁਹਾਰੇ।

ਨਾਰਦ ਆਵੇ ਨ੍ਹਾ ਕੇ,
ਬਹਿ ਵਰਤ ਉਪਾਰੇ।
ਪਰ ਰੋਟੀ ਖਾਹ ਦੁਆ ਦੇ,
ਬਹਿ ਠਾਕਰ ਦੁਆਰੇ।

ਚੀਨੀ ਵਾਲੇ ਅਰਥਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਖੰਡ ਦੇ ਅਰਥ ਰਾਬ, ਸੀਰਾ ਤੇ ਗੰਨਾ ਵੀ ਹੈ। ਖੰਡ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਅਰਥ ਟੁਕੜਾ, ਹਿੱਸਾ, ਭਾਗ, ਜ਼ੱਰਾ, ਕਣ ਆਦਿ ਹੈ। ਖੰਡ ਭੂਤਕਾਲਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਵਜੋਂ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਟੁੱਟਾ ਹੋਇਆ, ਭੰਗ, ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ, "ਅਬਿਨਾਸੀ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਖੰਡ" -ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ।

'ਖੰਡ ਖੰਡ ਹੋਣਾ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਟੁਕੜੇ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਭਗਤ ਰਵੀਦਾਸ ਦੀ ਤੁਕ ਹੈ, "ਖੰਡ ਖੰਡ ਕਰਿ ਭੋਜਨਿ ਕੀਨੋ ਤਊ ਨ ਬਿਸਰਿਓ ਪਾਨੀ॥" ਖੰਡ ਤੋਂ ਖੰਡਨ ਦਾ ਅਰਥ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੱਟਣਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਕੱਟਣਾ। ਇਸ ਦੇ ਤੋੜਨ ਦੇ ਅਰਥ ਤੋਂ ਹੀ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, "ਆਪੇ ਠਾਕੁਰੁ ਸੇਵਕੁ ਆਪੇ ਆਪੇ ਹੀ ਪਾਪ ਖਮਡਨੁ" -ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ। ਖੰਡਰ ਵੀ ਟੁੱਟੀ ਭੱਜੀ ਇਮਾਰਤ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਖੰਡ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਦੇ ਅਰਥ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਵਿਕਾਸ ਕਰਕੇ ਭੂਮੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਟੁਕੜਾ, ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਇਲਾਕਾ, ਖੇਤਰ ਦੇ ਭਾਵ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਟੁਕੜਾ ਵੀ ਸਮੁੱਚ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਪਿਛੇ ਖੰਡ ਪਿਛੇਤਰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਝਾੜਖੰਡ, ਬੁੰਦੇਲਖੰਡ, ਰੁਹੇਲਖੰਡ, ਉਤਰਖੰਡ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਸ ਭਾਵ ਦੀ ਚੋਖੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੰਗਲੀ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਬਨ ਖੰਡ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਕੰਦ ਮੂਲ ਚੁਣਿ ਖਾਵਹਿ ਵਣ ਖੰਡ ਵਾਸਾ" -ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ। ਖੰਡ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਧਦਾ ਵਧਦਾ ਮਹਾਂਦੀਪ ਦਾ ਅਰਥ ਦੇਣ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵ ਖੰਡ, ਖੰਡ-ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਜਾਂ ਖੰਡ-ਵਰਭੰਡ ਸ਼ਬਦ ਜੁੱਟਾਂ ਵਿਚ, "ਨਉ ਖੰਡ ਪਿਰਥਮੀ ਫਿਰੈ ਚਿਰ ਜੀਵ", ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਨੌਂ ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜੋ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰੁਸਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; 'ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕਾ ਏਕੋ ਠਾਣਾ॥' -ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ। ਵਰਭੰਡ ਸ਼ਬਦ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦਾ ਹੀ ਵਿਗੜਿਆ ਰੂਪ ਹੈ, ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਮ' ਧੁਨੀ 'ਭ' ਧੁਨੀ ਵਿਚ ਵਟ ਗਈ ਹੈ। ਭਵ ਖੰਡਨਾ ਸ਼ਬਦ ਜੁੱਟ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਜਨਮ-ਮਰਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, 'ਕੈਸੀ ਆਰਤੀ ਹੋਇ ਭਵ ਖੰਡਨਾ।' ਇਥੇ ਭਵ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਂਦ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਭੈਅ ਜਿਵੇਂ ਕਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਖੰਡ ਸ਼ਬਦ ਭਾਵਵਾਚਕ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਪੁ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 34 ਤੋਂ 37ਵੀਂ ਪਉੜੀ ਤੱਕ ਆਤਮਿਕ ਚੜ੍ਹਾਈ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੰਡ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਧਰਮ ਖੰਡ, ਗਿਆਨ ਖੰਡ, ਸਰਮ ਖੰਡ, ਕਰਮ ਖੰਡ ਤੇ ਸਚ ਖੰਡ।

ਖੰਡ ਦਾ ਅਰਥ ਤਰੇੜਾਂ ਜਾਂ ਖੱਪਿਆਂ ਵਾਲਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕੱਟਣ ਵਾਲੇ ਗੁਣ ਤੋਂ ਹੀ ਖੰਡਾ ਜਾਂ ਖੜਗ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਬਣੇ, 'ਪੀਓ ਪਾਹੁਲ ਖੰਡਧਾਰ ਹੁਇ ਜਨਮ ਸੁਹੇਲਾ॥' ਸ਼ਇਦ ਖੰਡਾ ਤੇ ਖੜਗ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਇਸੇ ਤੋਂ ਬਣੇ ਹਨ। ਖੰਡਾ ਦਾ ਇਕ ਰੁਪਾਂਤਰ ਹੈ ਖੰਨਾ, 'ਖੰਨਿਅਹੁ ਤਿਖੀ ਵਾਲਹੁ ਨਿਕੀ', 'ਖੰਨਾ ਸਗਲ ਰੇਨੁ ਛਾਰੀ।' ਖੰਨ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਅਰਥ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਇਸ ਰੂਪ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਰਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਟੋਟੇ ਹੋਣ ਦੇ ਭਾਵ ਤੋਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੇ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਆਸ਼ਾ ਹੈ, 'ਹਉ ਤਿਸੁ ਵਿਟਹੁ ਚਉ ਖੰਨੀਐ ਮੈ ਨਾਮ ਕਰੇ ਪਰਗਾਸ॥' (ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ) ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਨਾਮ ਦਾ ਚਾਨਣ ਦੇ ਦੇਵੇ ਮੈਂ ਉਸ ਉਤੇ ਕੁਰਬਾਨ (ਚਾਰ ਟੋਟੇ) ਹੋ ਜਾਵਾਂ। ਖੰਨਾ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਅਰਥ ਰੋਟੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਹੈ। ਅੱਧੀ ਜਾਂ ਕਈ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿਚ ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਖੰਨੀ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖੰਨੀ ਖੰਨੀ ਰੋਟੀ ਖਾਣਾ ਇਕ ਮੁਹਾਵਰਾ ਵੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਗਰੀਬੀ ਜਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕਾਰਨ ਥੋੜਾ ਖਾਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ। 'ਇਕਨਾ ਖੰਨੀ ਨੂੰ ਤਰਸਾਵੇਂ, ਇਕ ਵੰਡ ਵੰਡ ਦੇਂਦੇ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਵੈ'-ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ।

ਕਿਸੇ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਕਾਂਡ, ਭਾਗ ਆਦਿ ਵੀ ਖੰਡ ਹੈ। ਰਤਨਮਾਲਾ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਵੀ ਖੰਡ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗਣਿਤ ਦੇ ਸਮੀਕਰਣ ਵਿਚ ਖੰਡ ਦਾ ਅਰਥ ਗਿਣਤੀ ਜਿਹਾ ਵੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਗੁਣਨਖੰਡ। ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਘੁਮਾਂ ਖੰਡ, ਸਾਲ ਖੰਡ, ਮਹੀਨਾ ਖੰਡ ਸ਼ਬਦ ਜੁੱਟਾਂ ਵਿਚ। ਫਿਰ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਤੇੜ, ਖੱਪਾ, ਦਰਾੜ ਆਦਿ ਵੀ ਹੈ। ਨਿਚੋੜੇ ਹੋਏ ਦਹੀਂ ਵਿਚ ਖੰਡ ਪਾ ਕੇ ਇਕ ਮਰਾਠੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ ਵਿਅੰਜਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀਖੰਡ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਧਾ ਵਜੋਂ ਚੰਦਨ ਲਈ ਵੀ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਥੀ ਦੰਦ ਨੂੰ ਦੰਦ-ਖੰਡ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਦੰਦ ਦਾ ਟੁਕੜਾ।

ਹੋਰ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਖੰਡ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਰੁਪਾਂਤਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਮਸਲਨ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਖਾਂਡ, ਤਾਮਿਲ ਵਿਚ ਕਾਟੂ, ਕੰਨੜ ਵਿਚ ਕਿਆਂਦੀ। ਫਾਰਸੀ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਰੂਪ ਹੋਇਆ ਕੰਦ। ਕੰਦ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਪਿਛੇਤਰ ਲੱਗ ਕੇ ਮਿੱਠੇ ਦਾ ਭਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਲਾਕੰਦ, ਗੁਲਕੰਦ ਤੇ ਕੁਝ ਵਿਚ ਖੇਤਰ, ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਆਦਿ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਤਾਸ਼ਕੰਦ (ਤਾਸ਼ ਦਾ ਤੁਰਕਿਕ ਵਿਚ ਅਰਥ ਹੈ ਪੱਥਰ), ਸਮਰਕੰਦ (ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਯੁਧਖੇਤਰ, ਗਰੀਕ ਵਿਚ ਮਾਰਕੰਡ), ਯਾਰਕੰਦ (ਚੀਨੀ ਸ਼ਹਿਰ), ਉਜ਼ਕੰਦ ਆਦਿ। ਕੰਦ ਫਾਰਸੀ ਤੋਂ ਅਰਬੀ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਵਿਚ ਜਾ ਵੜਿਆ। ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਜੁੱਟ ਬਣਿਆ 'ਸਿਉਕਰ ਕੋਂਦੀ' ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੂਗਰ ਕੈਂਡੀ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੋਇਆ ਪਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸ਼ੂਗਰ ਨਾਲੋਂ ਲੱਥ ਗਿਆ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਰਹਿ ਗਿਆ-ਕੈਂਡੀ। ਇਸ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੁਝ ਤਬਦੀਲੀ ਆ ਗਈ। ਕੈਂਡੀ ਮਿੱਠੀ ਅਰਥਾਤ ਖੰਡ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੱਛੇ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕੌਟਨ ਕੈਂਡੀ ਜਾਂ ਕੈਂਡੀ ਫਲੌਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਖੰਡ ਤੋਂ ਹੀ ਖਿੰਡਣਾ ਸ਼ਬਦ ਬਣਿਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜ਼ੱਰਿਆ ਜਾਂ ਟੁਕੜਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਿਖਰ ਜਾਣਾ। ਖਿੰਡ-ਪੁੰਡ ਜਾਣਾ ਮੁਹਾਵਰਾ ਵੀ ਹੈ। ਫੁੱਲ ਆਦਿ ਦਾ ਖਿੜਨਾ ਵੀ ਖਿੰਡਣਾ ਨਾਲ ਜਾ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਖਿੜਨ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਖੁਸ਼ੀ ਆਦਿ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਫੈਲ ਜਾਣਾ। ਅਜਿਹਾ ਖੂਨ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦੇ ਵਧਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭੁੱਜ ਕੇ ਖਿੜੀ ਹੋਈ ਵਸਤੂ ਜਿਵੇਂ ਮੱਕੀ ਜਾਂ ਫਟਕੜੀ ਨੂੰ ਖਿਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਿਲਰਨਾ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਰੂਪ ਹੈ। ਛੱਤ ਦੇ ਦੋ ਸ਼ਤੀਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਖਾਨਾ ਜਾਂ ਖਣ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 'ਕਣਕ ਆਈ ਤੇ ਦੋ ਖਣ ਛੱਤ ਲਵਾਂਗੇ।' ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਖੰਡ ਤੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੰਡ ਅਰਥਾਤ ਅੰਡਜ, ਜੇਰਜ, ਸੇਤਜ ਉਤਭੁਜ ਨੂੰ ਖਾਣੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 'ਕਈ ਕੋਟਿ ਖਾਣੀ ਅਰੁ ਖੰਡ' -ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ। ਹੋਰ ਦੇਖੋ, 'ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਜੋਧ ਮਹਾਬਲ ਸੂਰਾ ਗਾਵਨਿ ਤੁਧਨੋ ਖਾਣੀ ਚਾਰੇ।' ਖਾਣੀ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਖੰਡ ਦੇ ਟੁਕੜੇ, ਹਿੱਸੇ ਆਦਿ ਦੇ ਭਾਵ ਤੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਹੁਣ ਮਾਂਵਾਂ ਦੇ ਜਾਗਣ ਦਾ ਵੇਲਾ

ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਲੇ, ਨਦੀਆਂ ਅਤੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸੁਨਾਮੀ ਹੈ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇਸ ਦਾ ਵਹਾਅ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਰੁਕਣ ਦੇ ਕੋਈ ਆਸਾਰ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ। ਇਸ ਸੁਨਾਮੀ ਨੇ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਕੜ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ; ਇਹ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਢਾਂਚਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਹਨ, ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਮਾਜ ਹੈ। ਇਸ ਸੁਨਾਮੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਰੁੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਡੁੱਬ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਲੋਕ ਇਸ ਸੁਨਾਮੀ ਦੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਅਤੇ ਜਹਾਜਾਂ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹ-ਚੜ੍ਹ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੀ ਕਾਮਯਾਬੀ 'ਤੇ ਠਹਾਕੇ ਵੀ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਪਹਿਲਾ ਸੂਬਾ ਹੈ, ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਹੈ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਹੜ੍ਹ ਵਿਚ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ ਹਨ, ਔਰਤਾਂ ਹਨ।

ਔਰਤ ਮਾਂ ਹੈ, ਭੈਣ, ਪਤਨੀ, ਨੂੰਹ ਤੇ ਬੇਟੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲੱਖਾਂ ਮਾਂਵਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੇ-ਸ਼ੁਮਾਰ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਵੀਰ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਕੇ ਭਟਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਣਗਿਣਤ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਅਜਗਰ ਨਿਗਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਣਗਿਣਤ ਬੇਟੀਆਂ ਦੇ ਬਾਪ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਕਾਰਨ ਤੜਫ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੌਤ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਰਹੇ ਆਦਮੀ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਮਾਂ, ਭੈਣ, ਪਤਨੀ, ਨੂੰਹ ਅਤੇ ਬੇਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਦੱਸੋ, ਬਰਬਾਦ ਕੌਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸਿਓਂ ਲੁੱਟੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਘਰ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਧਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਬੇਵਸ ਅਤੇ ਲਾਚਾਰ ਖੜ੍ਹੀ ਦੇਖ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਇੰਨੀਆਂ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਡੁੱਬ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਮਰ ਕੱਸਣੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸੁਨਾਮੀ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿਤਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਅੱਜ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਅਤਿ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਭਰਪੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਲੋਕ ਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂ ਇਹਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਡਰੱਗ ਤਸਕਰੀ ਵਿਚ ਗੂੰਜ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੰਤਰੀ-ਸੰਤਰੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਘੱਟਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਰਹੱਦਾਂ ਉਤੇ ਧਰਨੇ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜੋ ਧਰਨੇ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਡਰੱਗ ਮਾਫੀਆ ਦੇ ਸਰਗਨੇ ਹਨ। 'ਰਾਜੇ ਸੀਹ ਮੁਕਦਮ ਕੁਤੇ' ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਤੇ ਡੋਬਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਕੁੰਡਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਥੇ ਸਿਆਸਤ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਧਰਮ ਦੇ ਰਖਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀ ਤੇ ਬੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਦਾ ਜੋ ਉਤਲਾ ਅਮੀਰ ਵਰਗ ਹੈ, ਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰੇ-ਦਰਬਾਰੇ ਤਕੜੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਖਾਮੋਸ਼ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕ ਚੱਕੀ ਦੇ ਦੋ ਪੁੜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਿਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਨੌਜਵਾਨ ਤਬਕਾ ਬੇਕਾਰੀ ਦੀ ਮਾਰ ਵਿਚ ਤੜਫਦਾ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ-ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਆਮ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਦੌਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਬਾਪ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਬਿਠਾ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਹੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅੱਜ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਭੁੱਕੀ, ਚਰਸ, ਸਮੈਕ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਟੀਕਿਆਂ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸੇਵਨ ਕਰ-ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਧੱਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੈਮਿਸਟਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਮ ਥਾਂਵਾਂ ਬਲਕਿ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਗੇਟਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਨਸ਼ੇ ਵਿਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਪੁੜੀਆਂ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਫੜ-ਫੜ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਸੌਦਾਗਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਲੂਟ ਵੀ ਮਾਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਕ ਜਮਾਤ ਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੇ ਧੀਆਂ ਦੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਰੱਬ ਨੇ ਕਲਮਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਵੀ, ਕਿ ਕਲਮ ਦੀ ਤਾਕਤ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅੱਜ ਕਲਮਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਅਨਿਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੁਖਾਂਤ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਕਲਮਾਂ ਵਾਲੇ ਆਪ ਹੀ ਮੈਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਉਲਝ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੇਖਣੀ ਵੀ ਆਸ਼ਕ-ਮਾਸ਼ੂਕ ਤੇ ਜਾਮ ਤੱਕ ਹੀ ਸਿਮਟ ਗਈ ਹੈ।

ਬਸ ਹੁਣ ਇਕੋ ਇਕ ਆਸ ਬਾਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਂ ਉਤੇ। ਗੱਲ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ, ਬਹੁਤ ਔਖੀ ਤੇ ਕਠਿਨ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਂ ਜਾਗ ਉਠਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੱਸਿਆ ਦੀ ਕਾਲੀ ਬੋਲੀ ਹਨੇਰੀ ਰਾਤ ਵਿਚ ਜੋ ਜੁਗਨੂੰ ਟਿਮਟਿਮਾਉਂਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਦਾ ਚੰਦਰਮਾ ਬਣ ਕੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਔਰਤ ਅੱਜ ਭਰਪੂਰ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਪਿੜ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਮੂਹਰਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਰਤਾ ਕੁ ਹਲੂਣਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਪੰਜਾਬੀ ਔਰਤ ਨਵੇਂ ਯੁੱਗ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਵਿਸਾਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਬਲੀਦਾਨ ਦਾ ਨਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ, ਭੈਣਾਂ, ਬੇਟੀਆਂ, ਪਤਨੀਆਂ ਤੇ ਨੂੰਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ; ਇਕ ਖਾਸ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਲੈ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਰਨਾ ਪਵੇਗਾ; ਲੀਡਰੀ ਤੇ ਚੌਧਰ ਦੀ ਹਵਸ ਨੂੰ ਪਰ੍ਹਾਂ ਸੁੱਟ ਕੇ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਦਿਵਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਬੋ-ਹਵਾ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਤੇ ਸਵੱਛ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੋ ਮਰਦ ਸਮਾਜ ਅੱਜ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਂ ਨੂੰ ਕਲੰਕ ਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਲੰਕ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲ ਕੇ ਧੋਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਤਿ ਔਖੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਮੁਹਿੰਮ ਵਾਂਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

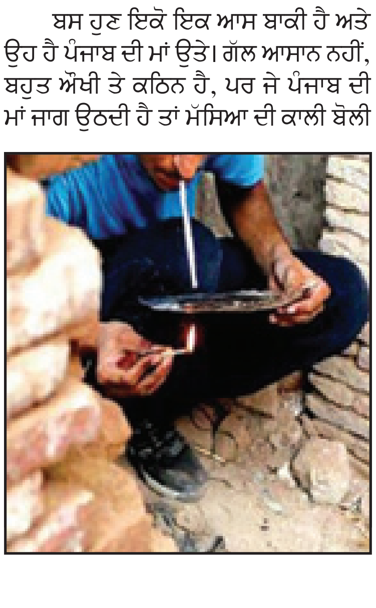

ਔਰਤ ਅਗਰ ਠਾਣ ਲਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ? ਅੱਜ ਔਰਤ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਛਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਔਰਤ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਹੈ, ਰਾਣੀ ਝਾਂਸੀ ਹੈ, ਕਲਪਨਾ ਚਾਵਲਾ ਹੈ, ਸੁਨੀਤਾ ਵਿਲੀਅਮ ਹੈ, ਤੇ ਮਦਰ ਟਰੇਸਾ ਵੀ। ਫਿਰ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂਵਾਂ ਤਾਂ ਸ਼ੇਰਨੀਆਂ ਹਨ, ਬਹਾਦਰ ਹਨ, ਜੰਗਜੂ ਹਨ। ਆਓ! ਅੱਜ ਫਿਰ ਜਾਗਣ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਰ ਗੁਜ਼ਰਨ ਦਾ ਵਕਤ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ ਜਾਗੀਏ, ਉਠੀਏ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਚਾਈਏ। ਪੰਜਾਬ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜੱਟ, ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਜ਼ੋਰੀਂ ਦਾਨ ਮੰਗਦੀ ਸਰਕਾਰ

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਖੋਹੂ ਅੜੀਅਲ ਰਵੱਈਏ ਨੇ ਭਾਰਤ ਭਰ ਦੇ ਖੇਤ-ਮਾਲਕ ਤਾਂ ਜਗਾ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਹੋਈ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇਕਮੁੱਠ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਾਹ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਉਸ ਕਟਾਰ ਵਾਲੇ ਵਰਗਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਾਹਰਗ ਚੀਰ ਕੇ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਮੈਂ ਨੱਕ ਤੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤੇਰੇ ਸੌਖਾ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਤੀਜਾ ਰਾਹ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ-ਮਿਥਿਹਾਸ ਦਾ ਮਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਦਾ ਸਬਕ ਹੀ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਦਾ ਸਰਬਨਾਸ਼ਕ ਯੁੱਧ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪਾਂਡਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੱਕ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜ ਪਿੰਡ ਦੇਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁਰਯੋਧਨ ਨੇ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ "ਪੰਜ ਪਿੰਡ ਤਾਂ ਕੀ, ਸੂਈ ਦੀ ਨੋਕ ਜਿੰਨੀ ਥਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ!" ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵਿਰਵਾ ਕਰਨਾ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹੀ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹਥਿਆਏ ਜਾਣ ਦਾ ਬਿਲ ਇਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਭਖਵਾਂ ਆਰਥਿਕ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੁੱਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਇਹਦੀ ਇਕ ਇਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੁਣਛਾਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਦੱਸਣ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਮੁੱਖ ਝਗੜਾ ਤਿੰਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ' ਆਖ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਗਰਦਾਨ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 'ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ' ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਧਾਰਾ ਜੱਟ ਦੀ

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ
ਸੰਪਰਕ: 011-42502364

ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਹੈ।

ਇਕ ਧਾਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਣ ਲਈ 70-80 ਫ਼ੀਸਦੀ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਧਾਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਬੰਧਤ ਮਾਲਕਾਂ ਉੱਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਕ-ਆਰਥਿਕ ਅਸਰ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਤੀਜੀ ਧਾਰਾ ਬਹੁ-ਫ਼ਸਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਣ ਦਾ ਵੀ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਹੀ ਪੁਣਛਾਣ ਕਰੀਏ, ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਹੈ ਜੱਟ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਉਹਦਾ ਮਾਲਕ ਨਾ ਹੋਣਾ। ਇਹਦੀ ਟਕਸਾਲੀ ਮਿਸਾਲ ਅਦਿਸਦੇ ਅਤੀਤ ਤੋਂ ਉਹਦਾ ਆਪਣੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ ਮੁੱਲ ਮਿਥਣ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਹਰ ਪੈਦਾਕਾਰ ਹੀ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਇਹ ਦਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਚੀਜ਼ ਕਿੰਨੇ ਵਿਚ ਵੇਚੇਗਾ। ਇਕ ਜੱਟ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਾਹਕ, ਉਹ ਆੜ੍ਹਤੀਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮਾ, ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਉਹ ਕਿਸ ਭਾਅ ਖਰੀਦੇਗਾ। ਉਹਨੇ ਵੇਚਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੰਡੀ ਤੱਕ ਢੁਆਈ ਤੋਂ ਵੀ ਸਸਤੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਗ਼ਲਣ ਲਈ ਛੱਡਣੀ ਜਾਂ ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਸੁੱਟਣੀ ਹੈ, ਇਹ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈ।

ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹਥਿਆਉਣ ਵੱਲ ਇਹੋ ਰਵੱਈਆ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਉਹਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹਥਿਆਉਣ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਉਂ ਗੱਲ ਉਸ ਸੋਚ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਸੋਚ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿਚ ਹੁਣ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਜ਼ਮੀਨੀ ਬਿਲ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਦਿਲੋਂ ਮਾਲਕ ਪਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੱਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਉਹਨੂੰ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਜਰ ਤੋਂ ਦੇ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ, ਅਧੂਰਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਹਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਚੀਜ਼ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਾਲ ਅਗੇਤਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਹਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ?

ਜਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ, ਇਹ ਨੀਤੀ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਇਕ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 'ਹਜ਼ੂਰ ਮਾਈ-ਬਾਪ' ਰੂਪ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸੂਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛਿਪਦਾ; ਅਨਪੜ੍ਹ, ਪਛੜੇ, ਬੇਸਹਾਰਾ ਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਜਥੇਬੰਦ ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਉਜਰ ਵੈਸੇ ਹੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਬਹੁਤੀ ਲਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂਦੀ। ਵਿਰਲੀ-ਟਾਂਵੀਂ ਸੜਕ, ਰੇਲ ਜਾਂ ਨਹਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਚਾਉਂਦੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਚੀਰਦੀ ਹੋਈ ਲੰਘਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਛਾਉਣੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਟੁਕੜੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਓਪਰੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਹਥਿਆਉਣ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰੀ ਸਮਝ ਕੇ ਸਹਿ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੱਟ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਰੋਸ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਜਾਗਦਾ ਸੀ।

ਮੇਰੇ ਫ਼ੌਜੀ ਪਿਤਾ ਅਜੀਬ ਕਿੱਸਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਹੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ, ਜਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੀ ਛਾਉਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸੋਚਿਆ, ਤਾਂ ਜੱਟਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਛਾਉਣੀ ਲਈ ਸ਼ੁਭ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀ। ਇਥੇ ਭੂਤ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਜੇ ਕਹੋਂ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਦੇਵਾਂਗੇ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਆਦਮੀ ਲੋਹੇ ਦੇ ਛਾਣਨੇ ਵਿਚ ਅੰਗਿਆਰ ਪਾ ਕੇ ਦਰਖ਼ਤ ਉੱਤੇ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਕੁਝ-ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਮਗਰੋਂ ਛਾਣਨਾ ਹਿਲਾਵੇ ਤਾਂ ਚੰਗਿਆੜੇ ਕਿਰਨ ਲੱਗਣ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਮਝ ਗਿਆ ਕਿ ਭੂਤ-ਭਾਤ ਤਾਂ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਗੜਬੜ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਚੰਗਿਆੜਿਆਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸੇਧ ਕੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਗੋਲ਼ੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਭੂਤ ਬਣਿਆ ਆਦਮੀ ਕੂਕ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਆ ਡਿੱਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਤੁਰਨ ਲੱਗਿਆ ਕਹਿੰਦਾ, "ਵੂਹ ਪੜਾ ਟੁਮਾਰਾ ਭੂਤ, ਆਗੇ ਸੇ ਨਾ ਟੁਮ ਕੋ ਡਰਾਏਗਾ, ਨਾ ਹਮ ਕੋ ਡਰਾਏਗਾ!" ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਸੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਮਿੱਥ, ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਪਰ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਡੇ ਮੱਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਜੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ, ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਕਦੀਂ-ਕਦਾਈਂ ਹੋਵੇ ਤੇ ਕਿੰਨੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੋਵੇ, ਛੱਡਣ ਲਈ ਸੌਖਿਆਂ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੁੰਦੇ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਿੱਛੋਂ ਬੰਨ੍ਹ ਲੱਗੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰਵਾਂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਉਸਰਨ ਵਾਲੇ, ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ 'ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮੰਦਰਾਂ' ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਤਾਂ ਆਖ਼ਰ ਚਾਹੀਦੀ ਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਜਾਣਦਿਆਂ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨੀਤੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਗਈ। ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ ਕਿ ਗ਼ੁਲਾਮ ਦੇਸ ਵਿਚ ਰੁਕਿਆ ਰਿਹਾ ਵਿਕਾਸ ਲੀਹ ਉੱਤੇ ਪਿਆ ਤਾਂ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਰੇਲਾਂ ਦਾ ਜਾਲ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਰਖਾਨੇ, ਫ਼ੈਕਟਰੀਆਂ, ਡੈਮ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਭੂਗੋਲਕ ਹਾਲਤ ਕਾਰਨ ਛਾਉਣੀਆਂ ਤੇ ਨਵੇਂ ਸ਼ਹਿਰ ਆਦਿ ਉਸਰਨ ਲੱਗੇ। ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ ਵਿਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਵਾਜਬ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਆਦਿ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਲਏ ਜਾਂਦੇ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਨਾ। ਵਿਕਾਸ ਵਾਸਤੇ ਦੇਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਰੌਲ਼ਾ ਪਾ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਅਤੇ ਵੱਧ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਹਥਿਆਈ ਜਾਣ ਲੱਗੀ। ਮੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਹੈ, ਸੱਤ-ਅੱਠ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਨੇ ਉਹ ਖੇਤ-ਮਾਲਕ ਦਿਖਾਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕੁੰਡੇ ਖੜਕਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਿਸਾਨ-ਦੋਖੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਵਰਤਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਤਿੱਖੀ ਹੋਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ ਜੋ ਐਲਾਨੀਆ ਅੰਬਾਨੀ-ਅਦਾਨੀ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦੀ ਹੈ।

ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਇਕ ਦੇਖਣਜੋਗ ਪੱਖ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੀ ਅੱਖ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਟੁਕੜੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਉਜੜੇ ਤੇ ਬੇਆਬਾਦ ਵੀ ਪਏ ਹੋਣ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਮੋਦੀ ਜੀ ਦੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਜਾਓ, ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਸੂਤੀ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪੈਦਾਕਾਰ ਰਹੇ ਉਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਰੇਲ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਨੇਕ ਉਜੜੇ ਤੇ ਬੇਆਬਾਦ ਪਏ ਕਾਰਖਾਨੇ ਦਿੱਸਣਗੇ। ਉਹ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਸਨਅਤ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਕਦਮ ਮਿਲਾ ਕੇ ਚੱਲਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ

ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਐਨ ਵਿਚਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਅਨੇਕ ਬੰਦ ਹੋਏ ਕਾਰਖਾਨੇ ਬੇਆਬਾਦ ਪਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਅਪਰਾਧੀਆਂ, ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅੱਡੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮਾਲਕੀ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਤੋਂ ਚਾਂਦੀ ਬਣੀ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮਾਲਾਂ ਜਾਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਫ਼ਲੈਟਾਂ ਵਿਚ ਪਲਟਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੈ ਕੇ ਸੋਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਢੁੱਕਵੀਂ ਥਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਆਦਿ ਵਾਸਤੇ ਲੈਣ ਦਾ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੀ।

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸਰਕਾਰ-ਪੱਖੀ ਬੁਲਾਰੇ ਟੀ.ਵੀ. ਦੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਅਜੀਬ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਕਿਸਾਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਹਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨਾਲ ਇਹਦੀ ਟੁਕੜੇਬੰਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।" ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੱਤਰ ਫ਼ੀਸਦੀ ਕਿਸਾਨ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਉਤਾਵਲੇ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਉਹਨੇ ਕਿਥੋਂ ਲਏ ਹਨ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਥੇ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਵੀ ਵਾਜਬ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਔਲਾਦ ਵਿਚ ਵੰਡਣ ਸਮੇਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਟੁਕੜੇਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ? ਜਦੋਂ ਦੇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਧੀਰੂਭਾਈ ਅੰਬਾਨੀ ਗੁਜ਼ਰਿਆ, ਉਹਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਨਾ ਕੇਵਲ ਵੰਡ ਹੋਈ ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੰਡ ਬੜੇ ਕਾਟੋ-ਕਲੇਸ਼ ਮਗਰੋਂ ਹੋਈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਬਹਾਨੇ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਜਨਤਕ ਹਿਤ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦਾ ਜੇਰਾ ਕਰੇਗੀ ਜਾਂ ਸੁਫ਼ਨਾ ਵੀ ਲਵੇਗੀ?

ਕਾਰਪੋਰੇਟ-ਪੱਖੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨ-ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀ ਪਿੱਛੇ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਤਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਸਾਡੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਤੇ ਭਾਰੇ-ਗੌਰੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਪੱਖ, ਸਭ ਨਰੋਏ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਕੇ, ਉਭਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਜੀਵ-ਬਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਰਬਲੀ ਦੀ ਬੜੀ ਮਹਿਮਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਦੇਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਹਾਂਯੱਗ ਵਿਚ ਜੱਟ ਦੀ ਨਰਬਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਬਲੀ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਅਤੇ ਬਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਉਜਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਵਿਰਵੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਕ-ਆਰਥਿਕ ਅਸਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਈ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਮਲ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ-ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ-ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਚੰਗੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਅਤੇ ਉਸਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਚ ਇਕ ਜੀਅ ਨੂੰ ਕੰਮ ਮਿਲਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗੱਲਾਂ ਬੜੀਆਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹਨ। ਥੁੜੀ-ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਪੇਂਡੂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ ਅਟਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਿਚ ਖੁਰ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਠੀਕ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਾਲਾ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਇਸ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਖ਼ਰੀਦਣਾ ਵੀ ਚਾਹੇ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ, ਉਹਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਉਹਦੇ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਨੇੜ-ਤੇੜ ਵਿਚ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਥਨ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, "ਹੱਥ ਆਈ ਜ਼ਮੀਨ ਕਦੀ ਨਾ ਛੱਡੋ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਬ ਨੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਬਣਾਉਣੀ ਸਦਾ ਸਦਾ ਵਾਸਤੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।" ਮੰਨ ਲਵੋ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇਕ ਜੀਅ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਗੱਲ ਅੱਖੋਂ ਓਹਲੇ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਜੀਆਂ ਅਤੇ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਤਾਂ ਸਭ ਰਾਹ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਗੇ!

ਇਸ ਕਾਰਪੋਰੇਟ-ਪੱਖੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨ-ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀ ਪਿੱਛੇ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਤਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਸਾਡੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਤੇ ਭਾਰੇ-ਗੌਰੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਪੱਖ, ਸਭ ਨਰੋਏ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਕੇ, ਉਭਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਜੀਵ-ਬਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਰਬਲੀ ਦੀ ਬੜੀ ਮਹਿਮਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਦੇਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਹਾਂਯੱਗ ਵਿਚ ਜੱਟ ਦੀ ਨਰਬਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਬਲੀ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਅਤੇ ਬਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਉਜਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ, ਸਾਡੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਉੱਕਾ ਹੀ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੱਟ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਦੀ ਜਾਂ ਵੀਹ-ਤੀਹ ਮੰਜ਼ਲੇ ਫ਼ਲੈਟ ਉਸਾਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿੱਟੀ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਮਿੱਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੱਟ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿੱਟੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜੀਵਤ ਹੋਂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੱਟ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖ਼ਾਤਰ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਨਾਲ ਲੜਦਾ-ਝਗੜਦਾ ਹੈ, ਉਹਦਾ ਕਾਰਨ ਕੇਵਲ ਉਹਦੀ ਮਾਇਕ ਕੀਮਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕਦਰ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜੱਟ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਗਿਰੀ ਉਹਨੂੰ ਪਾਲਕ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਮਾਂ ਆਪਣੇ ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਦੀ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਨੂੰ ਪਾਲਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਜੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮਾਂ ਆਖਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਉਹ ਭੋਇੰ ਵਿਚ ਬੀ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭੋਇੰ ਨੂੰ ਸੀਸ ਝੁਕਾ ਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨੂੰ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੇਟ ਭਰਨ ਵਾਸਤੇ ਭਰਵੀਂ ਫਸਲ ਦੇਵੇ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਜੀਆ-ਜੰਤ ਦੇ ਭਾਗੀਂ, ਚਿੜੀ-ਚੜੂੰਗੇ ਦੇ ਭਾਗੀਂ, ਡੰਗਰ-ਵੱਛੇ ਦੇ ਭਾਗੀਂ, ਆਏ-ਗਏ ਦੇ ਭਾਗੀਂ, ਰਾਹੀ-ਪਾਂਧੀ ਦੇ ਭਾਗੀਂ, ਹਾਲ਼ੀ-ਪਾਲ਼ੀ ਦੇ ਭਾਗੀਂ, ਸੀਰੀ-ਸਾਂਝੀ ਦੇ ਭਾਗੀਂ, ਸਕੇ-ਸਬੰਧੀ ਦੇ ਭਾਗੀਂ" ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ "ਘਰ-ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਭਾਗੀਂ!" ਜੱਟ ਦੀ ਇਸ ਅਰਦਾਸ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਅਨੇਕ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਹਿਤ ਵੀ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਿਚ ਹੁੰਦਿਆਂ ਭਾਜਪਾ ਬਹੁ-ਫ਼ਸਲੀ ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨ ਲਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ। ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਹੋਰ ਅਨੇਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਾਂਗ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਉਹਨੇ ਪਲਟੀ ਮਾਰ ਲਈ। ਉਹ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖੋਹ ਕੇ ਧਨਾਢਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਨੀ ਉਤਾਵਲੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹਿਣ ਪਿੱਛੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਚੋਰ-ਮੋਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਣ ਲਈ ਵਾਹ ਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਤਾਂ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ "ਸੰਸਦੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣਾ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਤੋੜਦਾ ਹੈ।" ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਚਾਲੂ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਿਆਦ ਮੁੱਕਣ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪੁੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ਉਹੋ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਢੰਗ ਅਪਣਾ ਕੇ ਵੀ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲੁਆਉਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਜਿਉਂ-ਦੀ-ਤਿਉਂ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ।

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ-ਖੋਹੂ ਅੜੀਅਲ ਰਵੱਈਏ ਨੇ ਦੇਸ ਭਰ ਦੇ ਖੇਤ-ਮਾਲਕ ਤਾਂ ਜਗਾ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਹੋਈ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇਕਮੁੱਠ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਾਹ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਲਗਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਉਸ ਕਟਾਰ ਵਾਲੇ ਵਰਗਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਾਹਰਗ ਚੀਰ ਕੇ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਮੈਂ ਨੱਕ ਤੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤੇਰੇ ਸੌਖਾ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਤੀਜਾ ਰਾਹ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ-ਮਿਥਿਹਾਸ ਦਾ ਮਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਦਾ ਸਬਕ ਹੀ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਦਾ ਸਰਬਨਾਸ਼ਕ ਯੁੱਧ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪਾਂਡਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੱਕ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜ ਪਿੰਡ ਦੇਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁਰਯੋਧਨ ਨੇ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ "ਪੰਜ ਪਿੰਡ ਤਾਂ ਕੀ, ਸੂਈ ਦੀ ਨੋਕ ਜਿੰਨੀ ਥਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ!" ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵਿਰਵਾ ਕਰਨਾ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹੀ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਕਹਾਣੀ

ਧਾਈਂ ਦਾ ਢੇਰ

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕਨਹਾਮਾ ਵਿਚ ਜਨਮੇ ਸ. ਸਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕਈ ਯਾਦਗਾਰੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਮਾਹੌਲ ਪ੍ਰਚੰਡ ਰੂਪ ਵਿਚ ਝਾਤੀਆਂ ਮਾਰਦਾ ਦਿਸ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਵਿਚ ਇਕ ਨਾਵਲ ਵੀ ਲਿਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿਆਂ ਵਿਚ 'ਨੰਗੀ ਧੁੱਪ ਦੇ ਵੈਰੀ', 'ਪੰਜ ਪੀਰ', 'ਭੌਂ ਭਾਲ', 'ਭੁਲੇਖਾ' ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। 'ਧਾਈਂ ਦਾ ਢੇਰ' ਨਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੇਵਸੀ ਦੀ ਬਾਤ ਤਾਂ ਪਾਈ ਹੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਬਦਲ ਰਹੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣਾ ਢਾਂਚਾ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਦਾ ਜੋ ਸਾਹ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸੁੱਖ-ਸੁਨੇਹਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

"ਦਫ਼ਾ ਹੋ... ਬਦਮਾਸ਼... ਕੁੱਤਾ... ਬੇਸ਼ਰਮ... ਬਦਜ਼ਾਤ। ਸੱਦਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਖਸਮ ਨੂੰ। ਕਰਾਵਾਂ ਤੇਰੇ ਡੱਕਰੇ...ਤੈਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਆਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ...ਤੇਰੀ ਧੀ ਭੈਣ ਨਹੀਂ?"

ਜੂਨੀ ਤੇਜ਼ ਤੇਜ਼ ਕਦਮ ਪੁੱਟਦੀ ਖਲਵਾੜੇ ਵੱਲ ਤੁਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਟੋਕਰੀ ਤੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਭਾਫ਼ ਛੱਡਦਾ ਸੋਮਾਵਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਟੋਕਰੀ ਲਾਹ ਸੋਮਾਵਾਰ ਦਾ ਢੱਕਣ ਚੁੱਕ ਤੱਕਿਆ। ਸੋਮਾਵਾਰ ਨੱਕੋ-ਨੱਕ ਗੁਲਾਬੀ ਰੰਗ ਦੀ ਚਾਹ ਜੋ ਉਬਾਲੇ ਖਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਜੋ ਧਾਈਂ ਛਿੰਬ ਰਹੇ ਸਨ, ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਪੂਲਾ ਮੁਕਾ ਬਹਿੰਦੇ ਗਏ। ਜੂਨੀ ਦਾ ਪਤੀ ਅਜੇ ਵੀ ਪੂਲਾ ਛਿੰਬ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੂਨੀ ਦੀ ਮਾਂ ਹੱਥ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਮਾਜ਼ਨ ਦੀ ਬਾਰ੍ਹੀ ਲੈ, ਧਾਈਂ ਦੇ ਲੱਗੇ ਢੇਰ ਤੋਂ ਘਾਹ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਤੀਲੇ ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਨਿਖੇੜ ਰਹੀ ਸੀ।

ਟੋਕਰੀ ਵਿਚੋਂ ਜੂਨੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪਿੜ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੱਕੀ ਦੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਕੱਢ ਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਗੁਲਾਬੀ ਰੰਗ ਦੀ ਚਾਹ ਨਾਲ ਪਿਆਲੇ ਭਰ ਭਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਥੰਮ੍ਹਾਂਦੀ ਗਈ। ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਖੁਸ਼ ਖੁਸ਼ ਫੂਕਾਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਸ਼ੜੂ ਸ਼ੜੂ ਕਰ ਕੇ ਚਾਹ ਪੀਣ ਲਗ ਪਏ। ਕਿਸਾਨ ਆਪੋ ਵਿਚ ਵੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ।

"ਤੂੰ ਵੀ ਆ ਨਾ", ਜੂਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਮੁਹੰਮਦੇ ਨੂੰ 'ਵਾਜ਼ ਮਾਰ ਕੇ ਆਖਿਆ। ਮੁਹੰਮਦਾ ਆਪਣੇ ਪੇਟ ਤੋਂ ਬੱਕਰੇ ਦੀ ਖੱਲ ਦਾ ਪਟਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਜੂਨੀ ਨੇ ਚਾਹ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਭਰ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜਾਇਆ ਤੇ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚੋਂ ਮੱਕੀ ਦੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਵੀ ਕੱਢ ਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਸਰਨ ਸਿੰਘ

"ਤੂੰ ਵੀ ਆ ਨਾ ਮਾਂ...ਘੁੱਟ ਚਾਹ ਦਾ ਪੀ ਲੈ", ਜੂਨੀ ਮਾਂ ਵੱਲ ਪਰਤ ਕੇ ਬੋਲੀ।

"ਪੀ ਲੈਣ ਦੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ...ਮੈਂ ਪਿਛੋਂ ਪੀਵਾਂਗੀ", ਉਸ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰੀ ਫੇਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

"ਪੀ ਲੈ...ਪਿਆਲਾ ਵਿਹਲਾ ਹੈ", ਜੂਨੀ ਨੇ ਮਾਂ ਲਈ ਚਾਹ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਭਰ ਦਿੱਤਾ।

"ਜੇ ਕਿਸੇ ਸੱਤੂ ਲੈਣੇ ਨੇ ਤਾਂ ਉਹ ਲੈ ਲਵੇ।" ਉਸ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡਾ ਪਿਆਲਾ ਕੱਢ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਬੁਰਕੀ ਬੁਰਕੀ ਸੱਤੂ ਪਿਆਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾ ਲਏ ਤੇ ਚੌਥਾ ਪਿਆਲਾ ਨਮਕੀਨ ਚਾਹ ਦਾ ਪੀਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਦੋ ਦੋ ਰੋਟੀਆਂ ਉਸ ਹੋਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡੀਆਂ।

"ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਤੇਰੀ ਸਾਰੀ ਧਾਈਂ ਛਿੰਬੀ ਜਾਏਗੀ ਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਅਸੀਂ ਖਿਜ਼ਰੇ ਦੀ ਛਿੰਬੜਨੀ ਹੈ", ਸੁਬਹਾਨਾ ਬੋਲਿਆ।

ਨਿਬਰਾ ਚਾਹ ਪੀ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਸ ਚਿਲਮ ਵਿਚ ਤਮਾਕੂ ਭਰਿਆ ਤੇ ਕਾਂਗੜੀ ਵਿਚ ਚਿਮਟੇ ਨਾਲ ਅੰਗਾਰ ਕੱਢ ਤਮਾਕੂ 'ਤੇ ਧਰ ਤਮਾਕੂ ਪੀਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਜੂਨੀ ਦੀ ਮਾਂ ਜਦ ਵਿਆਹ ਕੇ ਅਸਦਬਟ ਲਿਆਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਕੁਝ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। ਉਹ ਹਾਜ਼ੀ ਖਿਜ਼ਰ ਬੇਗ ਚੱਕਦਾਰ ਦਾ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਮਕਾਨ ਉਸ ਦੇ ਪਿਉ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਅਸਦਬਟ ਹਰ ਤੀਜੇ ਚੌਥੇ ਸਾਲ ਉਸ ਦੀ ਛੱਤ ਦੀ ਛੇਹ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਮਕਾਨ ਕੀ ਸੀ, ਬਸ ਝੌਂਪੜੀ ਸੀ। ਇਕ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪ ਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਚ ਡੰਗਰ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਸਨ।

ਜੂਨੀ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਕਈ ਬੱਚੇ ਜੰਮੇ, ਪਰ ਜਿਉਂਦੇ ਨਾ ਰਹੇ। ਜੂਨੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਂ ਥਾਂ ਅਸਤਾਨੇ ਪੂਜੇ...ਤਾਰ੍ਹੀਆਂ ਵੰਡੀਆਂ, ਬੱਕਰੇ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੇ। ਜੂਨੀ ਗਰੀਬ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਅਣਮੁੱਲੀ ਦਾਤ ਸੀ। ਗਰੀਬੀ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਲਾਡ ਪਿਆਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਜੂਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਜੂਨੀ ਜਦ ਤੇਰ੍ਹਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਹੋਈ ਉਸ ਦੀ ਮੰਗਣੀ ਉਸ ਦੀ ਭੂਆ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਮੁਹੰਮਦ ਨਾਲ ਹੋ ਗਈ। ਜੂਨੀ ਇਸ ਨਿੱਕੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਵੀ ਮੁਟਿਆਰ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਖਿਚਵੇਂ ਨਕਸ਼ ਨੈਣਾਂ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਜੂਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਦਾ ਚਰਚਾ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਿਚ ਲੁਕੇ-ਛਿਪੇ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਇਕ ਮੁੰਡਿਆਂ ਭਾਵੇਂ ਉਸ 'ਤੇ ਅੱਖ ਰੱਖੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦੀ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਕਿਸਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਮੁੰਡੇ ਵੀ ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਨਾ ਕਰਦੇ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਗੱਪਾਂ ਮਾਰਨ ਬਹਿ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਗੁੜਗੁੜੀ ਛਿਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਘੜਾ ਤੁਮਕਨਾੜੀ ਲੈ ਗਾਣ ਬਹਿ ਜਾਂਦੇ।

ਜੂਨੀ ਪਿਉ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚੀ ਹੀ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਕਈ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਨੀਂਦਰ ਹਰਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜੂਨੀ ਦੇ ਹੁਸਨ ਨੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨਾਂ ਟੋਲੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ। ਹਰ ਟੋਲੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਇਕ ਆਸ਼ਕ ਸੀ। ਜੂਨੀ ਨੂੰ ਆਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਹਿੱਕ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਲਈ ਵੀ ਧੜਕਣ ਨਾ ਪੁੰਗਰੀ। ਜੂਨੀ ਜਿੰਨੀ ਸੁੰਦਰ ਸੀ, ਉਨੀ ਹੀ ਆਪਣੇ ਹੁਸਨ ਤੋਂ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਮਸਤੀ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਫਸੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਜੂਨੀ ਖਾਤਰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਟੋਲੀਆਂ ਵਿਚ ਖੜਕ ਪਈ। ਜੂਨੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ...ਉਸ ਦੇ ਪਿਉ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਜੂਨੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ, ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਪੈਸਿਆਂ ਵਿਆਹ ਕਿਵੇ ਹੋਵੇ? ਕਰਜ਼ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਾ ਦਿਸਿਆ। ਆਖਰ ਪੈਸੇ ਲਵੇ ਕਿਸ ਤੋਂ। ਇਕ ਦਿਨ ਜੂਨੀ ਦਾ ਪਿਉ ਬਿਮਾਰ ਪੈ ਗਿਆ। ਤੇਜ਼ ਬੁਖ਼ਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰ ਦਿਨ ਹੀ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਤਾਪ ਉਤਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈਆਂ।

ਚੱਕਦਾਰ ਦਾ ਮੁਨਸ਼ੀ ਅੱਸੂ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਵਾਂਗ ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਪਿੰਡ ਆ ਗਿਆ। ਧਾਈਂ ਛਿੰਬ ਕੇ ਲੈਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਨੰਬਰਦਾਰ ਵਲੀ ਮੀਰ ਦੇ ਚੁਬਾਰੇ ਠਹਿਰਿਆ ਸੀ। ਜੂਨੀ ਦਾ ਘਰ ਵੀ ਨੰਬਰਦਾਰ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ। ਮੁਨਸ਼ੀ ਪੈਂਤੀਆਂ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦਾ, ਮਾਤਾ ਦੇ ਦਾਗਾਂ ਵਾਲਾ ਚਿਹਰਾ, ਉਚੇ ਉਚੇ ਪੀਲੇ ਖ਼ਿਮ੍ਹਾਂ ਵਾਲੇ ਦੰਦ, ਰੰਗ ਕਾਲਾ, ਤੇ ਲੰਮੇ ਪਤਲੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਮੁਜਾਰੇ ਸਨ। ਇਸ ਭੈੜੀ ਜਿਹੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਕਰ ਕੇ ਇੰਨਾ ਬਦਮਸਤ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਮੂੰਹ ਮੁਜਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਵੀ ਨਾ ਕਰਦਾ। ਆਮ ਰਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਡੇ, ਮੁਰਗੇ, ਘਿਉ, ਮੱਖਣ, ਸਬਜ਼ੀ ਆਦਿ ਲਿਆ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਰਸੋਈਏ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਗਏ।

ਮੁਨਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਜੁਆਨ ਮੁਜਾਰਾ ਘੁੱਟਣ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਰਸੋਈਏ ਨੇ ਚਾਹ ਪਰਾਉਂਠੇ ਤੇ ਉਬਲੇ ਅੰਡੇ ਉਸ ਅੱਗੇ ਆਣ ਧਰੇ।

"ਅਸਦਬਟ ਨਹੀਂ ਦਿਸਿਆ?" ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਪੁਛਿਆ।

"ਉਹ ਤੇ ਜਨਾਬ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ...ਵਿਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵਜ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।"

"ਅੱਛਾ...ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਫਸਲ ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ ਵਲੀ ਮੀਰਾ।"

"ਉਹ ਤੇ ਹਜ਼ੂਰ ਅਸਾਂ ਐਤਕੀਂ ਵਟ ਲਈ ਹੈ।"

"ਉਸ ਦਾ ਲੜਕਾ ਹੈ ਕੋਈ?"

ਮੁਨਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਉਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਵਲੀ ਮੀਰ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਹੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਜੂਨੀ ਦੇ ਸਲਾਮ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਰੁਚੀ ਮੋੜੀ। ਜੂਨੀ ਨੇ ਮੁਨਸ਼ੀ ਅੱਗੇ, ਲੱਤਾਂ ਤੋਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆਂ ਚੂਜ਼ਾ, ਪਿਆਲੇ ਵਿਚ ਅੱਧ ਕੁ ਸੇਰ ਮੱਖਣ ਤੇ ਗੰਢ 'ਚ ਬੰਨ੍ਹੇ ਦਰਜਨ ਕੁ ਅੰਡੇ ਧਰ ਦਿੱਤੇ।

"ਕੀ ਹੈ?" ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਹੁੱਕੇ ਦੀ ਨਲੀ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਮਾਂ ਨੇ ਭੇਜੇ ਹਨ।"

ਪਿਉ ਤੇਰਾ ਅਜੇ ਮਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ?" ਮੁਨਸ਼ੀ ਦੇ ਬਦਬੂ ਵਾਲੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਜੂਨੀ ਕੁਝ ਬੋਲ ਨਾ ਸਕੀ।

ਪੰਡਿਤ ਵਿਸ਼ੂ ਨਾਥ ਵਲੋਂ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਖਿੱਚੀ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਮੁਟਿਆਰ ਦੀ ਤਸਵੀਰ। ਵਿਸ਼ੂ ਨਾਥ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਲੀ ਮੀਰ ਮੁਨਸ਼ੀ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸਮਝ ਕੇ ਉਥੋਂ ਤਿਤਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਵਲੀ ਮੀਰ ਮੁਨਸ਼ੀ ਦਾ ਭੇਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਕਈ ਇਕ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਮੁਨਸ਼ੀ ਦੇ ਆਖਣ 'ਤੇ ਕੁਟਾਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਈ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਪੱਤ ਵੀ ਲਾਹੀ ਸੀ। ਵਲੀ ਮੀਰ ਜੂਨੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਲਿਆਣ ਦਾ ਕਈ ਵਾਰ ਜਤਨ ਭਾਵੇਂ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਫ਼ਲਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ।

"ਤੇਰਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ? ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਜੂਨੀ।"

"ਜਾਹ, ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਖ ਦੇ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੇਰਾ ਪਿਉ ਹੁਣ ਮਰ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਮਰਿਆ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਮਰੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਹੈ।"

"ਹਜ਼ੂਰ...।" ਜੂਨੀ ਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਬਾਨ ਹੀ ਖਿੱਚ ਲਈ, ਉਹ ਕੰਬਦੀ-ਕੰਬਦੀ ਉਠ ਕੇ ਜਾਣ ਲੱਗੀ।

"ਕਿੱਥੇ ਚਲੀ ਹੈਂ?"

"ਘਰ।"

"ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਲੈ ਜਾ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੋੜ।"

"ਕਿਉਂ ਜਨਾਬ...ਇਹ ਤੇ ਮਾਂ ਨੇ ਤੁਸਾਂ ਲਈ ਘੱਲੀਆਂ ਹਨ।"

"ਲੈ ਜਾਹ...ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾ ਕਰ।"

ਜੂਨੀ ਨੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਾਪਸ ਚੁੱਕ ਲਈਆਂ ਤੇ ਘਰ ਪਰਤ ਆਈ।

ਜੂਨੀ ਨੂੰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਤੱਕ ਵਲੀ ਮੀਰ, ਮੁਨਸ਼ੀ ਕੋਲ ਪਰਤ ਆਇਆ, "ਹਜ਼ੂਰ...ਕਬੂਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਸੋਹਣਾ ਮੌਕਾ ਸੀ।"

"ਬਕ ਬਕ ਨਾ ਕਰ...ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਮੇਰੀ ਸਬੀਲ ਦਾ। ਹੁਣ ਵੇਖ ਕੀ ਬਣਦਾ ਹੈ।" ਵਲੀ ਮੀਰ ਨੂੰ ਮੁਨਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਭਾਵੇਂ ਸਮਝ ਨਾ ਆਈ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਮੁਸਕਰਾਇਆ।

"ਵਲੀਆ, ਅੱਜ ਤੱਕ ਤੂੰ ਇਸ ਪਰੀ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਹੀ ਨਾ।"

"ਹਜ਼ੂਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਮੈਂ ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਹਟਿਆ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਵੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸਾਂ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਪਿਉ ਕਿਤੇ ਮੰਨਿਆ ਹੀ ਨਾ, ਆਖਣ ਲੱਗਾ, ਮੈਂ ਧੀ ਨੂੰ ਸੌਕਣ ਨਹੀਂ ਬਣਨ ਦੇਣਾ।"

ਮੁਨਸ਼ੀ ਹੁੱਕੇ ਦਾ ਧੂੰਆਂ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਗਿਆ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਨੂੰ ਜੂਨੀ ਦੀ ਮਾਂ ਉਹੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਚੁਕ ਕੇ ਆਈ। ਉਸ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਕਸਾਬਾ ਲਾਹ ਮੁਨਸ਼ੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਧਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਤਰਲੇ ਪਾਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਅੱਥਰੂ ਤਰਨ ਲੱਗ ਪਏ।

"ਤੇਰੇ ਰੋਣ-ਧੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਆਉਂਦਾ। ਤੂੰ ਹੀ ਦੱਸ, ਜਦ ਤੇਰਾ ਖਸਮ ਵਜ੍ਹ ਨਾਲ ਅੱਧਾ ਮਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ ਤੇ ਤੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕੌਣ ਹੈ ਤੇਰਾ...ਕੌਣ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ?"

"ਜਨਾਬ ਮੈਂ ਇਸੇ ਫਸਲ ਜੂਨੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਾਂਗੀ ਤੇ ਮੁੰਡਾ ਘਰ ਲਿਆਵਾਂਗੀ।"

"ਵਿਆਹ ਕਰੇਂਗੀ! ਪੈਸੇ ਹੈਨ ਨੀ?"

"ਜਨਾਬ ਦਾ ਇਕਬਾਲ ਉਚਾ...ਤੁਹਾਡੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ...ਗਰੀਬਾਂ 'ਤੇ ਮਿਹਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰੋ।" ਉਸ ਮੁਨਸ਼ੀ ਦੇ ਪੈਰ ਫੜ ਲਏ।

"ਅੱਛਾ...ਅੱਛਾ...ਕਰ ਲੈ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ। ਦੇ ਦਿਆਂਗਾ ਤੈਨੂੰ ਪੈਸੇ।"

ਉਸ ਆਪਣੇ ਅੱਥਰੂ ਪੂੰਝੇ। ਉਹਦਾ ਚਿਹਰਾ ਖਿੜ ਗਿਆ।

"ਅੱਛਾ ਜਾਹ ਪਰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਜੂਨੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀਂ...।" ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਧੂੰਏਂ ਦੀ ਹਵਾੜ੍ਹ ਹਵਾ ਵਿਚ ਰਲਾਂਦਿਆਂ ਆਖਿਆ।

"ਸਮਝ ਗਈ ਨਾ...ਜ਼ਰਾ ਠਹਿਰ ਕੇ...।"

"ਅੱਛਾ", ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਸੋਚਦੀ-ਸੋਚਦੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਟੁਰ ਗਈ।

ਮੁਨਸ਼ੀ ਖਾਣਾ ਖਾ ਕੇ ਬਿਸਤਰ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਤਮਾਕੂ ਪੀ ਰਿਹਾ ਸੀ...ਵਲੀ ਮੀਰ ਉਸ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਜੂਨੀ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਅਖਰੋਟ ਲੈ ਕੇ ਆਈ।

"ਕੀ ਹੈ?" ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਖਹੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਜਨਾਬ ਮਾਂ ਨੇ ਭੇਜੇ ਹਨ।"

"ਅੱਛਾ, ਅੱਛਾ ਬਹਿ ਜਾ। ਵਲੀਆ ਅੰਦਰ ਰੱਖ।" ਉਹ ਟੋਕਰੀ ਲੈ ਉਠ ਗਿਆ।

"ਇਥੇ ਬਹਿ।" ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ।

"ਲੱਤਾਂ ਘੁੱਟ।" ਮੁਨਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਘੁੱਟਣ ਉਹ ਬਹਿ ਗਈ। ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਜੂਨੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਪਕੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਖਿੱਚ ਲਿਆ। ਉਹ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਬੇਜ਼ਾਨ ਜਿਹੀ ਬਣ ਮੁਨਸ਼ੀ ਦਾ ਆਖਾ ਮੰਨਦੀ ਗਈ। ਮੁਨਸ਼ੀ ਸਮਝ ਗਿਆ ਕਿ ਜੂਨੀ ਨੇ ਰੌਲਾ ਨਹੀਂ ਪਾਣਾ...ਉਸ ਹੱਥ ਲੰਮਾ ਕਰ ਬਲਦਾ ਲਾਲਟੈਣ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤਾ। ਜੂਨੀ ਹੈਰਾਨ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਉਸ ਦੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਘੁੱਟੀ ਗਈ। ਜੂਨੀ ਸੁੰਨ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਜਿਵੇਂ ਵਜ੍ਹ ਉਸ ਦੇ ਪਿਉ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾ ਜੂਨੀ ਰੋਈ, ਨਾ ਚੀਕੀ...ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਮੁਨਸ਼ੀ ਦਾ ਆਖਾ ਮੰਨ ਗਈ। ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਬੇਸੁਧ ਲੇਟੀ ਰਹੀ। ਨਿੱਕੀ ਨਿੱਕੀ ਲੋਅ ਫੁਟ ਰਹੀ ਸੀ ਜਦ ਜੂਨੀ ਨੂੰ ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਭੇਜਿਆ।

ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਮੁਨਸ਼ੀ ਪਿੰਡ ਬੀਤੇ ਸਾਲਾਂ ਵਾਂਗ ਆਇਆ, ਪਰ ਅੱਜ ਨਾ ਉਸ ਅੱਗੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅੰਡੇ, ਮੁਰਗੇ ਆਦਿ ਧਰੇ, ਤੇ ਨਾ ਅੱਜ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੈਅ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਚੱਕਦਾਰੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਜਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਹਰ ਮੁਜਾਰਾ ਆਪਣੀ ਮਿਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਪ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮਸਾਂ ਚੱਕਦਾਰ ਨੂੰ ਸੌ ਕਨਾਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਕੁਝ ਫਲਦਾਰ ਬਾਗ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜੂਨੀ ਦੇ ਪਿਉ ਨੂੰ ਮਰਿਆਂ ਕਈ ਸਾਲ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਜੂਨੀ ਦੀ ਸੌ ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੀ। ਮੁਨਸ਼ੀ ਉਸ ਨੂੰ ਖੋਹ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਜੂਨੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਪ ਦੇ ਕੇ ਸਾਂਭਿਆ ਸੀ। ਜੂਨੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਮੁਹੰਮਦੇ ਨਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

ਧਾਈਂ ਛਿੰਬਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਮੁਨਸ਼ੀ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਗੱਪਾਂ ਮਾਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਸੋਚ ਉਹ ਉਥੋਂ ਉਠ ਕੇ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਉਹ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਡੁੱਬਿਆ ਟੁਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਆ ਰਹੀ ਜੂਨੀ 'ਤੇ ਪਈਆਂ। ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਟੋਕਰੀ ਤੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਜ਼ੰਜੀਰ ਤੋਂ ਫੜਿਆ ਭਾਫ਼ ਛੱਡਦਾ ਸੋਮਾਵਾਰ ਸੀ। ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਨਜ਼ਰ ਦੁੜਾਈ ਤੇ ਰਾਹ ਮੱਲ ਕੇ ਖਲੋ ਗਿਆ। ਜੂਨੀ ਨੇ ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵੇਖ, ਪਲ ਦੀ ਪਲ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਗਰਮ ਗਰਮ ਚਾਹ ਦਾ ਭਰਿਆ ਸੋਮਾਵਾਰ ਮੁਨਸ਼ੀ ਦੇ ਪਿੰਡੇ 'ਤੇ ਪਲਟ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਬੁਸਰੀ ਲਾਹ ਦੇਵੇ ਤੇ ਆਪਣੀ ਉਸ ਰਾਤ ਦਾ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਕਈ ਰਾਤਾਂ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲਵੇ ਪਰ ਕਿਸਾਨ ਚਾਹ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਸਨ; ਸੋ ਉਸ ਆਪਣਾ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਚਮਕ ਵੇਖੀ। "ਦਫ਼ਾ ਹੋ...ਬਦਮਾਸ਼...ਮੁਰਦਾ...ਬੇਸ਼ਰਮ...ਬਦਜ਼ਾਤ। ਸੱਦਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਖਸਮ ਨੂੰ ਤੇ ਕਰਾਵਾਂ ਤੇਰੇ ਡੱਕਰੇ। ਤੈਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਆਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ...ਤੇਰੀ ਧੀ ਭੈਣ ਨਹੀਂ?"

ਜੂਨੀ ਖਾਲੀ ਪਿਆਲੇ ਖਾਲੀ ਸੋਮਾਵਾਰ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਪਾ ਤੇਜ਼ ਤੇਜ਼ ਘਰ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਖਾਣਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਸ ਆਪ ਵੀ ਧਾਈਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਢੇਰ ਤੱਕਿਆ ਸੀ। ਐਤਕੀਂ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਨਿਰਾ ਗੋਹਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪਰੰਤੂ ਕਾਰਖਾਨੇ ਦੀ ਬਣੀ ਖਾਦ ਵੀ ਪਾਈ ਸੀ।

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ

ਰੀਝ

ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਅੱਜ ਵਿਦੇਸ਼ੋਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪਰਤਣਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨਿਰਜਿੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਕੁਝ ਹਰਕਤ ਜਿਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ, ਲੱਤਾਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਉਹ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢਿੱਲ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਮੰਜੀ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਇਹ ਸੋਚਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣੇ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਬੇਟਾ ਆਏਗਾ ਤੇ ਮੇਰੇ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ ਕਹੇਗਾ, "ਮੱਥਾ ਟੇਕਦਾਂ ਬਾਪੂ ਜੀ।" ਪਰ ਮੈਂ ਉਠ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੀਨੇ ਨਾਲ ਲਾ ਲਵਾਂਗਾ, ਤੇ ਉਹ ਅੱਖੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਕਹੇਗਾ, "ਬਾਪੂ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਸਮਾਂ ਕੱਟਿਆ, ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਜਾਵਾਂਗਾ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼, ਬਾਪੂ ਤੇਰੀ ਹੀ ਸੇਵਾ ਕਰਾਂਗਾ" ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਘੁੱਟ ਕੇ ਸੀਨੇ ਨਾਲ ਲਾ ਲਵਾਂਗਾ।

ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਿਆ, ਉਸ ਦੇ ਖਿਆਲਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਟੁੱਟੀ ਤੇ ਲੱਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹਰਕਤ ਜਿਹੀ ਹੋਈ, ਹੁਣ ਉਹ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਵਿਚ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਦੀ ਨੂੰਹ ਨੇ ਆ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲਿਆ, ਉਸ ਦਾ ਬੇਟਾ ਸੱਚੀਂ ਹੀ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਵੱਡਾ ਬੈਗ ਆਪਣੀ ਵਹੁਟੀ ਨੂੰ ਫੜਾਉਂਦਿਆਂ ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਬਾਪੂ ਵੱਲ ਗਈ ਤੇ ਬੋਲਿਆ, "ਬਾਪੂ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਠੀਕ ਠਾਕ ਹੋ?" ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਬਾਪੂ ਕੋਈ ਉਤਰ ਦਿੰਦਾ ਏਨੇ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਹੁਟੀ ਦੇ ਮਗਰੇ ਹੀ ਅੰਦਰ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਬਾਪੂ ਨੇ ਉਸ ਵੱਲ ਬੜੀ ਹੀ ਰੀਝ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਹੰਝੂ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹ ਢਿੱਲ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਮੰਜੀ ਵਿਚ ਸਮਾ ਗਿਆ ਤੇ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਖਿਆਲਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗਾ।

-ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ 'ਸੈਂਪਲੇ'
ਫੋਨ: 91-98724-05203

ਪੁਸਤਕ 'ਗੋਲਡਨ ਗੋਲ' ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼

92 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਪਿੱਛਲਝਾਤ ਮਾਰਦਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰਾ ਨਾਨਕਾ ਪਿੰਡ ਹਰੀਪੁਰ ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦੈ। ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਿਆਣੇ ਖਿੱਦੋ-ਖੂੰਡੀ ਖੇਡਦੇ ਦੇਖੇ। ਲੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੜ੍ਹੀਆਂ ਖਿੱਦੋਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤੇ ਰੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਵੱਢੀਆਂ ਖੂੰਡੀਆਂ। ਪੰਜ ਕੁ ਸਾਲ ਦਾ ਸਾਂ ਜਦੋਂ ਮੋਗੇ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਅਧਿਆਪਕ ਸਨ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਾਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਬੂਹੇ 'ਚ ਬੈਠਾ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਖੇਡਦੇ ਦੇਖੀ ਜਾਂਦਾ। ਹਾਕੀ ਮੈਨੂੰ ਮੈਸਮਰਾਈਜ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸੁਰਤ ਨਾ ਰਹਿੰਦੀ ਕਿ ਧੁੱਪੇ ਬੈਠਾਂ ਜਾਂ ਛਾਵੇਂ? ਹਾਕੀ ਦੇਖਦਾ ਮੈਂ ਭੁੱਖ ਤੇਹ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ। ਫਿਰ ਮੇਰਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਆਇਆ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਕਿਹੜਾ ਖਿਡਾਉਣਾ ਲੈਣਾ?" ਮੈਂ ਹਾਕੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਮਿਲੀ। ਉਹ ਦਿਨ ਤੇ ਆਹ ਦਿਨ, ਹਾਕੀ ਮੇਰਾ ਇਸ਼ਕ ਹੈ...।

ਮੈਂ ਸਮਝਦਾਂ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਰਹਿਮਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਤੇ ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਕਰਨੀ ਸਿਖਾਈ। ਮੈਨੂੰ ਅਨੁਸਾਸ਼ਨ ਸਿਖਾਇਆ, ਹਾਰ ਸਹਿਣੀ ਤੇ ਜਿੱਤ ਪਚਾਉਣੀ ਸਿਖਾਈ। ਮੈਂ ਜੋ ਕੁਝ ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਕੋਚ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ, ਟੀਮ ਸਾਥੀਆਂ, ਦੋਸਤਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਸਦਕਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸੁਸ਼ੀਲ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਬਿਨਾਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਤਾਂ ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਮੈਡਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਤ ਸਕਦਾ। ਮੇਰੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਸੁਸ਼ੀਲ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਹੀ ਹਨ। ਮੈਂ ਅਕਸਰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਮੇਰੀ ਇਕ ਪਤਨੀ ਸੁਸ਼ੀਲ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜੀ ਹਾਕੀ। ਪਰ ਸੁਸ਼ੀਲ ਨੇ ਹਾਕੀ ਨੂੰ ਸੌਂਕਣ ਸਮਝਣ ਦੀ ਥਾਂ ਭੈਣ ਸਮਝਿਆ।

-ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ 'ਚੋਂ ਤਿੰਨ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਣ ਕਰਕੇ 'ਗੋਲਡਨ ਹੈਟ ਟ੍ਰਿਕ' ਵਾਲਾ ਬਲਬੀਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦੈ। ਹੈਲਸਿੰਕੀ-1952 ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਸੈਮੀ ਫਾਈਨਲ ਅਤੇ ਫਾਈਨਲ ਮੈਚਾਂ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੇ 9 ਗੋਲਾਂ 'ਚੋਂ 8 ਗੋਲ ਉਸ ਦੀ ਸਟਿੱਕ ਨਾਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਥੇ ਹਾਲੈਂਡ ਵਿਰੁਧ ਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੇ 6 ਗੋਲਾਂ 'ਚੋਂ ਉਸ ਦੇ 5 ਗੋਲ ਸਨ ਜੋ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਰੈਗੀ ਪ੍ਰਿਡਮੋਟ ਦਾ ਸੀ।

ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ

ਉਸ ਨੇ ਲੰਡਨ-1908 ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਵਿਚ 8 ਵਿਚੋਂ 4 ਗੋਲ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਬਰਲਿਨ-1936 ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਚੰਦ ਦੇ 8 ਵਿਚੋਂ 3 ਗੋਲ ਸਨ। ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਟੁੱਟੇ?

***

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ 31 ਦਸੰਬਰ 1923 ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਨਕੇ ਪਿੰਡ ਹਰੀਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਦਾਦਕਾ ਪਿੰਡ ਪਵਾਦੜਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਪਿੰਡ ਤਹਿਸੀਲ ਫਿਲੌਰ ਵਿਚ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਦਾਦਕਾ ਗੋਤ ਦੁਸਾਂਝ ਹੈ ਤੇ ਨਾਨਕਾ ਧਨੋਆ। ਉਹਦੇ ਸਹੁਰੇ ਲਹੌਰੀਏ ਸੰਧੂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਪਿੰਡ ਭੜਾਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨੇ ਪੁੱਤਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਸਿੰਘਾਪੁਰ, ਚੀਨ ਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਤੋਂ ਹਨ। ਉਹਦੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀ ਬੰਸਾਵਲੀ ਵਿਚ ਦਸਵਾਂ ਪੁਰਖਾ ਭਾਈ ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਸੀ। ਇਹ ਬੰਸਾਵਲੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਉਪਰ ਤੁਰਦੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ, ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ, ਦਲ ਸਿੰਘ, ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰ ਸਿੰਘ, ਜੱਸੂ, ਦਲਪਤ, ਬਿਧੀ ਚੰਦ, ਡੱਲਾ, ਰਜਾਣੀਆਣ, ਸਾਬਾ ਤੇ ਦੁਸਾਂਝ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਸਰੋਇਆ ਤਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

***

ਭੂਪਿੰਦਰਾ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਮੋਗੇ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ ਉਤੇ ਪਟਿਆਲੇ ਦਾ ਮਹਾਰਾਜਾ ਭੂਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਨਾਮ ਵੰਡਣ ਆਇਆ। ਉਸ ਦਾ ਚੂੜੀਦਾਰ ਪਜਾਮਾ ਬਲਬੀਰ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਜਚ ਗਿਆ। ਉਹਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਹਾਤੇ ਵਿਚ ਡਰਾਮਾ ਖੇਡਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਜਣੇ ਨੇ ਚੂੜੀਦਾਰ ਪਜਾਮਾ ਪਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦਾ ਰੋਲ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਜ਼ਾਰ 'ਚੋਂ ਚੂੜੀਦਾਰ ਪਜਾਮਾ ਖਰੀਦ ਲਿਆ ਤੇ ਡਰਾਮਾ ਵਿਖਾਉਣ ਦੀ ਟਿਕਟ ਦੋ ਆਨੇ ਰੱਖ ਲਈ।

ਡਰਾਮੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਹਾਤਾ ਭਰ ਗਿਆ। ਮੱਛਰਦਾਨੀ ਦੀਆਂ ਸੋਟੀਆਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਮੱਛਰਦਾਨੀ ਦਾ ਹੀ ਪਰਦਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਪਰਦਾ ਉਠਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਕਿ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਮੁੰਡਾ ਚੂੜੀਦਾਰ ਪਜਾਮਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਲੜ ਪਏ। ਦੋਵੇਂ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦਾ ਰੋਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਪਜਾਮਾ ਇਕੋ ਸੀ। ਇਕ ਜਣੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲੱਤ ਇਕ ਪੌਂਚੇ 'ਚ ਫਸਾ ਲਈ ਤੇ ਦੂਜੇ ਨੇ ਦੂਜੇ ਪੌਂਚੇ ਵਿਚ। ਦੋਵੇਂ ਨੰਗ ਧੜੰਗੇ! ਲੱਗ ਪਏ ਪਜਾਮਾ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣ। ਉਧਰੋਂ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ। ਜੋ ਸੀਨ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿਸਿਆ ਉਹ ਹੱਸ-ਹੱਸ ਵੱਖੀਆਂ ਤੁੜਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਖਿੱਚਾਧੂਹੀ ਵਿਚ ਚੂੜੀਦਾਰ ਪਜਾਮੇ ਨਾਲ ਜੋ ਭਾਣਾ ਵਰਤਣਾ ਸੀ, ਵਰਤ ਗਿਆ। ਪਜਾਮਾ ਭਾਵੇਂ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਪਾਟ ਗਿਆ ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ-ਹਿੱਸੇ ਬਹਿੰਦਾ ਇਕ-ਇਕ ਪੌਂਚਾ ਆ ਵੀ ਗਿਆ ਪਰ ਦੋਵੇਂ 'ਮਹਾਰਾਜੇ' ਇਕ ਇਕ ਲੱਤ ਪਜਾਮੇ 'ਚ ਫਸਾਈ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਜੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਪੈ ਗਏ!

ਆਖਰ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾਇਆ। ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਾਤਾ ਨੇ ਆਂਢਣਾਂ-ਗੁਆਂਢਣਾਂ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਭੈਣ ਜੀ, ਸਾਡੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਥੋਡੀਆਂ ਦੁਆਨੀ-ਦੁਆਨੀ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨ੍ਹੀਂ ਮੋੜਿਆ। ਡਰਾਮਾ ਨੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ। ਮਾਫ ਕਰ ਦਿਓ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ।" ਅੱਗੋਂ ਗੁਆਂਢਣਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਭੈਣ ਜੀ ਮਾਫੀ ਕਾਹਦੀ? ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਦੁਆਨੀ ਦੁਆਨੀ 'ਚ ਉਹ ਡਰਾਮਾ ਦਿਖਾਤਾ ਜਿਹੜਾ ਸਾਨੂੰ ਦੋ ਦੋ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿਸਣਾ!"

***

ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਨੇ ਚਾਰ ਵਿਆਹ ਕਰਾਏ। ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦਿੱਤਾ ਚੌਥੀ ਨਾਲ ਨਿਭਿਆ। ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਮੰਗਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਜੋ ਸਿਰੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹੀਆਂ। ਵਿਆਹ ਚੌਥੀ ਥਾਂ ਹੋਇਆ ਜਿਥੇ ਮੰਗਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ। ਮੋਗਿਓਂ ਚੜ੍ਹੀ ਜੰਨ ਅਜੇ ਲਾਹੌਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਢੁੱਕੀ ਕਿ ਲਾੜਾ ਕੋਠੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਬੂਹੇ ਥਾਣੀ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਸੀ। ਏਨੇ ਕਾਹਲੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਸਾਲੀਆਂ ਦੇ ਮਖੌਲ ਤਾਂ ਸੁਣਨੇ ਈ ਪੈਣੇ ਸਨ!

***

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਭਰਤੀ ਤੋਂ ਬਚਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੌੜ ਗਿਆ। ਝੋਰਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹੋ ਕਿ ਐਮ. ਏ. ਕਰਨੀ ਵਿਚਾਲੇ ਰਹਿ ਗਈ। ਸੁਸ਼ੀਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਪੱਤਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਸੁਫਨੇ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਸ਼ੀਲ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਵੇਗਾ ਤੇ ਸੁਸ਼ੀਲ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਆ ਜਾਵੇਗੀ...। ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਖੇਡੇਗਾ। ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤੇਗਾ...ਸੁਫਨਿਆਂ ਵਿਚ ਮਸਤ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬੂਹਾ ਠਕੋਰਿਆ। ਕੌਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਇਸ ਵੇਲੇ? ਕੀ ਪਤਾ ਸੁਸ਼ੀਲ ਹੀ ਆ ਗਈ ਹੋਵੇ?

ਉਸ ਨੇ ਕੱਚੀ ਨੀਂਦੇ ਉਠਦਿਆਂ ਬੂਹਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਸਾਹਮਣੇ ਬਾਵਰਦੀ ਪੁਲਿਸ ਸਾਰਜੈਂਟ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, "ਲਾ ਲਓ ਹੱਥਕੜੀ।" ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੱਕਾ-ਬੱਕਾ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਕਿਹੜੇ ਜੁਰਮ ਵਿਚ?" ਸਾਰਜੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜਲੰਧਰ ਜਾ ਕੇ ਦੱਸਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਜਲੰਧਰੋਂ ਆਏ ਆਂ। ਸਮਝ ਗਿਆ ਹੋਵੇਂਗਾ ਸਾਰੀ ਗੱਲ!"

ਉਸ ਨੂੰ ਹੱਥਕੜੀ ਲਾ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਚੜ੍ਹ ਗਈ। 'ਗੋਲ ਕਿੰਗ' ਬਣਨਾ ਉਸ ਦਾ ਜੁਰਮ ਬਣ ਗਿਆ! ਰਾਹ ਵਿਚ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੱਥਕੜੀ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ, "ਉਤੋਂ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਪਈ ਜਲੰਧਰ ਲਿਆ ਕੇ ਈ ਖੋਲ੍ਹਣੀ। ਉਹਦਾ ਪਤਾ ਨ੍ਹੀਂ ਰਾਹ 'ਚ ਫੇਰ ਨਾ ਡਾਜ ਮਾਰ ਜੇ!"

***

1947 ਦੇ ਖੂਨੀ ਦਿਨ ਸਨ। ਅਚਾਨਕ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵੀ ਇਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਗਈ। ਜੇ ਰਾਈਫਲ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਗੋਲੀ ਰਤਾ ਕੁ ਨੀਵੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਨਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਚਦਾ ਤੇ ਨਾ ਉਹਤੋਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦਾ 'ਗੋਲਡਨ ਹੈਟ ਟ੍ਰਿਕ' ਵੱਜਦਾ। ਪਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਬਲੀ ਨਿਕਲਿਆ ਜੋ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਜਿਉਣ ਲਈ ਮੌਤ ਦੇ ਹੱਥ ਆਉਣੋ ਬਚ ਗਿਆ। ਗੋਲੀ ਉਹਦੇ ਮੱਥੇ ਉਪਰ ਦੀ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਛੋਂਹਦੀ ਪੱਗ ਵਿਚ ਦੀ ਨਿਕਲ ਗਈ ਸੀ!

***

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਬੱਦੋਵਾਲ ਗਈ। ਉਥੇ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਔਰਤ ਆਪਣੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਬੱਸ ਤੋਂ ਉਤਰੀ ਸੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਬਾਪ ਲਾਇਲਪੁਰ ਵੱਲ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਔਰਤ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਈ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ। ਪੇਕੇ ਉਥੋਂ ਦੋ ਮੀਲ ਦੂਰ ਸਨ। ਔਰਤ ਨੇ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਬੇਹਾਲ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਰੁੱਖ ਦੀ ਛਾਂਵੇਂ ਬਹਾ ਕੇ ਬਚਦੀ ਰੋਟੀ ਖੁਆਈ। ਫਿਰ ਸਮਾਨ ਦੀ ਗੱਠੜੀ ਸਿਰ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਂਗਲ ਲਾ ਕੇ ਸੜਕ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਇਕ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਟਰੱਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲ ਦਿੱਤਾ। ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਬਾਰ 'ਚੋਂ ਉਜੜ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਔਰਤ ਦੇ ਮਾਪੇ ਠਾਣੇ ਆਏ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਭਾਗੀ ਧੀ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੀ ਆਉਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਮਾਰ-ਧਾੜ 'ਚੋਂ ਤਾਂ ਬਚ ਆਏ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹੋਣੀ ਪੇਕਿਆਂ ਕੋਲ ਹੀ ਸ਼ਹਿ ਲਾ ਕੇ ਬੈਠੀ ਸੀ!

***

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋਸਤ ਗੁਰਿੰਦਰ ਨੇ ਮੋਗੇ ਦੀ ਇਕ ਮਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ। ਉਹ ਹਾਰਾਂ ਨਾਲ ਲੱਦੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁਸ਼ੀਲ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਹੀ ਸੀ। ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਹੈਰਾਨ ਹੋਈ ਮਾਈ ਨੇ ਗੁਰਿੰਦਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਬੇਟਾ, ਇਹ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਐ?" ਗੁਰਿੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮਾਤਾ, ਇਹ ਵਿਆਹ ਨ੍ਹੀਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦੇ ਦਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਗਿਆਨੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲੜਕਾ ਬਲਬੀਰ ਲੰਡਨ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ 'ਚੋਂ ਹਾਕੀ ਦਾ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤ ਕੇ ਲਿਆਇਆ। ਲੋਕ ਉਹਦਾ ਸਵਾਗਤੀ ਜਲੂਸ ਕੱਢਦੇ ਆ।" ਮਾਈ ਨੇ ਹੈਰਾਨੀ ਪਰਗਟ ਕੀਤੀ, "ਲੈ ਇਹਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਤਾਂ ਦਾੜ੍ਹੀ ਆਈ ਹੋਈ ਐ। ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਖੇਡੀ ਜਾਂਦੈ!"

ਓਲੰਪੀਅਨ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ

***

ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ-1984 ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ/ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਹਾਕੀ ਮੈਚ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਕੁਝ ਭਾਰਤੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਤਿਰੰਗੇ ਚੁੱਕੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਹੋਰੀਂ ਉਪਰਲੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਉਪਰ ਬੈਠੇ ਸਨ ਤੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਇਕ ਕਤਾਰ ਹੇਠਾਂ ਬੈਠਾ ਸੀ। 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ' ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਲਾਉਂਦੇ ਇਕ ਨੌਜੁਆਨ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਤਿਰੰਗਾ ਖੋਹਿਆ ਤੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਮਸਲਣ ਲੱਗਾ। ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੱਜ ਕੇ ਝੰਡਾ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠੋਂ ਖਿੱਚ ਲਿਆ। ਉਹ ਉਸ ਝੰਡੇ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾ ਸਹਿ ਸਕਿਆ ਜੋ ਉਹ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਝੁਲਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਨੌਜੁਆਨ ਨੇ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਵਿਚ ਤਿਰੰਗਾ ਪਾੜਨਾ ਚਾਹਿਆ। ਤਦ ਤਕ ਪੁਲਿਸ ਆ ਗਈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ। ਪਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਰੜਕਣ ਲੱਗਾ।

ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਤੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵੈਨਕੂਵਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੁਝ ਸ਼ੁਭਚਿੰਤਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਤਿਰੰਗੇ ਲਈ ਐਵੇਂ ਰਿਸਕ ਲਿਆ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ/ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਹਵਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਚ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦੈ। ਉਹ ਭਾਰਤ ਪਰਤਣ ਲਈ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ ਚੜ੍ਹਿਆ। 2 ਨਵੰਬਰ 1984 ਦਾ ਦਿਨ ਸੀ। ਟੋਕੀਓ ਦੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਡੀ ਗਾਰਡਾਂ ਨੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੈ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਮੁਸਾਫਿਰ ਟੋਕੀਓ ਰੁਕ ਗਏ ਪਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾ ਰੁਕਿਆ।

ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਵਿਚ ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਖਤਰਾ ਸਹੇੜਿਆ ਸੀ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਖਤਰਾ ਸਹੇੜਨ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਧੀ ਸੁਸ਼ਬੀਰ ਤੇ ਜੁਆਈ ਵਿੰਗ ਕਮਾਂਡਰ ਮਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੋਮੀਆ ਪਾਸ ਦਿੱਲੀ ਆਉਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਖੁਦ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਤੋਂ ਘਬਰਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਮਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੀ. ਐਸ. ਐਫ. ਵਿਚ ਅਫਸਰ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਾਈ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਜਾਵੇ ਤੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਿਆਵੇ। ਕੈਸੇ ਦਿਨ ਆ ਗਏ ਸਨ! ਉਹ ਓਲੰਪਿਕ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤ ਕੇ ਮੁੜਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਨਾਇਕਾਂ ਵਾਲਾ ਸਵਾਗਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਅੱਜ? ਪੱਗ ਦਾੜ੍ਹੀ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਸੀ!

ਸਿਰੋਂ ਮੋਨੇ ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਨੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਪਰਦਾ ਤਾਣਨਾ ਤੇ ਪੱਗ ਢਕਣੀ ਚਾਹੀ ਤਾਂ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰੋਕਿਆ ਕਿ ਇਥੇ ਮੈਨੂੰ ਕਾਹਦਾ ਖਤਰਾ ਹੈ? ਤਿਰੰਗੇ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਖਤਰੇ ਸਹੇੜਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿੰਦਾਦਿਲ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚਲੇ ਖਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਉਹ ਬਚ ਆਇਆ ਸੀ ਪਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚਲਾ ਖਤਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੂਹਾਂ ਉਤੇ ਉਡੀਕ ਰਿਹਾ ਸੀ! ਇਹ ਤਾਂ ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਲੈ ਆਇਆ।

ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਾਚੀ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ। ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਨੇ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ। ਕਰਾਚੀ ਵਿਚ ਓਲੰਪਿਕ ਜੇਤੂ ਟੀਮ ਦਾ ਰੈਸਟ ਆਫ ਵਰਲਡ ਦੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਮੈਚ ਕਰਾਉਣਾ ਸੀ। ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰੈਸਟ ਆਫ ਵਰਲਡ ਟੀਮ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਬੰਧ ਸੁਖਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮੈਚ ਸਮੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਜਨਰਲ ਜ਼ਿਆ ਉਲ ਹੱਕ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਸੱਦਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਓ, ਆਪਾਂ ਇਕੋ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਓਂ, ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਬਸਤੀ ਦਾ ਹਾਂ।"

ਅਪਣੱਤ ਭਰੇ ਸੱਦੇ ਨਾਲ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜਨਰਲ ਕੋਲ ਜਾ ਬੈਠਾ। ਜ਼ਿਆ ਉਲ ਹੱਕ ਨੇ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣੇ ਨੇ। ਹਾਫ ਟਾਈਮ ਵੇਲੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਟੈਂਡਾਂ ਤੋਂ 'ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ' ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਲੱਗਣ ਲੱਗੇ। ਉਸ ਨੇ ਹੱਥ ਹਿਲਾ ਕੇ ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਹਜੂਮ ਨੇ 'ਇੰਡੀਆ ਮੁਰਦਾਬਾਦ' ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਲਈ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿਰ ਫੇਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨੋ ਰੋਕਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਰਦਾਰ ਜੀ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਤੁਸੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ।" ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ, "ਤੁਸੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਨਾ ਖੁਹਾਉਂਦੇ!"

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਖਾਲਸਾ

ਪਹੁਲ ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਛਕ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗੇ,
ਗੁਰੂ ਦਿਆਂ ਚਰਨਾਂ ਤੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਵਾਰਦਾ।
ਰਸੀਆ ਬਾਣੀ ਦਾ, ਨਿਤਨੇਮ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਵੱਡਾ,
ਪੜ੍ਹੇ ਸੁਣੇ ਬਾਣੀ, ਗਾਵੇ ਜੱਸ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦਾ।
ਮਿਠ ਬੋਲੜਾ ਨਿਮਾਣਾ, ਮੰਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਭਾਣਾ,
ਸੇਵਾ-ਦਯਾ, ਸਿਮਰਨ 'ਚ ਵਕਤ ਗੁਜ਼ਾਰਦਾ।
ਰਹਿਤ-ਬਹਿਤ ਵਿਚ ਪੂਰਾ, ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ ਸੂਰਾ,
ਬਖਸ਼ੇ ਕੱਕਾਰ ਪੰਜੇ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਧਾਰਦਾ।
ਹੱਕ, ਸੱਚ ਨਿਆਂ ਲਈ ਜਿੰਦ ਜਾਨ ਵਾਰ ਦੇਵੇ,
ਜਾਬਰਾਂ ਤੇ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਨੂੰ, ਅੱਗੋਂ ਲਲਕਾਰਦਾ।
ਔਰਤਾਂ, ਨਿਹੱਥਿਆਂ 'ਤੇ ਕਰਦਾ ਨ੍ਹੀਂ ਵਾਰ ਕਦੇ,
ਭੱਜੇ ਜਾਂਦੇ ਵੈਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਾਰਦਾ।

ਦੁਸ਼ਮਨ ਦੀ ਧੀ, ਭੈਣ, ਆਪਣੀ ਹੀ ਕਰ ਜਾਣੇ,
ਮੈਦਾਨੇ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ੇਰਾਂ ਵਾਂਗਰਾਂ ਦਹਾੜਦਾ।
ਬਣਾਵੇ ਨਾ ਗੁਲਾਮ, ਨਾ ਅਧੀਨਗੀ ਕਬੂਲ ਕਰੇ,
ਲੁੱਟ ਖੋਹ ਕਰਦਾ ਨਾ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਹਾਰਦਾ।
ਕਿਸੇ ਅਬਦਾਲੀ ਵੀ ਝੱਲੀ ਨਹੀਂ ਝਾਲ ਇਹਦੀ,
ਜਿੱਥੋਂ ਵੀ ਲੰਘਿਆ, ਗਿਆ ਮਾਰਾਂ ਮਾਰਦਾ।
ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਕਮਾਈਆਂ ਕਰੇ, ਨਾਮ ਜਪੇ, ਵੰਡ ਛਕੇ,
ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਹਰ ਹੀਲੇ ਸਾਰਦਾ।
ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਮਿੱਤ, ਦਸਵੰਧ ਕੱਢੇ ਕਿਰਤ ਵਿਚੋਂ,
ਹੱਥੀਂ ਗੁਰ ਚਰਨੀਂ ਚੜ੍ਹਾਵੇ, ਨਮਸਕਾਰਦਾ।

ਸਾਧ-ਸੰਗਤ, ਪੰਗਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਤਨੋ-ਮਨੋ,
ਊਚ-ਨੀਚ ਦਾ ਕੋਈ, ਭੇਦ ਨ੍ਹੀਂ ਵਿਚਾਰਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠ ਕੇ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰੇ,
ਸਵਾਸ, ਸਵਾਸ ਰਵ੍ਹੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਰਦਾ।
ਮਨ ਨੀਵਾਂ, ਮੱਤ ਉਚੀ, ਮੰਗੇ ਨਿੱਤ ਗੁਰੂ ਕੋਲੋਂ,
ਕਰਦਾ ਨ੍ਹੀਂ ਲਾਲਚ ਰਾਜ, ਭਾਗ, ਮਾਲਦਾ।

ਸਬਰ, ਸੰਤੋਖ, ਨਾ ਤਿਆਗੇ ਰਾਹ ਬਿਬੇਕ ਵਾਲਾ,
ਪੰਥ ਨਾਲ ਬਹਿ ਕੇ ਹਰ ਮਸਲਾ ਵਿਚਾਰਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਹੁੰਚ, 'ਸਰ' ਦਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਲੋਚੇ,
ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਨਿਵਾ ਕੇ ਸੀਸ, ਜਨਮ ਸਵਾਰਦਾ।
ਕਰਮ-ਕਾਂਡਾਂ, ਭਰਮਾਂ ਦੇ ਵਹਿਮਾਂ 'ਚ ਪੈਂਦਾ ਨ੍ਹੀਂ,
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਿਹਾਰਦਾ।
ਦੁੱਖ-ਸੁਖ, ਸਮ ਕਰ ਜਾਣੇ ਭਾਣਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ,
ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ 'ਚ ਰਵ੍ਹੇ, ਹੌਸਲਾ ਨ੍ਹੀਂ ਹਾਰਦਾ।

ਮੜ੍ਹੀਆਂ, ਮਸਾਣਾਂ ਦੀ, ਨਾ ਪੂਜਾ ਕਰੇ ਬੁੱਤਾਂ ਦੀ,
੧ਓ ਨੂੰ ਧਿਆਵੇ ਸਦਾ, ਨਾਮ ਨਿਰੰਕਾਰਦਾ।
ਹੱਥ ਜੋੜ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ, ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗੇ,
ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤ ਸਭੋ, ਸਭ ਨੂੰ ਪਿਆਰਦਾ।
ਤਨ, ਮਨ, ਧਨ ਸਾਰਾ, ਅਰਪ ਦੇਵੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ,
ਅੰਗ-ਸੰਗ ਰਵ੍ਹੇ ਗੁਰੂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਵਿਸਾਰਦਾ।
ਸਭੋ, ਤੇਜ-ਪਰਤਾਪ, ਰੂਪ, ਆਪਣਾ ਬਖਸ਼ ਦੇਵੇ,
ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰਦਾ।

-ਚੰਨ, ਫੋਨ: 908-788-8427

ਨਿਰਵਿਘਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ 16ਵੇਂ ਸਾਲ 'ਚ (ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ 2000-2015)

ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ, ਕਾਲਮਨਵੀਸਾਂ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੁਭਚਿੰਤਕਾਂ ਵਲੋਂ ਸਭ ਨੂੰ

ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਪਿਛਲੇ 15 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ, ਵਿਗਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਵਲੋਂ ਮਿਲੇ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਦਿਲੀ ਧੰਨਵਾਦ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

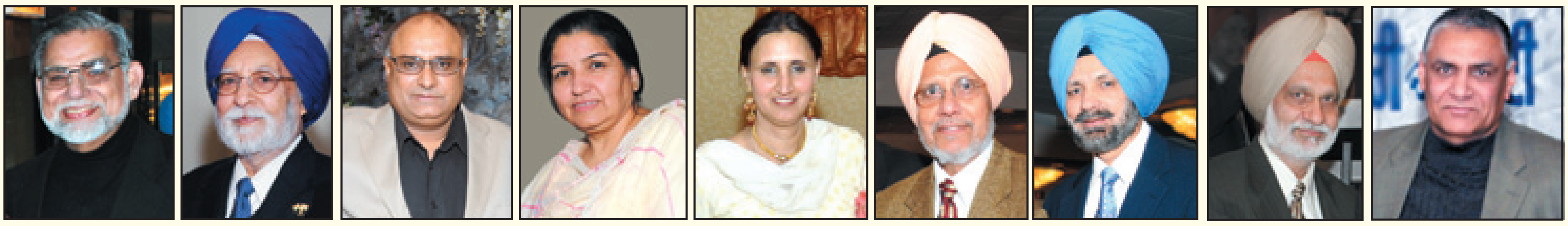

ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ | ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ | ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ | ਡਾ. ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ ਸੰਧੂ | ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਨਿੱਕੀ) ਸੇਖੋਂ | ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ | ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ | ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ | ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ | ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ | ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ | ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ | ਜੱਸੀ ਗਿੱਲ | ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ | ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ | ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ | ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ

ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ | ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ | ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਥਿਆੜਾ | ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਯੋਗੀ

ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ | ਜੈਰਾਮ ਸਿੰਘ (ਨੀਟੂ) ਕਾਹਲੋਂ | ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ | ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ | ਇੰਦਰਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਛਾਬੜਾ

ਸਾਡੇ ਸਥਾਈ ਲੇਖਕ ਤੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ

ਗੁਰਬਚਨ ਭੁੱਲਰ | ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ | ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ | ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ | ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ | ਕਾਨਾ ਸਿੰਘ | ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ | ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ | ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ | ਦਲਜੀਤ ਅਮੀ | ਮੇਜਰ ਕੁਲਾਰ | ਇਕਬਾਲ ਜੱਬੋਵਾਲ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਬੇਲਾਗ, ਬੇਬਾਕ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਦਈ

Published simultaneously from Chicago, California & New York.

Ph: 847-359-0746

e-mail: punjabtimes1@sbcglobal.net, website: www.punjabtimesusa.com

ਸੂਰਜ ਕੀ ਗਠੜੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਤੋ...

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਚੈਨਲ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ

ਕੀਰਤ ਕਾਸ਼ਣੀ

ਜ਼ੀ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਜ਼ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 23 ਜੂਨ ਨੂੰ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ' ਚੈਨਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪਰਵਾਜ਼ ਭਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਚੈਨਲ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬਣੇ ਲੜੀਵਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੜੀਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬੜਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਲੜੀਵਾਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਲਖ ਹਕੀਕਤਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਲੜੀਵਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਫਜ਼ੂਲ ਘਸੋੜੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇਸ ਚੈਨਲ ਲਈ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ 'ਜੋੜੇ ਦਿਲੋਂ ਕੋ' ਦਾ ਸਲੋਗਨ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨਿੱਘਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਇਸ ਚੈਨਲ ਉਤੇ ਵਕਤ ਨੇ ਕੀਆ ਕਿਆ ਹਸੀਂ ਸਿਤਮ, ਖੇਲ ਕਿਸਮਤ ਦਾ, ਸ਼ਿਕਨ, ਥਕਾਨ, ਰੰਜਿਸ, ਮੇਰੇ ਹਮਨਵਾ, ਮੈਂ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਨਹੀਂ, ਖਵਾਹਸ਼ੇਂ, ਕਭੀ ਆਸ਼ਨਾ ਕਭੀ ਅਜਨਬੀ, ਇਹ ਸਸੁਰਾਲ ਬੇਮਿਸਾਲ, ਸਾਰੇ ਮੌਸਮ ਤੁਮ ਸੇ ਹੀ ਆਦਿ ਲੜੀਵਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। 'ਵਕਤ ਨੇ ਕੀਆ...' ਲੜੀਵਾਰ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵੰਡ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬੜੇ ਮਾਰਮਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦੌਰ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਮੂੰਹ ਮੱਥਾ ਵੀ ਖੂਬ ਉਘੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲੜੀਵਾਰ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਫਵਾਦ ਖਾਨ ਅਤੇ ਸਨਮ ਬਲੋਚ ਦੀਆਂ ਹਨ।

'ਖੇਲ ਕਿਸਮਤ ਕਾ' ਅਜਿਹੀ ਮਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਾਵੰਦ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਖਾਤਰ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੀਰੀਅਲ ਵਿਚ ਮਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਣਾਅ ਰਾਹੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਮਾਜ ਉਤੇ ਤਿੱਖੀਆਂ ਚੋਟਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲੜੀਵਾਰ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਯਾਸਿਰਾ ਰਿਜ਼ਵੀ ਨੇ ਨਿਭਾਈ ਹੈ ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਬੜੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰੰਗ-ਕਰਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੜੀਵਾਰ ਦਾ ਮੁਖੜਾ ਗੀਤ 'ਸੂਰਜ ਕੀ ਗਠੜੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਤੋ, ਅੰਦਰ ਰਾਤ ਹੈ ਰੋਤੀ, ਪੱਥਰ ਕੇ ਤਕੀਏ ਪਰ ਸੋਤੇ, ਕਿਸ ਕੇ ਮਨ ਕੇ ਮੋਤੀ' ਬੜਾ ਪਾਪੂਲਰ ਹੋਇਆ ਹੈ।

'ਸ਼ਿਕਨ' ਨਾਂ ਦਾ ਲੜੀਵਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ 'ਸਿਲਵਟੇਂ" ਨਾਂ ਹੇਠ ਨਸ਼ਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਆਮਨਾ ਸ਼ੇਖ, ਮੀਰਾ ਸੇਠੀ, ਅਦੀਲ ਹੁਸੈਨ ਅਤੇ ਦਾਨਿਆਲ ਰਹੀਲ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਲੜੀਵਾਰ ਦੋ ਭਾਣਾਂ ਨਤਾਸ਼ਾ (ਮੀਰਾ ਸੇਠੀ) ਅਤੇ ਜ਼ੇਬ (ਅਮੀਨਾ ਸ਼ੇਖ) ਵਿਚਕਾਰ ਕਸ਼-ਮਕਸ਼ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੜੀਵਾਰ ਰਾਹੀਂ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਵੱਲ ਆਈ ਮੀਰਾ ਸੇਠੀ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਬੜਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਿਰਦਾਰ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਪੈਂਠ ਪਾਈ ਹੈ। ਮੀਰਾ ਸੇਠੀ 'ਫਰਾਈਡੇ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਜਮ ਸੇਠੀ ਦੀ ਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲ ਸਟਰੀਟ ਜਨਰਲ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਜ਼ੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਾਂਝਾਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਹ ਤੁਰਕੀ, ਇਰਾਨ, ਮਿਸਰ, ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੜੀਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਰ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਯਾਸਿਰਾ ਰਿਜ਼ਵੀ

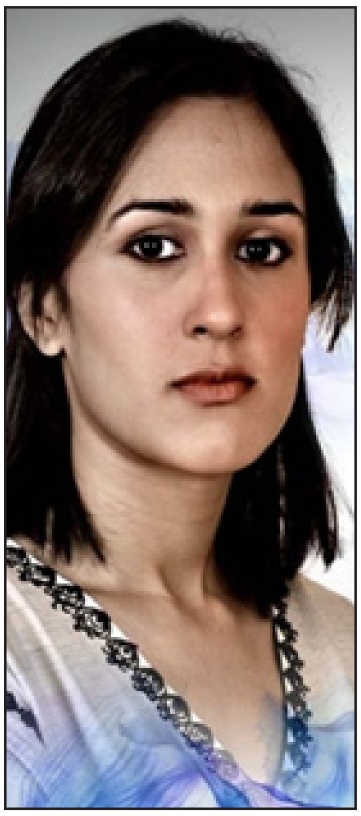

'ਸ਼ਿਕਨ' ਰਾਹੀਂ ਅਦਾਕਾਰੀ ਵੱਲ ਮੁੜੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮੀਰਾ ਸੇਠੀ, (ਵਿਚਕਾਰ) 'ਸ਼ਿਕਨ' ਅਤੇ (ਐਨ ਸੱਜੇ) 'ਵਕਤ ਨੇ ਕੀਆ, ਕਿਆ ਹਸੀਂ ਸਿਤਮ' ਦੇ ਪੋਸਟਰ।

ਕਾਲਕੀ ਦੀ ਕਣਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ

ਅਦਾਕਾਰਾ ਕਾਲਕੀ ਕੋਚਲਿਨ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ 7ਵੇਂ ਆਸਮਾਨ ਉਤੇ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਮਾਰਗਰੀਟਾ ਵਿਦ ਏ ਸਟਰਾਅ' ਦੀਆਂ ਹਰ ਪਾਸੇ ਧੁੰਮਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਸੋਨਾਲੀ ਬੋਸ ਨੇ ਬਣਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕਾਲਕੀ ਨੇ ਲੈਲਾ ਨਾਮ ਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਇੰਨੀ ਕੁ ਹੈ ਕਿ ਲੈਲਾ ਵ੍ਹੀਲ-ਚੇਅਰ ਉਤੇ ਸਿਮਟੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਹੈ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵੀ ਲਿਖਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਹਿੰਮਤ ਸਦਕਾ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਮਨਹਟਨ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਇਕ ਸਰਗਰਮ ਕਾਰਕੁਨ ਖਾਨਮ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਬਹੁਤ ਤੀਬਰਤਾ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੰਗ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰੀਰਕ ਪਿਆਰ ਲੋਚਦੀ ਹੈ।

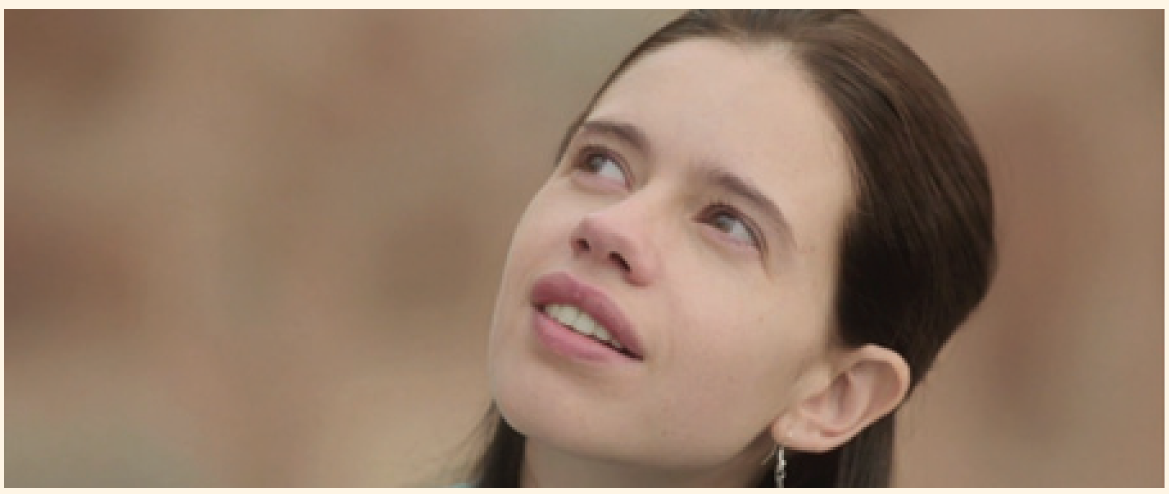

ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਇੰਨਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅਤੇ ਕਾਲਕੀ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਇੰਨੀ ਦਮਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਆਮਿਰ ਖ਼ਾਨ ਵਰਗਾ ਅਦਾਕਾਰ ਫਿਲਮ ਦੇਖਦੇ ਸਾਰ ਸਿਸਕੀਆਂ ਭਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਅਮਿਤਾਬ ਬਚਨ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ੋਅ ਦੇਖਣ ਖਾਤਰ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੋਨਾਲੀ ਬੋਸ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰਾ ਕਾਲਕੀ ਕੋਚਲਿਨ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਫ਼ਾਂ ਨੇ ਪੁਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਫਿਲਮ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖੂਬ ਧੁੰਮਾਂ ਪਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਹ 17 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਲਕੀ ਕੋਚਲਿਨ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਫਿਰ ਤੁਰ ਪਈਆਂ ਹਨ। 10 ਜਨਵਰੀ 1984 ਨੂੰ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ ਜੰਮੀ ਕਾਲਕੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ 'ਦੇਵ ਡੀ' 2009 ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਸਹਾਇਕ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦਾ ਫਿਲਮਫੇਅਰ ਐਵਾਰਡ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਕਾਲਕੀ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਫਰਾਂਸ ਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੋਲ ਕੋਚਲਿਨ ਤੇ ਮਾਂ ਫਰਾਂਸਵਾ ਆਰਬਨ ਨੇ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਰਵਿੰਦੋ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਜਾ ਵਸੇ। ਕਾਲਕੀ ਨੇ 'ਸ਼ੰਘਾਈ', 'ਏਕ ਥੀ ਡਾਇਨ', 'ਯਹ ਜਵਾਨੀ ਹੈ ਦੀਵਾਨੀ', 'ਸ਼ੈਤਾਨ' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਯਾਦਗਾਰੀ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਹੋਰ ਫਿਲਮ 'ਮੰਤਰਾ' ਅਤੇ 'ਲਵ ਅਫ਼ੇਅਰ' ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

The Anu Attorney Immigration Law Firm
Law offices of Anu Peshawaria

*More than 25 years of experience *Internationally Awarded-Extraordinary ability *Served as Legal Advisor to Govt. of India, Embassy of India, Washington, DC

Anu Peshawaria
Attorney at Law
Licensed to practice Immigration & Bankruptcy in all 50 states.
More than 20 year experience in US immigration & Indian law

US IMMIGRATION

*Green Cards (Investor, Employment)
*E-2 investor Visa, L1 (Intra Company)
*Family Green Card, Fiancee Visa
*Deportation Defense, VAWA, U Visa
*Asylum, Appeals, Ninth Circuit Court
*H1B, Computer Engineers, Cooks, Teachers, Students, Doctors, Nurses, Physical Therapist

ਪੰਜਾਬੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰੋ

ਹੁਣ ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਵੀ ਦਫਤਰ ਖੁਲ੍ਹ ਚੁਕਾ ਹੈ

FAMILY LAW

*Divorce *Annulment
*International Custody

INCORPORATIONS

*International Contracts, Mergers
*Attorney Supreme Court of India

*Bankruptcy Consultation & Filing

Contact numbers:
Seattle, WA
Ph: 206-774-0907
Fremont, California
Ph: 510-353-0102
Cell Phone 510-299-1907
Toll free: 1-866-586-6297
anu@anuattorney.com
www.anuattorney.com

46560 Fremont Blvd., STE#205, Fremont, CA 94538
801, Pine Street, # 24 C, Seattle, Washington 98101
Offices: Seattle, WA *Fremont, CA *UK *Canada *India

Weekends & Evening Appointments Available

US Business Brokers Inc.
American Financing Group LLC

101 W 22nd St, Suite 111, Lombard, IL 60148
23280 Pacific Highway South, Suite 307, Kent, WA 98032

Financing - Loans

■ We do all kinds of SBA & Conventional loans.
■ We are specialized in Gas Stations, Liquor Stores, Hotels, Convenience Stores, Motels, Apartment Buildings, Strip Plazas, Commercial Buildings, Food Franchise.
■ We can get your Loan approved within few days.

ਬਿਜਨਸ ਵੇਚਣ ਤੇ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

Contact us for any Financing Need Nationwide.

- FAST APPROVAL
- QUICK CLOSINGS
- SBA 504 & 7A
- CONVENTIONAL LOANS
- HOTELS, MOTELS
- GAS STATIONS, TRUCK STOPS
- SUBWAY, DUNKIN DONUTS
- LIQUOR STORES, C-STORES

Contact us Buy or Sell business
AJ Sandhu (MBA)
Managing Broker/Realtor/Consultant
Licensed in IL, IN, WA
916-995-0783 (Cell)
206-941-0792 (DIR)
630-206-2467 (Fax)
www.ubbchicago.com
aj@ubbchicago.com

FuelMaster Truck Stop

I-70 Exit 137 1534 N State Road 1, Cambridge City, IN 47327 (Ph: 765-478-5555)

1. Brand new showers and bathroom
2. Truck repair shop
3. 20 Cents cheaper reefer fuel
4. Free Scale with 100 gallons fuel purchase
5. Fully Paved truck parking,
6. Free Wi-Fi & Driver lounge
7. Pizza & Arby's Restaurant

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਟਰੱਕ ਸਟਾਪ

Indian Restaurant Coming Soon.

Guaranteed 100% pure diesel no bio diesel.
100% ਪਿਓਰ ਡੀਜ਼ਲ, ਕੋਈ ਬਾਇਓ ਡੀਜ਼ਲ ਨਹੀਂ

ਹਰ ਗੈਲਨ 'ਤੇ 10 ਸੈਂਟ ਬਚਾਓ, ਖਰਚ ਘਟਾਓ, ਪੈਸੇ ਬਚਾਓ

Ph: 317-291-2300, ext. 22

pindproductions
BACK TO TRADITIONS
proudly presents
Lakhwinder Wadali
Kanth Kaler
Ranjit Bawa
GURVINDER BRAR
KIRANDEEP BHULLAR
SATURDAY MAY 2ND, 2015
Vaisakhi Mela
Pind Productions TEAM
Charanjit Sekhon
SukhNarwal
Davinder Grewal
Goldy Dhillon
Jaswinder Sandhu
Gurinder Dhanoa
Lally Mangat
Ranjit Singh
Harsh Gill
Aman Mundi
Other Members : Alam Brar | Daljeet Shelly | Mukhwinder Happy | Jaswinder Dhaliwal | Amarjit Gill
BHANGRA | GIDDHA & FREE GAMES FOR KIDS
"TAG Bhangra" Winner of MCB3
Gidha Team "Nach Balliye" From Toronto
@ HIGH VELOCITY 46245 MICHIGAN AVE, CANTON, MI 48188
Ticket $15 | From 2pm to 9pm
CALL FOR MORE INFO:
Davinder 734-560-2886
Babbu Narwal 734-564-1469
Charnjit Singh 734-233-8464
Goldy Dhillon 734-444-9625
www.pindproductions.net